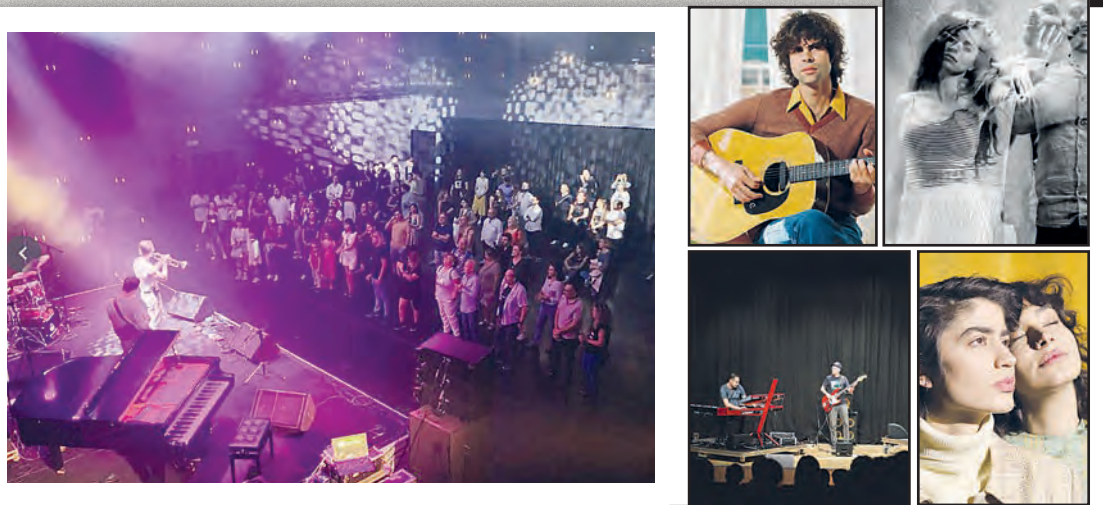

Kadıköy'de yaz boyunca sanat şöleni

» Kadıköy'de yaz boyunca konser, tiyatro ve sahne gösterileri sanatseverlerle buluşmaya devam ediyor. Kadıköy Belediyesi'nin desteklediği Özgürlük Parkı Sanat Günleri, Yeni Türkü konseriyle kapılarını açtı.

» Avrupa'nın farklı ülkelerinden genç müzisyenleri bir araya getiren Sound of Europe Festivali kapsamında ise Alan Kadıköy'de yedi ücretsiz konser gerçekleştirilecek ● Sayfa 7 ve 11'de

Atıklar geleceğe kazandırılıyor

» Kadıköy Belediyesi Atık Koordinasyon Merkezi, geri dönüştürülebilir atıklardan bitkisel atık yağlara kadar birçok atığı kaynağında ayrı toplayarak çevreye ve ekonomiye kazandırıyor ● Sayfa 2'de

Sıcaklar sağlığı daha çok etkiliyor!

» İklim krizinin etkisiyle daha sık ve daha uzun yaşanan sıcak hava dalgaları, sağlıktan gündelik yaşama kadar pek çok alanı etkiliyor. Sıcakların getirdiği sağlık risklerini uzmanlarla konuştuk ● Sayfa 8'de

Temiz Hava Hakkı Platformu'ndan çağrı

» Temiz Hava Hakkı Platformu öncülüğünde 74 kuruluş tarafından yapılan çağrıda sağlığın, iklim politikalarının tüm alanlarına entegre edilmesi ve COP31 Eylem Gündemi'nde öncelikli başlık olarak yer alması talep ediliyor ● Sayfa 9'da

Moda İskelesi

NÜKHET EREN 10'DA

Kişisel Kadıköy Notları: Tribün altında kalan sahne

FERHAT ULUDERE 7'DE

Dünyu Umumiye ve Göztepe

PINAR ERKAN 16'DA

Edebiyat Hayatından Hatırlamalar - 374

ANTON PAVLOVİÇ ÇEHOV 5'TE

Mesleğin yükü artıyor, itibarı azalıyor

Öğretmenlik mesleğinin sorunlarını ve itibar kaybının nedenlerini ERG Kıdemli Politika Analisti Ekin Gamze Gencer ile konuştuk. Gencer, kronikleşen atama sorunu, görünmez kılınan emek ve değişen eğitim politikalarının mesleği derinden etkilediğine işaret ediyor ● Sayfa 4'te

Mahalle ziyaretleri sürüyor

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağı, "Başkan Sizi Dinliyor" programı kapsamında mahalle ziyaretlerini sürdürüyor. Caddebostan, Bostancı ve Caferağa'da vatandaşlarla bir araya gelen Köseadağı, talepleri yerinde dinleyerek sorunların çözümü için belediye ekipleriyle birlikte incelemelerde bulundu ● Sayfa 2'de

Dünya Kupası'nın akılda kalanları

Dünya Kupası, saha içinde olduğu kadar saha dışına taşan hikâyeleri, sürprizleri ve tartışmalarıyla da hafızalarda yer etti. Final öncesinde turnuvaya damga vuran anları ve öne çıkan hikâyeleri derledik ● Sayfa 13'te

Yiğit Özgür'den çeyrek asırlık karikatürler

Karikatür dünyasının en sevilen isimlerinden Yiğit Özgür, son 25 yılda ürettiği karikatürleri Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'nde bir araya getirdi. İnsan doğasına ve modern hayatın absürtlüklerine ayna tutan sergi 25 Temmuz'a kadar sürecek ● Sayfa 6'da

Çöp değil, kaynak

Kadıköy'de geri dönüştürülebilir atıklardan bitkisel atık yağlara kadar birçok atık, Atık Koordinasyon Merkezi sayesinde çevreye ve ekonomiye yeniden kazandırılıyor

● Hülya ARSLAN

Her gün evlerden ve iş yerlerinden çıkan tonlarca atık, doğru yönetilmediğinde hem çevreye hem de insan sağlığı için ciddi risk oluşturuyor. Oysa atıkların kaynağında ayrıştırılması, yalnızca doğayı korumakla kalmıyor; enerji tasarrufu sağlıyor, ekonomiye katkı sunuyor ve doğal kaynakların korunmasına da destek oluyor. Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü bünyesinde 27 Kasım 2008'den bu yana faaliyet gösteren Atık Koordinasyon Merkezi de bu anlayışla çalışmalarını sürdürmeye devam ediyor. Merkez geri kazanılabilir atıklar, atık camlar, bitkisel atık yağlar, atık piller, elektronik atıklar, tekstil atıkları, atık ilaçlar ve organik atıkların evsel atıklardan ayrı toplanarak yasal prosedürlere uygun şekilde geri kazanım sürecine dâhil edilmesini sağlıyor. Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Müdürlüğü'nde görev yapan Çevre Mühendisi Nihan Ayışık, Atık Koordinasyon Merkezi'nin

yürüttüğü çalışmaları ve ilçede sürdürülen atık yönetimi uygulamalarını gazetemize anlattı. Ayışık, vatandaşların atıkları kaynağında ayrıştırmasının çevrenin korunması açısından önemli olduğunu söyledi.

“HER ATIĞIN DOĞRU YERE ULAŞMASINI SAĞLIYORUZ”

Atık Koordinasyon Merkezi'nde birçok farklı atık grubu üzerine çalışma yürütüldüğünü belirten Ayışık, “Geri kazanılabilir atıklar, cam ambalaj atıkları, bitkisel atık yağlar, atık pil ve akümülatörler, elektronik atıklar, tekstil atıkları, atık ilaçlar ve organik atıkların tamamı merkezimiz aracılığıyla takip ediliyor. Bu atıkların evsel çöplerden ayrı toplanmasını, taşınmasını, ayrıştırılmasını ve lisanslı tesislerde bertaraf ya da geri kazanım süreçlerine ulaştırılmasını sağlıyoruz. Aynı zamanda vatandaşlarımızın taleplerini karşılıyor, yüklenici firmalarla koordinasyonu yürütüyor ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştiriyoruz.” dedi.

2025 yılı içerisinde Atık Koordinasyon Merkezi'ne iletilen toplam 7 bin 258 başvurunun

çözüme kavuşturulduğunu ifade eden Ayışık, sistemin her geçen yıl daha fazla kişi tarafından benimsendiğini söyledi.

“ATIK YÖNETİMİ SADECE TOPLAMA İŞİ DEĞİLDİR”

Sürdürülebilir çevre yönetiminde geri kazanımın en önemli basamaklardan biri olduğuna dikkat çeken Ayışık, “Atık yönetimini yalnızca atıkları toplamak olarak değerlendirmiyoruz. Vatandaşların bilinçlenmesi de en az toplama kadar önemli. Bu nedenle özellikle geri kazanılabilir atıklar, bitkisel atık yağlar ve atık piller konusunda eğitim ve bilgilendirme çalışmalarımızı sürdürmeye çalışıyoruz. Ne kadar fazla atığı kaynağında ayırabilirsek, hem doğal kaynaklarımızı koruyor hem de ülke ekonomisine katkı sağlamış oluyoruz.” diye konuştu.

İşletmelerin de sistemin önemli bir parçası olduğunu belirten Ayışık, “İşletmelerin çevreye duyarlı bir atık yönetimi sistemi oluşturma-

sında önemli bir rolü var. Ruhsat başvurusu yapan işletmelere de bitkisel atık yağlar ve geri kazanılabilir atıklarla ilgili yükümlülüklerini ayrıntılı şekilde anlatıyoruz.” dedi.

Atık yönetiminde yasal yükümlülüklerin büyük önem taşıdığını vurgulayan Ayışık, “Ruhsat sürecindeki işletmeleri lisanslı firmalarla bitkisel atık yağ sözleşmesi yapmaları konusunda yönlendiriyoruz. Atık yağ oluşmadığını beyan eden işletmeler ise bunu taahhüt belgeleriyle belgelendiriyor. 2025 yılı verilerine göre Kadıköy'de 215 işletmeye atık yönetimi konusunda bilgilendirme yapıldı. Aynı dönemde 1.578 ton cam ambalaj atığı, 3.443 ton geri kazanılabilir atık, 570,7 ton bitkisel atık yağ, 16 ton elektronik atık ve 15,1 ton atık pil toplanarak geri kazanım sürecine kazandırıldı.” dedi.

İnan Güney'e “Hoş geldin” ziyareti

İBB'ye yönelik soruşturma kapsamında 19 Ağustos 2025'te tutuklanan ve Beyoğlu Belediye Başkanlığı görevinden uzaklaştırılan İnan Güney geçtiğimiz hafta tahliye oldu. 414 sanığın yargılandığı davanın 64. duruşmasında tahliye edilen Güney'i ziyaret eden isimlerden biri Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağı oldu. Köseadağı, ziyarete ilişkin sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımında, “Beyoğlu'na tekrar hoş geldin İnan Başkanım. Tutuklu bulunan tüm yol arkadaşlarımızın özgürlüklerine bir an önce kavuşması dileğiyle.” ifadelerini kullandı.

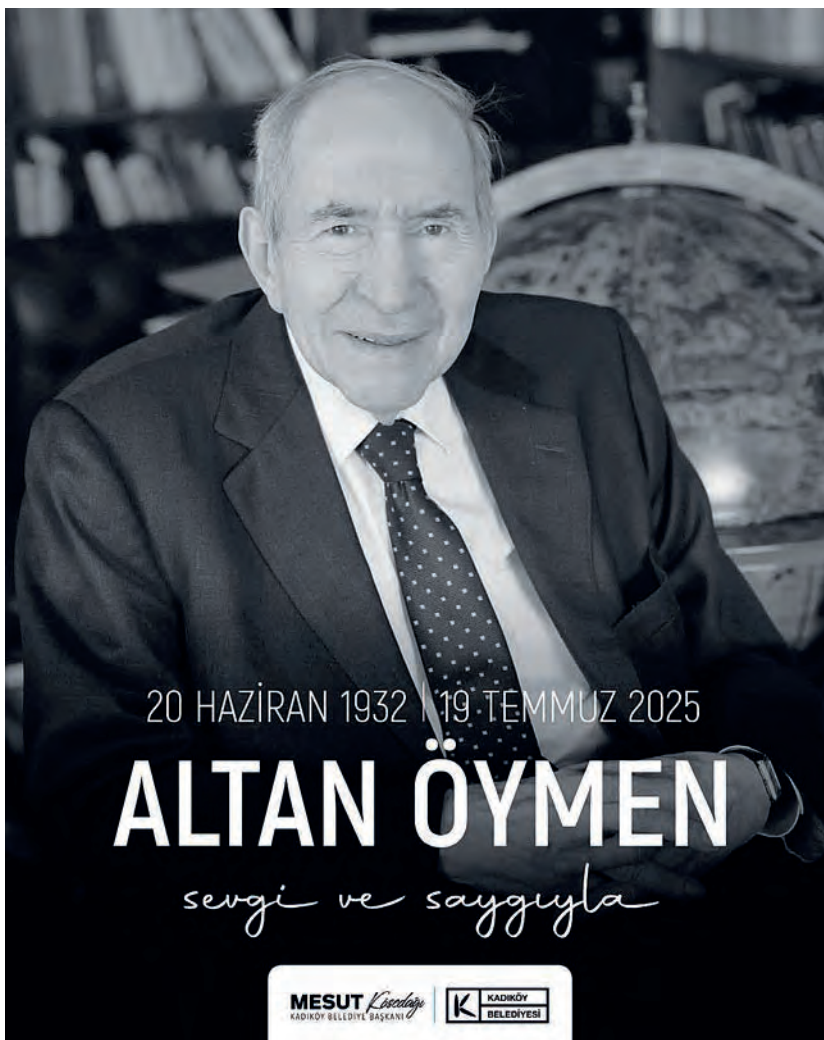
Köseadağı, mahalle ziyaretlerini sürdürüyor

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağı, “Başkan Sizi Dinliyor” programı kapsamında Caddebostan, Bostancı ve Caferağa mahallelerini ziyaret ederek vatandaşların talep ve önerilerini dinledi

Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağı, “Başkan Sizi Dinliyor” programı kapsamında ilçe genelindeki mahalle ziyaretlerine aralıksız devam ediyor. Köseadağı, son olarak Caddebostan, Bostancı ve Caferağa mahallelerinde incelemlerde bulundu. Saha gezilerinde mahalle sakinleriyle bir araya gelen Köseadağı, vatandaşların talep, öneri ve beklentilerini dinlerken, çözüm bekleyen noktalarda da incelemeler gerçekleştirdi.

Belediye başkan yardımcıları ve teknik ekiplerin de katıldığı saha ziyaretlerinde, mahallelerin ihtiyaçları yerinde tespit edilirken, çözüm bekleyen noktalarda incelemeler yapıldı. Altyapıdan çevre düzenlemelerine, park ve yeşil alanlardan ulaşım ile temizlik hizmetlerine kadar farklı başlıklarda vatandaşlardan gelen talepler değerlendirildi.

Saha ziyaretlerine ilişkin değerlendirmede bulunan Köseadağı, “Kadıköy'ü sokak sokak gezmeye, komşularımızı dinlemeye devam ediyoruz.” ifadelerini kullandı. Vatandaşlardan gelen geri bildirimlerin hizmetlere yön verdiğini belirten Köseadağı, “Kadıköy'ü komşularımızdan aldığımız geri dönüşlerle güzelleştirmeye, sorunları yerinde tespit edip çözüm üretmeye devam ediyoruz.” dedi.

KASEV VAKFI
DİNLENMEEVİ HUZUREVİ
 ÖZEL BAKIM BÖLÜMÜ TESİSLERİ

ÜLKEMİZDE YAŞLILARA EN İYİ HİZMETTE, ÖNCÜ, ÖNDER VE ÖRNEK KURULUŞ

Alzheimer, parkinson, felç gibi hastalıklarda yaşlıya özel bakım uygulayan modern sistemler

Hastane sonrası tıbbi bakımevi ve psiko-sosyal destek çalışmaları

Tatile giderken aile büyüklerinizi gönül rahatlığı ile emanet edebileceğiniz, büyüklerinize güvenle ev sahipliği yapacak bir kurum olarak yanınızdayız.

Tel: (216) 493 57 21 (5 hat) GSM: (533) 657 73 78 Fax: (216) 493 33 57
 E-mail: info@kasev.org
 Adres: KASEV Vakfı Kâmil Çetin Oraler Kampüsü Edebali Caddesi No: 1
 Aydıntepe - Tuzla /İSTANBUL

TÜİK: Genç nüfus azalıyor, Türkiye yaşlanıyor

Dünya nüfusu 8,2 milyara ulaşırken Türkiye, 85,7 milyona yaklaşan nüfusuyla 194 ülke arasında 18'inci sırada yer aldı. Veriler, Türkiye'de çocuk ve genç nüfus oranının dünya ortalamasının altında, yaşlı nüfus oranının ise ortalamanın üzerinde olduğunu ortaya koydu

● Erhan DEMİRTAŞ

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü kapsamında dünya ve Türkiye nüfusuna ilişkin verileri paylaştı. Birleşmiş Milletler Dünya Nüfus Beklentileri 2025 ile TÜİK'in Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre dünya nüfusu 8,2 milyara ulaştı. Türkiye'nin nüfusu ise 85 milyon 664 bin 944 kişi olarak kaydedildi. Türkiye bu nüfus büyüklüğüyle 194 ülke arasında 18'inci sırada yer alırken, dünya toplam nüfusunun yaklaşık yüzde 1'ini oluşturdu. Dünyanın en kalabalık ülkesi 1,46 milyarlık nüfusuyla Hindistan oldu. Hindistan'ı 1,41 milyar kişiyle Çin ve 347 milyon kişiyle Amerika Birleşik Devletleri izledi. Endonezya'nın nüfusu 286 milyon, Pakistan'ın 255 milyon, Nijerya'nın ise 238 milyon olarak hesaplandı. Türkiye; İran, Vietnam ve Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin ardından 18'inci sırada yer alırken Almanya ve Tayland'ın önünde bulundu.

ÇOCUK NÜFUS ORANI

Veriler, Türkiye'nin nüfus yapısındaki değişimi çocuk nüfus oranında da ortaya koydu. Dünya genelinde çocuk nüfus oranı 2025 yılında yüzde 29,3 olurken Türkiye'de bu oran yüzde 24,8'de kaldı. Böylece Türkiye'deki çocuk nüfus oranı dünya ortalamasının 4,5 puan altında gerçekleşti. Çocuk nüfus oranının en yüksek olduğu ülke yüzde 56,2 ile Orta Afrika Cumhuriyeti oldu. Bu ülkeyi yüzde 53,3 ile Nijer, yüzde 53 ile Somali, yüzde 52,9 ile Mali ve yüzde 52,7 ile Çad takip etti. Çocuk nüfus

oranının en düşük olduğu ülkeler arasında ise Güney Kore, Japonya, Singapur, İtalya ve Andorra yer aldı. Güney Kore'de çocukların toplam nüfus içindeki payı yüzde 12,9'a kadar geriledi.

Türkiye'nin yüzde 24,8'lik çocuk nüfus oranı, çocuk nüfusun en yüksek olduğu ülkelerin oldukça gerisinde kalırken Avrupa ve Doğu Asya'daki düşük çocuk nüfus oranına sahip ülkelerin üzerinde gerçekleşti.

GENÇ NÜFUS DA ORTALAMANIN ALTINDA

Benzer bir tablo genç nüfusta da görüldü. Dünya genelinde genç nüfus oranı 2025 yılında yüzde 15,6 olarak hesaplanırken Türkiye'de gençlerin toplam nüfus içindeki payı yüzde 14,8 oldu. Türkiye böylece genç nüfus oranında da dünya ortalamasının altında kaldı. Genç nüfus oranının en yüksek olduğu ülke yüzde 23,3 ile Güney Sudan olarak kayıtlara geçti. Orta Afrika Cumhuriyeti'nde bu oran yüzde 23,1, Eritre'de yüzde 22,5, Suriye'de yüzde 22,3 ve Marşal Adaları'nda yüzde 22 olarak hesaplandı.

Genç nüfus oranının düşük olduğu ülkeler arasında ise Monako, Almanya, Malta, Japonya ve Güney Kore öne çıktı. Monako'da genç nüfusun toplam nüfus içindeki payı yüzde 8,8 olurken Almanya'da yüzde 9,1 olarak gerçekleşti.

YAŞLI NÜFUS DÜNYA ORTALAMASINI GEÇTİ

Çocuk ve genç nüfus oranında dünya ortalamasının altında kalan Türkiye'de yaşlı nüfus oranı ise ortalamanın üzerine çıktı. Dünya

genelinde yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payı yüzde 10,4 olurken Türkiye'de bu oran yüzde 11,1 olarak hesaplandı.

Yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu ülke yüzde 36 ile Monako oldu. Monako'yu yüzde 30 ile Japonya, yüzde 25,1 ile İtalya ve yüzde 24,9 ile Portekiz takip etti. Yunanistan'da yaşlı nüfus oranı yüzde 24,4, Finlandiya'da yüzde 24,2, Almanya'da ise yüzde 23,7 olarak kaydedildi. Yaşlı nüfus oranının en düşük olduğu ülkelerde ise Afrika ve Orta Doğu ülkeleri öne çıktı. Uganda'da yaşlı nüfus oranı yüzde 1,7, Katar'da yüzde 1,8 ve Zambiya'da yüzde 2 olarak hesaplandı.

DOĞURGANLIK HIZI 1,42 ÇOCUK

Nüfus yapısındaki değişimin dikkat çeken bir diğer göstergesi toplam doğurganlık hızı oldu. Dünya genelinde kadın başına düşen ortalama çocuk sayısı 2025 yılında 2,24 olarak hesaplandı. Türkiye'de ise toplam doğurganlık

hızı 1,42 çocukta kaldı. Böylece Türkiye'nin doğurganlık hızı dünya ortalamasının belirgin şekilde altında gerçekleşti. TÜİK'in yaşa özel doğurganlık verileri, Türkiye'de çocuk sahibi olma yaşındaki değişimi de ortaya koydu. 2001 yılında en yüksek doğurganlık hızı 20-24 yaş grubunda görülürken 2025 yılında en yüksek doğurganlık hızının görüldüğü yaş grubu 25-29 oldu.

KADINLARDA BEKLENEN YAŞAM SÜRESİ 80,7 YIL

Dünya Nüfus Günü verilerinde doğuştan beklenen yaşam süresine ilişkin karşılaştırmalara da yer verildi. Türkiye'de kadınlar için doğuştan beklenen yaşam süresi 80,7 yıl olarak hesaplandı. Dünya ortalaması ise 76,2 yıl oldu. Türkiye'deki kadınların doğuştan beklenen yaşam süresi dünya ortalamasının 4,5 yıl üzerinde gerçekleşti.

Kadınlarda doğuştan beklenen yaşam süresinin en yüksek olduğu ülke 88,7 yıllı Japonya oldu. Monako'da bu süre 88 yıl, Güney Kore'de 87,4 yıl, San Marino'da ise 87,3 yıl olarak hesaplandı. Listenin diğer ucunda yer alan Lesotho'da kadınların doğuştan beklenen yaşam süresi 55,1 yıl, Çad'da ise 57,4 yıl oldu.

Türkiye'de erkekler için doğuştan beklenen yaşam süresi ise 75,5 yıl olarak kaydedildi. Erkeklerde dünya ortalaması 70,9 yıl olurken Türkiye, dünya ortalamasının 4,6 yıl üzerinde yer aldı. Erkeklerde doğuştan beklenen yaşam süresinin en yüksek olduğu ülke 84,7 yıllı Monako oldu. Lihtenştayn'da bu süre 84,4 yıl, İsviçre'de 82,4 yıl olarak hesaplandı. En düşük yaşam süresi ise 53,5 yıllı Somali'de kaydedildi.

Eğitim Sen: “Sınav sonuçları sınıfsal ayrışmanın göstergesi”

LGS sonuçlarını değerlendiren Eğitim Sen, akademik liselerin kontenjanlarının daraltılarak öğrencilerin meslek ve imam hatip liselerine yönlendirildiğini savundu

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından düzenlenen 2026 Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamındaki merkezi sınavın sonuçları açıklandı. Sonuçların ilan edilmesiyle birlikte milyonlarca öğrenci puanlarını öğrenirken, gözler tercih sürecine ve lise kontenjanlarına çevrildi.

MEB verilerine göre bu yıl LGS'de 452 öğrenci 500 tam puan alarak birinci oldu. Tercih işlemleri 13 Temmuz'da başlayacak ve 27 Temmuz Pazartesi günü saat 17.00'ye kadar devam edecek. Yerleştirme sonuçları ise 5 Ağustos'ta açıklanacak.

LGS sonuçlarının açıklanmasının ardından Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) yazılı bir açıklama yayımlayarak eğitim sistemi ve kontenjan politikalarına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Eğitim Sen açıklamasında, “2026 LGS sonuçlarının açıklanmasıyla birlikte, eğitim sistemimizde kronikleşen eşitsizlikler bir kez daha gün yüzüne çıkmıştır. Bakanlığın ‘sınav başarısı’ ve ‘yüksek katılım’ rakamlarıyla sunduğu tablo, arka planda öğrencilerin, velilerin ve eğitim emekçilerinin karşı karşıya kaldığı yapısal sorunları perdelemeye yetmemektedir.” ifadelerine yer verdi.

“NİTELİKLİ EĞİTİM TÜM ÖĞRENCİLERE TANIMLANMALIDIR”

Sendika, sınav sonuçlarının yalnızca akademik başarı sıralamasını değil, öğrencilerin geleceklere ilişkin fırsat eşitsizliklerini de ortaya koyduğunu belirterek şu

ifadelere yer verdi:

“Sınav sonuçları, sadece bir başarı sıralaması değil, aynı zamanda öğrencilerin geleceklere dair sınıfsal bir ayrışmanın da göstergesidir. Bakanlık verilerine göre bu yıl 452 öğrenci 500 tam puan alarak birinci olmuştur. Bu tablo, eğitimdeki ‘yığılma’ riskine işaret ederken, diğer yandan bakanlığın tabiri ile nitelikli eğitime erişim hakkının kısıtlı kontenjanlarla ne kadar dar bir alana sıkıştırıldığını kanıtlamaktadır. Nitelikli eğitim bir ‘seçme ve eleme’ aracı değil, bir hak olarak tüm öğrencilere tanımlanmalıdır.”

Kontenjan politikalarına da değinilen açıklamada, fen liseleri, Anadolu liseleri ve sosyal bilimler liselerinin kontenjanlarında son yıllarda azalma yaşandığı belirtildi. Açıklamada, İstanbul Erkek Lisesi, Kabataş Erkek Lisesi, Kadıköy Anadolu Lisesi, Vefa Lisesi ve İzmir Atatürk Lisesi gibi köklü okulların hazırlık sınıfı kontenjanlarında 30 ila 50 kişilik düşüş yaşandığı belirtilerek, “2025 yılında fen, Anadolu ve sosyal bilimler liselerinde toplam 4.080 kontenjan azaltılırken, imam hatip ve meslek liselerinin kontenjanları 1.919 artmıştır. Bu veriler, kamuoyunda akademik liselerin küçültülerek öğrencilerin belirli okul türlerine yönlendirilmesi olarak nitelendirilen bir sosyal

mühendislik hamlesinin devam ettiğini göstermektedir.” denildi.

Kontenjan politikalarının öğrenciler ve veliler üzerinde psikolojik ve ekonomik baskı oluşturduğuna dikkat çekilen açıklamada öğrencilerin “istemedikleri ve benimsemedikleri bir okul türüne zorla yerleştirilme” kaygısının her geçen yıl arttığı belirtilerek, “Parası olanın özel okullara yöneldiği, parası olmayanın ise bilinçli politikalarla niteliksizleştirilen devlet okullarına, meslek liselerine veya imam hatiplere mahkûm edildiği bu düzen kabul edilemez.” ifadelerine yer verildi.

● Erhan DEMİRTAŞ

Öğretmenler, atamalardan merkezi sınav sonuçlarına, mülakat puanlarından çalışma saatlerine kadar çoğu zaman sa-yılar üzerinden kamuoyunun gündemine geliyor. Buna karşılık öğretmene ve öğretmenin niteliğine ilişkin beklentiler artarken öğretmenin rolü genişliyor, sorumlulukları da karmaşılaşıyor. Eğitim Reformu Girişimi'nin (ERG) "Öğretmenliğin İtibarı" başlıklı yazı dizisinde ise mesleğin ekonomik, sosyal ve siyasi koşulların yanı sıra toplumsal algıdaki dönüşümden nasıl etkilendiği ele alınıyor. Araştırmalar, Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin itibarının yaklaşık yarım yüzyıldır gerilediğine işaret ediyor.

ERG'nin analizine göre öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarında yıllar içinde yapılan değişiklikler mesleğin toplumsal konumunu etkiledi. 1990'lı yıllarda eğitim fakültesini bitiren bir gencin kamuya atanma ihtimali yüzde 100'e yaklaşırken bugün KPSS'ye giren öğretmen adaylarında bu oran yüzde 5'in altına düşmüş durumda. ERG Kıdemli Politika Analisti Ekin Gamze Gencer, öğretmenlik mesleğinin itibarındaki gerilemenin tekil göstergeler üzerinden değerlendirilmemesi gerektiğini belirterek, "Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin itibarını çoğu zaman eğitim politikalarından doğan, öğretmenlerden bağımsız gelişen yapısal gerçeklikler zedeliyor. Dolayısıyla itibarsızlaşmayı yalnızca öğretmenlere yönelik saygısızlıklar ya da öğretmenlerin aldığı düşük maaşlar gibi tekil göstergelere indirgemek, bütünsel bir bağlamda düşünmek gerekir." dedi.

"ATANAMAYAN ÖĞRETMEN OLGUSU KRONİKLEŞTİ"

Mesleğin itibarsızlaşmasında öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarındaki seçimlerin rolüne dikkat çeken Gencer, "Bu 50 yıllık bir politika ve reform birikimi içinde özellikle yakın dönemde

baktığımızda, mesleğin itibarsızlaşmasında en çok rol oynayan faktörlerin başında öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarındaki seçimlerin geldiğini görüyoruz. Bu seçimlerin en temel çıktısı ise sistemin kurgusundan gelen ve kronikleşmiş 'atanamayan/ataması yapılmayan öğretmen' olgusu." diye konuştu.

Öğretmen istihdamındaki arz-talep dengesizliğinin öğretmenlerin hak mücadelelerinde güçsüz kalmasına neden olduğunu ifade eden Gencer, "Örneğin, pek çok özel okul öğretmenin-den 'beğenmiyorsan git, yerin hemen dolar' baskısı altında kötü koşullarda çalışmaya mahkûm edildiklerini duyduk. Nihayetinde, öğretmenlik mesleğinin yalnızca 'atanamayan/ataması yapılmayan öğretmen' gibi krizler ve atama sayıları üzerinden gündeme gelmesi, toplumun meslekle kurduğu bağı da bu dar alana hapsediyor." dedi.

"ÖĞRETMENİN EMEĞİ GÖRÜNMEZ KILINIYOR"

Öğretmenlerin mesleğin doğası gereği pek çok rol üstlendiğini belirten Gencer, "Burada sorun, öğretmenlerin birden fazla rol üstlenmelerinden

"Öğretmenlik 50 yıldır itibar kaybediyor"

Öğretmenlerden beklentiler ve sorumluluklar artarken mesleğin toplumsal itibarı geriliyor. ERG Kıdemli Politika Analisti Ekin Gamze Gencer, öğretmen emeğinin görünmez kılındığına dikkat çekerek, öğretmen yetiştirme ve istihdam politikalarının mesleğin itibarsızlaşmasında önemli rol oynadığını söyledi

ziyade öğretmenin görev sınırları genişliyoruz bu genişlemenin tanımlanmaması ve karşılık görmemesi. Yani motivasyonu etkileyen, rollerin çokluğu değil öğretmenin emeğinin görünmez kılınması." dedi.

Gencer, "Yaptığımız görüşmelerde motivasyona ilişkin duyduğumuz diğer nokta öğretmenliğin bir nevi 'bakıcılık' olarak görülüp bir profesyonel olarak aldıkları sorumlulukların değersizleştirildiği yönündeydi. Dolayısıyla iş yükünün kendisinden çok hem sistemin hem toplumun bu emeği görünmez kılması ve küçümsemesi, öğretmenlerin mesleğe dair motivasyonunu aşındıran unsur olarak öne çıkıyor." diye konuştu.

Toplumdaki öğretmenlik algısının öğretmenlerin günlük hayatında karşılına çıkan bir anlatı olduğunu ifade eden Gencer, "Mesleğe dair olumsuz tavır öğretmenlerin farkında olduğu, günlük hayatında karşılına çıkan bir anlatı. Bir yandan öğretmene ilişkin beklentiler artar ve öğretmenin sorumlulukları giderek karmaşılaşıırken bir yandan da mesleğe dair algının giderek olumsuzlaştığını görmek öğretmenler için haliyle kırıcı oluyor." dedi.

Görüş­tük­leri öğretmenlerin her şeye rağmen işlerine saygı duyduğunu ve mesleğin itibarının artmasını istediğini belirten Gencer, toplumun mesleğe dair olumsuz bakışının öğretmenlerin motivasyonunu zedelediğini söyledi. Gencer, "Bizim görüş­­tüğümüz öğretmenler bunu bireysel bir yetersizlik olarak değil, sisteme dair bir mesele olarak görüyorlar." diye konuştu.

"50 YAŞ ÜSTÜ ÖĞRETMENLER AYRILMAK İSTİYOR"

OECD'nin Uluslararası Öğretme ve Öğrenme Anketi (TALIS) 2024 sonuçlarını değerlendiren Gencer, Türkiye'de 30 yaş altı öğretmenlerin meslekten ayrılma planlarının kayda değer oranda düşük olduğuna dikkat çekti.

Gencer, "Öte yandan, beş yıl içinde herhangi bir sebeple mesleği bırakma niyeti olan 50 ve üzeri

ri yaştaki öğretmen oranı Türkiye'de yüzde 62,3, OECD ortalamasında yüzde 47,8, iki değerin arasında yaklaşık 15 yüzde puanlık, kayda değer bir fark var. Her ne kadar bu değerler beş yıl sonrası-na dair bir projeksiyon olsa da 2025'te yalnızca 7 bin 369 öğretmenin emekli olması niyetin eyleme dönüşmesi için büyük adımlar atılması gerektiğini gösteriyor." dedi.

Ekonomik güvencenin emeklilik kararında öne çıktığını belirten Gencer, "Öğretmenlerle yaptığımız görüşmelerde, emekli olabilecek olmasına rağmen olmayan öğretmenler için bu adımların başında ekonomik güvencenin geldiği ortaya kondu. Görüşmelerde, emeklilik şartlarını taşıyan öğretmenlerin maaşlarını kaybetmemek için çalışmaya devam ettiğini duyduk." diye konuştu.

HÂLÂ İLK SIRADA

Gençlerin öğretmenlik mesleğine ilgisine ilişkin verileri de paylaşan Gencer, "Veriler, Türkiye'de öğretmen adaylarının mesleğe giriş için hâlâ istekli olduğuna işaret ediyor. TALIS 2024'e göre Türkiye, ilk kariyer tercihi öğretmenlik olan yeni öğretmen oranının en yüksek olduğu ülkelerden: OECD ortalaması yüzde 57,5 iken Türkiye'de bu oran yüzde 73,6." dedi.

Öğretmenliği seçmekten pişmanlık duyanların oranına da dikkat çeken Gencer, "TALIS, mevcut öğretmenlerin yüzde 72,6'sının öğretmen olmanın pozitif yönlerinin negatif yönlerine göre daha ağır bastığını söylüyor; bu yüzde 73,9 olan OECD ortalamasına yakın. Öte yandan öğretmenliği seçmekten pişmanlık duyan öğretmen oranı ise yüzde 18,5'le OECD ortalamasının (yüzde 11,1) üzerinde." diye konuştu.

Gencer, "Türkiye'de öğretmenlik, adayların gözünde hâlâ ilk tercih edilen ve talep gören bir meslek olma özelliğini korusa da mevcut öğretmenler arasındaki görece yüksek pişmanlık oranı, mesleğe girişteki motivasyonun çalışma koşulları ve kariyer beklentileri açısından iyileştirmelere ihtiyaç olduğunu gösteriyor." dedi.

"Üniversiteler daha fazla siyasi denetime açılıyor"

Üniversite Öğretim Üyeleri Derneği (ÜNİVDER), TBMM Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda kabul edilen "Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne tepki gösterdi. Hazırlanan teklifin yükseköğretimdeki derin krize çözüm üretmekten uzak olduğunu belirten dernek, teklifte öğretim elemanlarının özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik hiçbir düzenleme bulunmadığına dikkat çekti. Açıklamada, akademik özgürlük, üniversite özerkliği, liyakat ve iş güvencesi gibi temel ilkelere teklifte yer verilmediği vurgulandı.

"Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne ilişkin açıklama yayımlayan ÜNİVDER, teklifin yükseköğretimin temel sorunlarına çözüm getirmediğini savundu

ÜNİVDER, teklifin 26. maddesiyle getirilmek istenen, öğretim elemanlarının atanabilmesi için "güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması" şartını "en vahim düzenleme" olarak nitelendirdi. Bu adımın basit bir idari prosedür değişikliği olmadığını altını çizen dernek, şu uyarılarda bulundu: "Bu düzenleme; akademiye girişte bilimsel yeterlilik ve liyakatin yerini siyasi iktidarın güvenlik

aygıtlarının değerlendirmesine bırakan açık bir rejim değişikliğidir. Yıllardır fiilen işletilen siyasal kadrolaşma mekanizması, ilk kez bu kadar açık biçimde kanuni güvenceye kavuşturulmak istenmektedir. Akademiye girişin yalnızca iktidarın uygun görmesiyle mümkün olacağı bu sistem, üniversiteleri özgür bilgi üretiminin merkezi olmaktan tamamen uzaklaştırmaktadır."

vam etmesini gözettiğini savundu.

"ÖZLÜK HAKLARI YETERSİZ"

Azami öğrenim süresini dolduran öğrenciler için getirilen af düzenlemesine de değinilen açıklamada, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gereken eylemler nedeniyle üniversitelerden ilişkisi kesilen öğrencilerin af kapsamı dışında bırakılmasının önemli bir eksiklik olduğu ifade edildi.

Emeklilik yaşını aşmış sözleşmeli personelle ilgili düzenlemelerin sınırlı kaldığı, tüm öğretim elemanlarını kapsayan genel bir iş güvencesi ve maddi koşulları iyileştirmeye yönelik bir adım atılmadığı belirtilen açıklamada, intihal ve akademik hırsızlığa yönelik cezaların artırılmasının tek başına yetersiz olduğuna da dikkat çekildi.

"ÇÖZÜMSÜZLÜK KURUMSALLAŞIYOR"

Üniversitelerde bilimsel üretimin kalitesini yükseltmeye yönelik hiçbir öneri sunulmadığına dikkat çekilen açıklama, şu sözlerle son buldu: "Sonuç olarak teklif, Türkiye'de yükseköğretimin giderek derinleşen sorunları hakkında sessiz kalarak çözümsüzlüğü devam ettirmektedir. Bunun da ötesinde, öğretim elemanlarının atanması için güvenlik soruşturmasından geçme şartı getirerek, üniversitelerin siyasal iktidarın ideolojik ve idari denetimi altında yeniden yapılandırılmasını hukuken kurumsallaştırmayı hedeflemektedir."

www.podyart.com

Ayak Bakımı

Ücretsiz danışın!

Çatlak Topuk
Nasır
Kalınlaşmış Tırnak

Detaylı Bakım

(Florence Nightingale hastanesi karşısı)
Bağdat caddesi No: 84/3 Kızıltoprak İstanbul
0 216 492 0722 - 0 532 717 0378

POZİTİF DUYU

İŞİTME SAĞLIĞI EKİPMANLARI
CİHAZ PİLLERİ
KULAK TIKACI

GÜRÜLTÜ ENGELLEYİCİ KULAK KORUMA EKİPMANLARI
KULLANILAN MEVCUT CİHAZLARIN TÜM MARKA MODEL
TEKNİK SERVİS HİZMETİ

0 216 345 00 25
0530 029 06 01
www.pozitifduyu.com.tr

Feneryolu Mah. Rüzgargülü Çıkmazı Sok. İhlamur
Apt. A blok 1-3 D:2 Kadıköy/İstanbul
(Oyuncak Mağazası Üstü- BP Benzın İstasyonu Karşısı)

EDEBİYAT HAYATINDAN HATIRLAMALAR - 374

Usta yazar ve şairlerin eserlerinden küçük alıntılara yer verdiğimiz "Edebiyat Hayatından Hatırlamalar" köşesi bu hafta Anton Pavloviç Çehov ile devam ediyor

Hazırlayan: Leyla ALP

ANTON PAVLOVİÇ ÇEHOV (17 OCAK 1860- 2 TEMMUZ 1904)

Rus tiyatro yazarı ve modern kısa öykünün kurucularından olan Anton Pavloviç Çehov, Rusya'nın Taganrog kentinde, bakkallık yapan bir babanın oğlu olarak dünyaya geldi. 1876'da babasının iflas etmesi üzerine ailesi Moskova'ya göç etti. Çehov ise bir ağabeyiyle birlikte Taganrog'da kalarak lise eğitimini sürdürdü. Üç yıl boyunca kendi geçimini kendi sağladı. 1879 yılında Moskova Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne

girdi. Eğitimini sürdürürken ailesine maddi destek sağlamak amacıyla çeşitli dergilere mizahi yazılar ve kısa öyküler yazdı. 1884 yılında tıp eğitimini tamamlayarak doktor oldu. Bir süre hekimlik ve yazarlığı birlikte yürüttü; ancak zamanla edebiyata ağırlık verdi. Hekimlik mesleği, insanları gözlemleme becerisini geliştirdi ve bu durum eserlerine de yansdı. Üniversiteyi bitirdiği yıl ilk öykü kitabını yayımladı.

Mezun olduktan sonra hekimlik yapmaya başladı ve bu dönemde Cerrahlık, Cansız Ceset ve Kaçak adlı öykülerini yazdı. Hekimlik, zamanının büyük bölümünü aldığı için mesleğini bırakarak tamamen yazarlığa yöneldi. 1887 yılında Alacakaranlıkta adlı öykü kitabıyla Puşkin Ödülü'nü kazandı. Daha sonra Marti, Vanya Dayı, Üç Kızkardeş ve Vişne Bahçesi adlı tiyatro eserlerini kaleme aldı. 1895'te Marti oyununun ilk versiyonunu yazdı. Oyunun St. Petersburg'daki ilk gösterimi başarısızlıkla sonuçlandı. 1897'de Köylüler adlı uzun öyküsünü yayımladı. 1898'de Moskova Sanat Tiyatrosu'nun

kurucularından Nemiroviç-Dançenko, Marti'yı sahnelemek için Çehov'dan izin istedi. Aynı dönemde ileride evleneceği aktris Olga Knipper ile tanıştı. Marti, Moskova Sanat Tiyatrosu'nda sahnelendikten sonra büyük başarı kazandı. Yaşamının son yıllarında verem hastalığıyla mücadele etti. 1901 yılında oyuncu Olga Knipper ile evlendi. Tedavi amacıyla gittiği Almanya'nın Badenweiler kentinde 2 Temmuz 1904'te, 44 yaşında hayatını kaybetti. Çehov'un Cem Yayınevi tarafından yayımlanan "Bütün Öyküleri" kitabından Söğüt Ağacı öyküsünü paylaşıyoruz.

SÖĞÜT AĞACI

B. ve T. ilçeleri arasındaki posta yolundan yürüyordum.

Bu yoldan gelip geçenler Kozyavka deresinin kıyısında tek başına duran Andreyev'in değirmenini çok iyi bilirler. Köhne değirmen her an yıkılmaya hazır gibidir; kamburu çıkmış, pılı pırtı içinde, ufak tefek, yaşlı bir kadına benzetilebilir. Belki yüz yıldır orada durmakta olup, uzun süredir çalıştığını gören yok. Eğer belini kocaman bir söğüde dayamamış olsa bugüne değin yerle bir olması isten değildi herhalde. Söğüt de değirmen gibi yaşlanmıştır, gövdesini iki kişi zor kucaklar. Söğüt ağacının üst dalları değirmenin damına, su bendine sarkar; alt dalları ise aşağıya dökülen suya, toprağa değer. Gövdesindeki dibi görünmez bir kovuk ağacı çirkinleştirmiştir. Elinizi kovuktan içeri sokacak olursanız koyu renk bir bala ulaşırsınız. Aynı anda da başınıza bir sürü yaban arısı üşüşür, vızılدارarak sizi sokmaya çalışırlar. Bu koca ağaç kaç yaşında, dersiniz? Ağacın eski dostu Arhip'e soracak olursanız bey konağındaki eğitici, sonra da hanımefendinin uşağı olarak çalıştığı günlerde bile böyle yaşlı olduğunu söyleyecektir. O günlerin üstünden öyle çok zaman geçti ki!

Söğüt ağacı yalnız değirmene değil, Arhip'e de desteklik etmektedir. Arhip bütün gün ağacın kökleri arasında oturup balık avlar. Kendisi de söğüt ağacı gibi kocayıp kamburlaşmıştır, dişsiz ağız ağacın gövdesindeki derin kovuğu andırır. Gündüzleri balık avlamayı bitirdikten sonra geceleri aynı yerde oturup kara kara düşünür. Ağaçla ikisi, durmadan fısıldaşan karı-koca gibidirler. Ömürleri boyunca, kim bilir, neler görüp neler geçirmişlerdir!.. Şimdi onların anlatacaklarını dinleyelim.

Bundan otuz yıl kadar önce Söğüt Yortusu denilen bir kutsal pazar günü Arhip yaşlı söğüdün dibinde oturmuş, balık avlıyordu. Her zamanki gibi çevresi büyük bir sessizlik içindeydi. Söğüt ile yaşlı Arhip'in fısıldaşmaları, arada bir zıplayan balıkların şırıltısından başka çıt çıkmıyordu. Arhip ögleye değin balık avladından sonra tuttuğu balıkları ayıklayıp birden çorba pişirirdi. Söğüdün gölgesi karşı kıyıdan uzaklaşmaya başlayınca ögle vakti gelmiş demektir. Bir de posta arabalarının çingıraklarından anladığı öğlen olduğunu. Tam ögle saatinde T. kenti yönüne giden posta arabası bendin yanından geçerci.

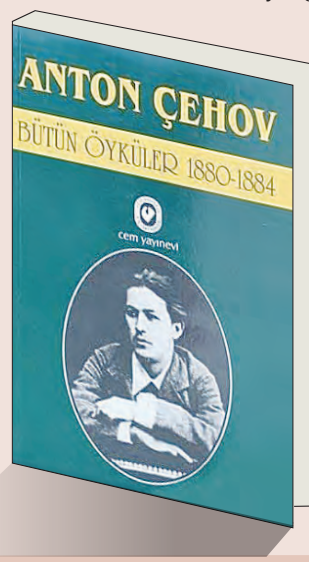
O pazar günü de Arhip çingırak seslerini duyunca oltayı elinden bırakıp bent yönüne bakmaya başladı. Üç atlı posta arabası tepeyi aştı, ağır ağır yürüyerek bende doğru indi. Postacı önde uyumaktaydı. Araba bende yaklaşınca benden durdu. Çoktandır şaşırmayı unutan Arhip çok şaşıtı bu işe. Olağan dışı bir şeydi posta arabasının orada durması. Postacının yanında oturan sürücü tedirgin bakışlarla çevresine bakındı, yerinde şöyle bir kıpırdandı, postacının uyurken yüzüne örttüğü mendili hızla çekip başına elindeki demir sopayla vurdu. Postacıdan

gık çıkmadı, ama sarı saçlarının arasından kanlar fışkırdı. Bunun üzerine arabacı aşağıya atladı, demir sopayı postacının kafasına bir daha indirdi. Bir dakika sonra hızla söğüde doğru yöneldi. Güneşten yannmış yüzü sapsarıydı, çevresine bön bön bakıyordu. Bütün bedeni zangır zangır titrerken koşarak söğüdün yanına geldi, Arhip'in yanında bulunuşunu fark etmeden elindeki posta torbasını ağacın kovuğuna tıktırdı. Sonra hızla arabaya tırmandı, yerine yerleştikten sonra demir sopayı ansızın kendi şakağına indirdi. Arhip neler olup bittiğini anlamamıştı. Yüzü kana bulanana sürücü bağırmaya başladı:

—İmdat! Yetişin! Adam öldürüyorlar! Atları hızla sürerek uzaklaşan arabacının haykırışı o sessizlikte birkaç kez yankılandı. Aradan bir hafta kadar geçmişti ki, olayı soruşturmak üzere birileri geldi. Adamlar çevrenin planını çıkardılar, bendin suyunun derinliğini ölçtüler, söğüt ağacının altında ögle yemeği yedikten sonra çekip gittiler. Bu sırada değirmenin yanında oturan Arhip korkudan tir tir titrerken gözünü kovuktan ayıramıyordu. Daha önce görmüştü, kovuktaki çantanın içinde her biri beşer mühürlü birçok zarf vardı. Fırsat buldukça çantayı açıp zarfları bakıyor, yaşlı söğüt ise gündüzleri susup geceleri için için ağlıyordu. Ağacın sessiz ağıtlarına dayanamayan Arhip aradan bir hafta daha geçince çantayı kaplığı gibi ilçenin yolunu tuttu.

—Derdimi kime anlatabilirim? diye sordu karşısına çıkanlara. Önünde çizgili nöbetçi kulübesi bulunan büyükcek sarı bir binayı gösterdiler. İçeri girdiğinde karşısına ceketinin düğmeleri ışıltı ışıltı parlayan bir bey çıktı. Adam bir yandan piposunu tütürüyor, bir yandan da nöbetçiyi azarlamayı bırakmış, Arhip'in elindeki çantayı aldı, kapağını açtı, yüzü önce sapsarı, sonra kıpkırmızı oldu.

—Sen burada dur! dedikten sonra kalem odasına koştu.

Orada çevresine bir sürü memur toplandı. Telaşa sağa-sola koşturmaya, kendi aralarında fısıldaşarak konuşmaya başladılar.

On dakika kadar sonra aynı adam geriye döndü, çantayı Arhip'e vererek;

—Sen yanlış yere gelmişsin, arkadaş, dedi. Burası mal müdürlüğü. Bir alttaki sokakta polis karakolu vardır, oraya gideceksin.

Arhip çantayı alıp karakolun yolunu tuttu. Giderken bir yandan da, "Çanta bayağı yeğnilemişe benziyor. Eski büyüklüğü de kalmamış." diye düşünüyordu.

Bir alttaki sokakta, önünde iki nöbetçi kulübesi bulunan başka sarı bir bina gösterdiler. Arhip içeri girdi. Burada kalem odası hemen girişeydi. Arhip masalardan birine yaklaştı, yazıcılara durumu kısaca anlattı. Birkaç kişi çantayı elinden kaptı, aralarında bağırıp çağırmaya başladılar, amirlerinin gelmesi için birini gönderdiler. Koca bıyıklı, iri kıyım bir polis geldi az sonra. Kısa bir sorgulamadan sonra koca bıyık çantayı onlardan alıp odasına kapandı.

Bir dakika bile geçmeden odadan şöyle bağırıldığı duyuldu:

—Bu çanta boş! Sorun bakalım, para nerede? Neyse, çantayı getiren ihtiyara söyleyin de beklemesin! Durun, durun, gitmesin bir yere! İvan Markoviç'in yanına götürün adamı! Şey... gitsin en iyisi!

Arhip selam vererek oradan ayrıldı. Ertesi gün sazanlar, kızılkanatlar onu ırmağ kıyısında yeniden görmeye başladılar.

Bu olay güz mevsiminin sonlarına rastlıyordu. Yaşlı adam çok üzgündü, yaprakları sararan söğüt ağacı gibi kedere gömülmüştü. Güz mevsimini sevmeydi zaten. Birkaç gün sonra posta sürücüsünü de bendin kıyısında görünce

üzüntüsü daha bir arttı. Arabacı gene onun varlığının farkına varmadan ağaca yaklaştı, elini kovuktan içeri soktu. Islak, uyşuk arılar adamın koluna sıvandılar. Eli kovukta aradığını bulamayınca arabacının yüzü sapsarı kesildi. Tam o sırada balık avlayan yaşlı adamı fark etti.

—Hey, babalık! Buradaki çanta nereye gitti?

Somurtarak oturan Arhip yanıt verecek durumda değildi. Üstelik gözünün önünde adam öldüren arabacının kendine de bir şey yapmasından korkuyordu. Ama adamın durgun sulara dalıp giden bakışlarına dayanamayıp;

—Çantayı polise götürdüm, dedi. Ancak korkmanızı gerekmez. Onlara çantayı söğüdün altında bulunduğumu söyledim.

Bunları duyunca posta sürücüsü çok öfkelenildi, yaşlı adamın üzerine cullanarak dövmeye başladı. Yüzüne, kafasına vurması yetmiyormuş gibi bir de yere yatıp ayaklarının altında çiğnedi. Neden sonra öfkesi geçince dövmeyi bıraktı, ama oradan ayrılmayıp Arhip'le birlikte değirmende kaldı. Gündüzleri uyumakla geçiriyor, kimseyle konuşmuyor, geceleri ise bendin çevresinde dolaşıp duruyordu. Birileriyle gizli gizli fısıldaştığına göre öldürdüğü postacının gölgesi de oralarda dolaşiyor olmalıydı. Arabacı bahar mevsimi boyunca da kimseyle konuşmadı, bendin çevresinde gezinmelerini sürdürdü.

Ona acıdığı için bir gün Arhip;

—Aptal aptal ne dolaşıp duruyorsun? Git artık buralardan, dedi.

Aynı şeyi postacının gölgesi de, söğüt ağacı da fısıldadılar.

—Yok! Buraları bırakıp bir yere gide-mem. İçim sızlıyor, daha fazla dayanamayacağım.

Bunun üzerine Arhip arabacının koluna girip ilçe merkezine götürdü, posta çantasını teslim ettiği polis karakoluna gittiler. Karakol kaleminde arabacı yerlere kapanıp suyunu itiraf etti, ama koca bıyıklı karakol amiri çok şaşırdı.

—Ne diye kendine kara çalıyorsun, be adam? Sarhoş musun, nesin? İstersen seni kodese tıkayım da aklın başına gelsin! Bak şunun yediği naneye! Bu alçağın aklının karışmasının nedenini bir türlü anlamadım! "O cinayetin katili bulunmadı." dedik. Daha ne üstüne düşüyorsun? Çek arabanı buradan, git artık!

Arhip getirip onlara teslim ettiği çantadan söz etti. Yazıcılar, "O da neymiş?" gibisinden pek şaşırdılar, koca bıyık kahkahayı bastı. Adamlar tüm belleklerini yitirmişlerdi, anlaşılan.

Posta sürücüsü karakolda da ruh huzuruna kavuşamayınca Arhip ile ikisi söğüt ağacının yanına döndüler.

Arabacı vicdan sızısından kurtulmanın tek yolunu ırmağa atlayıp intihar etmekte buldu. Arhip'in olta mantarının yüzüğü durgun sular bulandı bir süre.

Bendin üzerinde şimdi iki gölge dolaşiyor. Yaşlı Arhip ile yaşlı söğüt ağacı belki de bu gölgelerle fısıldaşıyorlardır...

Gazete Kadıköy başta olmak üzere uzun yıllardır birçok gazete ve dergi için bulmaca hazırlayan gazeteci Mustafa Başaran'ın hazırladığı klasik bulmacalar, Bulbil uygulamasıyla artık cep telefonlarında ücretsiz olarak çözülebiliyor

Bulmacalar artık cepte

Gazete okurlarının yıllardır severek çözdüğü klasik bulmacalar artık dijital ortamda da kolayca erişilebiliyor. Bulmaca tutkunları için geliştirilen Bulbil uygulaması, hem App Store hem de Google Play üzerinden ücretsiz olarak indirilebiliyor.

Bulbil'in içeriğinde; gazetelerde yıllardır ilgiyle takip edilen Kare Bulmaca, Sarmal Bulmaca, Anagram Bulmaca ve benzeri birçok klasik bulmaca türü yer alıyor. Uygulama, gazete kültürünü dijital platforma taşıyarak kullanıcıların diledikleri zaman ve yerde bulmaca çözmelerine olanak sağlıyor.

Uygulamanın bulmaca içerikleri, uzun yıllardır Gazete Kadıköy ve birçok ulusal gazete, dergi ve dijital platformlarda bulmaca yazarlığı yapan gazeteci Mustafa Başaran tarafından hazırlandı. Mobil uygulamanın yazılım ve geliştirme süreci ise Kader Solak tarafından gerçekleştirildi. Gazete geleneğini dijital dünyaya taşıyan

Bulbil, düzenli olarak yeni bulmacalarla güncellenerek kullanıcılarına zengin bir içerik sunmayı hedefliyor. Bulmaca severler, Bulbil uygulamasını App Store ve Google Play üzerinden ücretsiz olarak indirerek klasik gazete bulmacalarını mobil cihazlarında deneyimleyebiliyor.

Uygulamaya ulaşmak için QR kodlarını kullanabilirsiniz.

Yiğit Özgür çizgileri Karikatür Evi'nde

Karikatürist Yiğit Özgür, yıllar sonra açtığı kişisel sergisi “Zamanın Tanığı”nda son 25 yılda çizdiği karikatürlerini sanatseverlerle buluşturuyor

● Hülya ARSLAN

Yıllar sonra yeniden kişisel sergi açan karikatürist Yiğit Özgür, “Zamanın Tanığı” adlı sergisiyle Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'nde sanatseverlerle buluştu. Sanatçının son 25 yılda çizdiği yaklaşık 40 karikatürü bir araya getiren sergi, farklı dönemlerde üretilen eserler üzerinden zamanın değişen ve değişmeyen yönlerine mizahi bir bakış sunuyor. Gündelik yaşamın çoğu zaman fark edilmeyen ayrıntıları, insan ilişkilerindeki iletişimsizlikler ve modern hayatın çelişkileri, Özgür'ün kendine özgü çizgisiyle ziyaretçilere aktarılıyor. Aradan geçen yıllara rağmen güncelliğini koruyan karikatürler, izleyicileri hem gülümsetiyor hem de kendi yaşamlarından izler bulmaya davet ediyor. Yaklaşık 40 eserden oluşan “Zamanın Tanığı” sergisi, 25 Temmuz'a kadar Kadıköy Belediyesi Karikatür Evi'nde ücretsiz ziyaret edilebilir.

“İSİM FAZLA HAVALI OLMUŞ”

Serginin adının ortaya çıkışını anlatan Yiğit Özgür, isim konusunda hiçbir zaman iyi olmadığını esprili bir dille anlattı. Özgür, “İsim bulmakta hiç iyi değilim. Dergideki karikatür köşem için de en başta ‘Benli Balık’ falan gibi saçma isimler bulmuştum. Dergi editörleri en sonunda ‘En iyisi sadece ismini yaz’ demişlerdi. Serginin adını da eşim buldu. Sergide geçtiğimiz 25 yıl boyunca farklı zaman dilimlerinde çizilmiş karikatürler var. Bu yüzden bu ismi düşündü sanırım. Benim için anlamlı olan, 25 yıl önce çizilmiş bir karikatürün, bulunan bir fikrin hâlâ tazeliliğini koruyabilmesi. İsim fazla havalı olmuş. Bir dahaki sefere daha sakın bir şey düşünelim. ‘Zamanın Tanığı’, ‘Göklerin Hakimisi’ gibi iddialı bir şey olmuş. Bana kalsa ‘Benli Balık’ koyacaktım, yine bana kalmaması iyi oldu.” dedi.

“DÖNEM KARİKATÜRLERİ DEĞİL”

Sergide yer alan çalışmaların belli bir dönemi anlatmak için üretilmediğini ve serginin adının düşündürdüğünün aksine eserlerin doğrudan belirli olaylara gönderme yapmadığını söyleyen Özgür, “Son 25 yılda hangi dönemlerden geçtiyse o esnada üretilmiş işler. Doğrudan şu karikatür bu dönemi, diğeri öbür dönemi işaret ediyor gibi düşünmeyin. Dönem karikatürleri değil yani.” diye konuştu.

“KARİKATÜRÜN ROLÜ MİZAH BARINDIRMASIDIR”

Karikatürün toplumsal etkisine ilişkin değer-

lendirmelerde bulunan Özgür, değişen yayıncılık anlayışıyla birlikte karikatürün de farklı bir döneme girdiğini şu sözlerle anlattı: “Karikatürün rolü ve misyonu sadece içinde eser miktarda mizah barındırmasıdır. Bahsettiğiniz diğer roller karikatürçülerin kişisel tercihleri. Biz dergide kapakta ve ilk iç sayfalarda o zamana ait siyasi ve politik konuları işledik. Bunu bir dergi sorumluluğu olarak hissettik için yaptık. Kişisel köşelerimizde insana dair farklı konular da oldu. Günümüzde gazetecilik ve dergicilik farklı bir boyuta geçti. Hâlâ aynı misyon ile karikatürler üretiliyor ama etkisi azaldı. Özellikle yaşanan olayları belgeleyen ve toplumsal hafızayı canlı tutmayı hedefleyen karikatürler çizmek için ifade özgürlüğü gerekir.”

“YEGÂNE AMACI GÜLÜMSETMEK”

Serginin ziyaretçilerde nasıl bir iz bırakmasını istediğini ve karikatürlerde tek bir anlam aranmaması gerektiğini de anlatan Özgür, “Serginin yegâne amacı gülümsetmek. İçeride geçirdiğiniz vakit boyunca eğlenmek. Yarım saat uğrayıp, kıkrdayıp çıkmanızı sağlıyorsa görevini yerine getirmiştir. Anlamadığınız bir karikatür olursa o şekilde bırakın, çoğunun anlamı yok.” ifadelerini kullandı.

Yeni sezon Ragıp Ertuğrul'a adandı

Henüz 52 yaşındayken 7 Temmuz 2022'de hayatını kaybeden tiyatro emekçisi Ragıp Ertuğrul, aramızdan ayrılmışın dördüncü yılında anılıyor. Çalışmaları ve eleştirileriyle sahnelerin rehberlerinden biri olan Ertuğrul'un adı, bu yıl Kadıköy sahnelerinde yankılanacak.

Kadıköy Tiyatroları Platformu, aldıkları bir kararın arkasındaki gerekçeyi şu sözlerle ifade etti: “Ragıp, bir araya gelmesi hiç mümkün görünmeyen insanları, kurumları ve fikirleri aynı masaya oturtabilen nadir insanlardandı. Gerek Tiyatro Eleştirmenleri Birliği (TEB) Başkanlığı döneminde eleştiri kültürünü kurumsallaştırma çabaları, gerekse pandeminin en zor günlerinde kurulan ‘Tiyatromuz Yaşasın’ inisiyatifi ile sektörü tek çatı altında toplaması bunun en büyük kanıtıydı. O, tiyatro camiasını bir arada tutan görünmez bir harçtı. Bu değerli sanat insanına vefa borcumuzu ödemek adına yeni sezona onun adını verdik.”

SEZONA MERHABA ŞENLİĞİ

Platforma, Ragıp Ertuğrul'un “birlikte üretme ve dayanışma” mirasını yaşatmak amacıyla eylül ayında geniş kapsamlı bir “Sezona Merhaba” şenliği düzenleyecek. Onlarca tiyatro topluluğunun katılımıyla gerçekleşecek olan şenliğin açılışı, Ertuğrul'un dostları, meslektaşları ve izleyicileri bir araya getirecek.

Kadıköy Tiyatroları Platformu; tüm tiyatro topluluklarını, “salonları, eleştirmenleri ve sanatseverleri bu mirasa ortak olmaya ve sahneleri sarsılmaz bir dayanışmayla doldurmaya” davet etti

Kadıköy Tiyatroları Platformu, 2022 yılında aramızdan ayrılan dramaturg, eleştirmen ve tiyatro emekçisi Ragıp Ertuğrul'un anısını ve mücadelesini yaşatmak için 2026-2027 tiyatro sezonunu “Ragıp Ertuğrul Tiyatro Sezonu” ilan etti

Ragıp Ertuğrul kimdir?

1970 yılında İstanbul'da doğan Ragıp Ertuğrul, çok yönlü çalışmalarıyla Türkiye tiyatrosuna önemli izler bıraktı. Oyunculuğa 1988'de Tevfik Gelenbe Tiyatrosu'nda başladı. 1999 yılında İstanbul Üniversitesi Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü'nde yüksek lisansını tamamlayarak eleştiri ve dramaturji alanına yöneldi. Sanat Çevresi, Tiyatro... Tiyatro, Tempo dergileri ile T24 haber sitesinde yazdı. Vatandaş Gazetesi'nde “Kahve Şenlik” köşesini kaleme aldı. Dilek Türker'in yaşam öyküsünden esinlenen “Soytarıç” (2016) adlı biyografik romanı yayımladı.

2011 yılında 75. Yıl Cüneyt Gökçer Ödülleri'nde “Yılın En İyi Eleştirmeni” seçildi. 2015'te Tiyatro Eleştirmenleri Birliği (TEB) Türkiye Başkanlığına, 2017'de ise Uluslararası Tiyatro Eleştirmenleri Birliği yönetim kuruluna getirildi.

2018'de Gökay Genç ile birlikte REST Tiyatrosu'nu kurdu. COVID-19 pandemisi döneminde “Tiyatromuz Yaşasın” inisiyatifinin yürütücü kurulunda aktif rol alarak sektör çalışanlarının hakları için mücadele etti.

7 Temmuz 2022'de lenf kanseri nedeniyle aramızdan ayrılan Ertuğrul'un Gökay Genç ile birlikte yazdığı “Tangopera” adlı müzikali, 2022-2023 sezonunda İstanbul Devlet Tiyatrosu tarafından sahnelenerek seyirciyle buluşmuştu.

Dünyanın dansı İstanbul'da buluşuyor!

Harbiye Açık Hava Sahnesi'ndeki gala gecesiyle başlayan Dünya Halk Dansları Yarışması, Müze Gazhane ve Maltepe Sahili'ndeki gösteri ve yarışmalarla sürüyor

Türkiye Halk Oyunları Federasyonu (THOF) ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) iş birliğiyle düzenlenen Dünya Halk Dansları Yarışması, 14 Temmuz Salı akşamı Harbiye Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu'nda yapılan gala gecesiyle başladı. Organizasyon kapsamında, 37 ülkeden 45 halk dansları topluluğu ve yaklaşık bin 500 sanatçı İstanbul'da bir araya geldi. Kültürel paylaşımları güçlendir-

meyi amaçlayan etkinlikte, ülkelerini temsilen uluslararası devlet halk dansları toplulukları da yer alıyor.

YARIŞMALAR MÜZE GAZHANE'DE

Hafta başındaki açılışın ardından, festival programı kentin iki farklı noktasında sürüyor. Katılımcı grupların sahne alacağı yarışmalar 17-18 Temmuz günlerinde Müze Gazhane'de gerçekleştirilirken, dans gösterileri ve halk buluşmaları eş zamanlı olarak Maltepe Sahil Etkinlik Alanı'nda düzenlenecek. Etkinlik, 19 Temmuz Pazar akşamı Müze Gazhane'de yapılacak ödül töreniyle sona erecek.

Dünya Halk Dansları Yarışması'nın günlük program akışına ve ücretsiz biletlerine İBB Kültür'ün sosyal medya hesapları üzerinden erişilebiliyor.

“Be The Sun” sergisi başlıyor

Chi Art Gallery, 21 Temmuz – 25 Ağustos 2026 tarihleri arasında düzenlenecek “Be The Sun” başlıklı karma sergiyle sanatseverleri ağırlamaya hazırlanıyor

İstanbul Anadolu yakasının çağdaş sanat alanındaki duraklarından Chi Art Gallery, yeni sergisinde ışık ve karanlık arasındaki karşıtlığı varoluşsal bir çerçevede ele alıyor. Sergi; Aziz Çınar, Feyza Çoban, Ekinakis, İrfan Erdal, Erman Gürcüm, Daniel Horoz, Buket Ada Kılıç, Ceren Müftüoğlu, Yunus Özaksu, Cem Öztürk, Loya Kader Öztürkmen, Çiğdem Polat, Ege Subaşı, Ufuk Güneş Taşkın ve Elif Tutka'nın çalışmalarını bir araya getiriyor.

Resim ve heykel gibi farklı disiplinlerden eserlerin yer aldığı seçki; görünür olanla saklanan, güçlü kırılmalı, umutla yas ve sessizlikle dönüşüm arasındaki ince

çizgiyi araştırıyor.

Günümüz dünyasında insanın yeniden kendine dönmesini ve kendi sıcaklığını üretmesini öneren sergi, 25 Ağustos'a kadar Fenerbahçe'deki Chi Art Gallery'de ziyaret edilebilecek.

HAFTANIN PUSULASI

Hazırlayan: Semra ÇELEBİ

KİTAP

Antikçağda Kadın Olmak

Asuman Kafaoglu-Büke, “Antikçağda Kadın Olmak” kitabında binlerce yıllık erkek anlatısını sorguluyor; mitolojinin ve kutsal metinlerin kadın kahramanlarını bugünün gözünden yeniden okuyor. Yüzyıllardır “cadı”, “günahkâr”, “baştan çıkarıcı”, “itaatkâr eş” ya da “tehlikeli kadın” olarak anlatılan kadınlar gerçekten kimdi? Mitoloji, kutsal metinler ve sanat tarihi boyunca kadınlar neden çoğunlukla erkeklerin yazdığı hikâyelerin kahramanı oldu? Kafka Kitap etiketiyle yayımlanan Asuman Kafaoglu-Büke'nin “Antikçağda Kadın Olmak” adlı yeni kitabı, insanlık tarihinin en eski anlatılarındaki kadın figürlerini yalnızca yeniden anlatmıyor; onları binlerce yıldır üzerlerine yazılan önyargılardan arındırarak yeniden okumaya davet ediyor. (Tanıtım Bülteninden) **Kafka Kitap / 176 sf / Haziran 2026**

Dikkat çeken yeniler:

- Yörük Masalları / Murat Nedim / KaraKarga Yayınları
- İhtiyarlara Yer Yok / Cormac McCarthy / İthaki Yayınları
- Çocuklar İçin Sait Faik'ten Seçme Hikâyeler / Sait Faik Abasıyanık / Can Çocuk Yayınları

ALBÜM

İrem Arslan / ahenk

Müziğinde cazın özgür yapısını Türk müziğinin makam zenginliğiyle harmanlayan İrem Arslan, beş yıllık yoğun bir emeğin ürünü olan ilk albümü “ahenk” ile dinleyicileriyle buluştu. 26 Haziran'da yayınlanan albüm, kadın sesini başrole koyarak Akdeniz'in sıcak renklerini, koro armonilerini ve şehir seslerini bir araya getiriyor. Beş farklı şehirde şekillenen, 40'tan fazla müzisyenin katkısıyla Babajim Stüdyoları'nda kaydedilen ve görsel dünyası için 15 farklı sanatçının çalıştığı albüm, adeta kolektif bir emeğin yansıması. 10 şarkılık “ahenk”, özünde bir kadının bu dünyada hem içsel hem de dışsal dengeyi bulma arayışını temsil ediyor. (Tanıtım Bülteninden)

Ruhu doyuran yeniler:

- Yürürüm Denizin üstünde / Mavi Huydur Bende
- Hiç mi? / Sila Argun
- Bak Dönüyor Dünya / İkilem

DİZİ

Küçük Ev

70'li ve 80'li yılların unutulmaz televizyon klasiği “Küçük Ev” (Little House on the Prairie), modern bir yeniden çevrimle ekranlara geri döndü. Netflix'te yayınlanan bu yeni versiyonda Amerika'nın kuruluş yıllarına ve batıya yayılma dönemine çok daha gerçekçi bir ışık tutuluyor. Ingalls ailesinin doğayla iç içe, zorlu ama sevgi dolu yaşam mücadelesini merkezine alan bu yeni yapım, orijinal serinin sıcaklığını korurken madalyonun diğer yüzünü de görmezden gelmiyor. Beyaz yerleşimcilerin yeni bir yurt kurma çabalarını anlatırken, bu toprakların asıl sahibi olan Kızılderili halklarının yaşadığı adaletsizlikleri ve yurtlarından edilme süreçlerini de dürüst ve dengeli bir perspektifle hikayeye dahil ediyor. 8 bölümlük dizi, hem nostaljik bir aile dramasını hem de Amerika tarihinin en sancılı dönemlerinden birini çok sesli ve derinlikli bir bakış açısıyla harmanlıyor.

Kişisel Kadıköy Notları: Tribün altında kalan sahne

FERHAT ULUDERE

Şükrü Saracoğlu Stadyumu'nun Migros Tribün altında bir tiyatro salonunun gömülü olduğunu biliyor musunuz?

Ya da orada bir tiyatro salonu olduğunu hatırlar mısınız?

O tiyatro salonunun yıkıntıları arasında birçok arkadaşla birlikte benim de anılarım gömülü. Profesyonelliğe yeni adım atmış gençlerin heyecanı, mesleğinin ilk yıllarını yaşayan oyuncuların mutluluğu ve tiyatro yapmak ve yaptıklarını insanlara göstermek için sahne bulmuş öğrencilerin sevinci yatıyor.

Ara ara gündeme düşen; "Müjdat Gezen tiyatrosunu satıyor", "Müjdat Gezen okulunu kiraya verdi", haberlerini görüyorsunuzdur. Bu haberlerin hepsi acemi gazeteci refleksiyle yapılan, aslı olan ama okuru yanlış yönlendirmeye meyilli haberlerdi. Müjdat Gezen Sanat Merkezi hiçbir zaman satılmadı, kiralanmadı, böyle bir te-

şebbüs dahi gerçekleşmedi. Lakin bu haberlerin hepsinin kaynağı 2 Ekim 2006 yılında açılışı yapılan, Bahariye Caddesi'nin üzerindeki Kırtasiyeci Sokak'ta yer alan Müjdat Gezen Tiyatrosu'nun binası. O tiyatro salonu da artık ortada yok, lakin bahsettiğim sahneyle orayı karıştırmamak gerekiyor.

Bir kuşağın anılarının gömüldüğü sahne stadyumun inşaatı sırasında yıkılan MSM Oyuncuları Sahnesi'ydi.

Şükrü Saracoğlu Stadyumu'nun hemen bitişiğindeki Birleşik Fenerbahçeliler Derneği'nin alt katında yer alıyordu, dernek tarafından Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nin kullanımına verilmişti.

MSM Oyuncuları Sahnesi sadece sahnedenden de ibaret edildi, fuayesi, önündeki bahçe ve mevcut kafeterya ile birlikte tiyatronun konuşulduğu bir alan olmuştur. Aynı zamanda tiyatro öğrencileri arasında mesleğe adım atmak, kendini sinamak ve tiyatro fikirlerini seyirciyle buluşturmak gibi önemli bir işlev görüyordu. Hatta mezuniyet törenlerimiz orada yapılıyordu.

Müjdat Gezen Sanat Merkezi'nin altın yıllarıydı, bu sözüme birçok kişinin alacağını biliyorum ama benim için öyleydi, Engin Alkan Oyunculuk, Tuncer Cücenoglu ise Yazarlık Yaratıcılık Bölüm Başkanlarıydı. MSM Oyuncuları'nın genel sanat yönetmenliğini de Engin Alkan yapıyordu. Engin Hoca o yıllarda Yedi Numara adlı dizideki Vahit Emmi karakteriyle herkes tarafından tanınır bir oyuncu haline gelmiş ve elindeki imkanları, bilgisi ve deneyimlerini etrafındaki genç meslektaşlarıyla paylaşıyor ve MSM Oyuncuları Sahnesi'ne

arka arkaya oyunlar koyuyordu.

Benim sahneyle olan ilişkim sadece MSM'deki öğrenciliğimden ibaret değildi. Öğrencilik yıllarında yazdığım Don Quijote'nin Yeni Maceraları isimli oyunu Engin Alkan'a götürmüştüm. Bu oyun daha sonra yayımlanan Don Quijote'nin Üçüncü Cildi isimli romanımın da temelini oluşturunca. O dönemde Oyunculuk ve Yazarlık bölümü arasında bir köprü kurulması, yazarlık öğrencilerinin yazdığı oyunların oyunculuk bölümü öğrencileri tarafından sahnelenmesi ve böylelikle okulun bir üretim merkezine dönüştürülmesi gibi bir fikir vardı.

Oyunu Engin Hoca ile paylaşmışım, oyun sahnelenmese de ben bir sonraki oyunda, Carson McCullers'in Küskün Kahvenin Türküsü adlı romanından uyarlanacak müzikalde onunla birlikte çalışma şansını elde etmişim; hem de tam askere gitmeye karar verdiğim bir dönemde.

Küskün Müzikal, sahnelenemedi, proje ertelendi, hatta Engin Alkan bu oyunu 2013 yılında başka bir ekiple sahneye koydu. Oyunun ertelenmesiyle birlikte o sırada provaları devam eden Şebnem Sönmez'in yönettiği Akad'ın Yayı adlı oyuna

transfer oldum.

MSM Oyuncuları o dönem içinde benim anımsadığım kadarıyla Vişne Bahçesi, Öz Büyükcüsü, Yalancı, Antigone'yi oynadı. Bu oyunlarda Ahu Türkpençe, Ayfer Dinçer, Aykut Taşkın, Cem Cücenoglu, Dilşad Bozyigit, Enis Arıkan, Ezgi Mola, İlker Ayrik, Mustafa Üstündağ, Orhan Eşkin, Özlem Türkad, Serdar Orçin, Şebnem Bozoklu gibi bugün önemli işlere imza atmış isimler rol almıştı.

Öğrenciliği ve mesleğinin ilk yıllarını MSM Oyuncuları ile sahnede geçirmiş olan Aykut Taşkın o dönemi şöyle anlatıyor: "MSM Oyuncuları, bizim için ikinci bir okuldu. Engin Alkan'ın yönetiminde tiyatronun mutfağını orada öğrendik. Daha sonra bayrağı biz öğrenciler devraldık. Carlo Goldoni'nin Yalancı oyununu birlikte uyarlayıp sahneye taşıdık. Zamanla MSM Oyuncuları kapandı ama tiyatro kapanmadı. Logo-suyla beraber Pervazsız Tiyatro'ya döndü-tü. MSM Oyuncuları kapandıktan sonra geriye kalan ne varsa benim için birer har-tıraya dönüştü. Kapı numarasından afiş-lerine, broşürlerinden fotoğraflarına kadar pek çok şeyi hâlâ saklıyorum. Çünkü orası bugün yaptığım tiyatronun temelle-rinin attı. Bu yüzden MSM Oyuncuları'nın bende bıraktığı yer, her zaman bambaş-ka olacak."

İki ay boyunca tiyatro, konser ve sahne gösterilerine ev sahipliği yapacak Özgürlük Parkı Sanat Günleri, Yeni Türkü konseriyle başladı. Festivalin açılış gecesinde konuşan Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağ, "Kadıköy'ü usta sanatçılarla buluşturmaya devam edeceğiz" diye konuştu

● Deniz Şimal TAŞAN

Her yaz olduğu gibi bu yaz da sanatseverleri bir araya getiren Özgürlük Parkı Sanat Günleri, 13 Temmuz Pazartesi akşamı Göztepe Özgürlük Parkı Açık Hava Sahnesi'nde Yeni Türkü konseriyle başladı. İki ay boyunca devam edecek festival kapsamında 36 tiyatro oyunu, 17 konser ve 10 sahne gösterisi izleyiciyle buluşacak.

Festivalin açılış konserinde Kadıköy Belediye Başkanı Mesut Köseadağ ve eşi Nihal Köseadağ ile Başkan Yardımcıları Soydan Alkan, Sevnur Yıldırım Doğan ve İbrahim Başar Necipoğlu da dinleyiciler arasındaydı. Yaklaşık yarım asırdır Türk müziğinde iz bırakan Yeni Türkü; Maskeli Balo, Aşk Yeniden, Destina, Karanfil, Mamak Türküsü ve Bana Masal Anlat Baba başta olmak üzere sevilen eserlerini seslendirdi. Konser boyunca şarkılara dinleyiciler de hep bir ağızdan eşlik etti.

"HARİKA BİR AÇILIŞ GERÇEKLEŞTİRDİK"

Festivalin açılış konserinin sonunda, grubun solisti Derya Köroğlu'na çiçek takdim eden Mesut Köseadağ, "50 yıllık bir serüven. Bizleri hüznülendiren, sevindiren ama en çok da umutlandıran onlarca ölümsüz eser. Yeni Türkü ile harika bir açılış gerçekleştirdik. Bütün Kadıköylülere adına sizlere teşekkür ediyorum. Kadıköy'ü usta sanatçılarla buluşturmaya devam edeceğiz." dedi.

"ÇOCUKLUĞUMUZ YENİ TÜRKÜ İLE GEÇTİ"

Konsere Ümraniye'den gelen Yasemin Yılmaz,

Fotoğraf: Ahmet KODAN

Özgürlük Parkı Sanat Günleri başladı

geçen hafta kızını Çocuk Tiyatro Festivali'ne getirdiğini belirterek, "Ortamı çok beğendim. Burada ilk defa bir konsere geliyorum. Bugün konsere çocukluk arkadaşla geldim. Çocukluğumuz Yeni Türkü ile geçti, o yüzden birlikte gelmek istedik." diye konuştu. Yeni Türkü'yü dinlemek için Üsküdar'dan gelen Esmâ Abdik, konsere çocukluk arkadaşıyla birlikte katıldığını belirterek, "Bu konser bana doğum günü hediyesiydi. Çocukluğumuz Yeni Türkü ile geçti.

Ortam çok güzel. Bu konularda Kadıköy Belediyesi ile Maltepe Belediyesi'ni gerçekten can-ı gönülden tebrik ediyorum, devamını bekliyorum." dedi.

Kadıköylü Tülin Akol ise Özgürlük Parkı Sanat Günleri'ni her yıl takip ettiğini belirterek, "Bu etkinlik her sene oluyor ve Yeni Türkü konserine ikinci kez geliyorum. Kadıköy Belediyesi'nin böyle bir festival düzenlemesinden oldukça memnunum. Bu çok değerli bir şey." şeklinde konuştu.

The Odyssey

Yönetmen Christopher Nolan'ın Homeros'un klasik destanından uyarladığı yeni filmi "The Odyssey", 17 Temmuz'da sinemaseverlerle buluşuyor. Başrollerini Matt Damon (Odysseus), Anne Hathaway (Penelope) ve Tom Holland'ın (Telemakhos) paylaştığı 2 saat 52 dakikalık aksiyon-macera yapımı, Truva Savaşı sonrası evine dönmeye çalışan Kral Odysseus'un fantastik yaratıklar ve engellerle dolu zorlu yolculuğunu konu alıyor. Güçlü oyuncu kadrosu ve merak uyandıran gör-selliğiyle dikkat çeken film, bu haftadan itibaren Türkiye genelinde vizyonda.

KADIKÖY SİNEMASI

ODYSSEY: 10.00, 13.30, 17.00, 20.30, 17-18 Temmuz 23.59

CEZA: 12.20, 21.00

BABA: 19.00

SAPLANTI: 10.30, 17.00,

17-18 Temmuz 23.30

BACKROOMS: 14.45

ANNEMİN SÖLĞÜN ÇİÇEKLERİ:

22 Temmuz Başka Çarşamba 19.00

KONUŞ ONUNLA: 23 Temmuz Unutulmaz Perşembe 21.00

Adres: Bahariye Cad. No:25,

Kadıköy Tel: (0216) 337 74 00

BU HAFTANIN PROGRAMI ŞÖYLE:

17 TEMMUZ CUMA

HÜSNÜ ARKAN KONSERİ

Türk müziğinin usta söz yazarı ve yorumcularından Hüsnü Arkan, kendine özgü yorumu ve hafızalara kazınan şarkılarıyla Özgürlük Parkı'nda dinleyicileriyle buluşuyor. Duygusal anlatımı ve güçlü sahne performansı ile sevilen eserlerini seslendirecek sanatçı, müzikseverlere unutulmaz bir yaz akşamı yaşatacak.

18 TEMMUZ ÇUMARTESİ

VERONA ÇIKMAZI

Esra Bağışgil'in yazıp yönettiği "Verona ÇıkmaZI", Shakespeare'in ölümsüz eseri Romeo ve Juliet'e mizahi bir yorum getiriyor. Klasik aşk hikâyesini alışılmışın dışına çıkaran oyun, beklenmedik karakterleri ve sürprizlerle dolu kurgusuyla izleyiciyi hem güldürüyor hem de düşündürüyor. Ozan Varol, Esra Bağışgil, Adem Yılmaz, Tuğçe Özlü Şentürk ve Melih Tuma'nın başarılı performanslarıyla hayat bulan oyun, temposu yüksek anlatımı ve eğlenceli sahne diline tiyatroseverlere keyifli bir yaz akşamı vadediyor.

19 TEMMUZ PAZAR

ALİ CONGUN – ADLİYE ÇAYI

Şehir Eliti ve Aşk Acısı gösterileri ilgi gören stand-up dünyasının sevilen isimlerinden Ali Congun, yeni gösterisi "Adliye Çayı" ile Özgürlük Parkı'nda seyirciyle buluşuyor. Congun yeni performansında, gündelik yaşamın absürtlüklerini, toplumsal gözlemlerini ve kendine has mizah anlayışını izleyicilerle buluşturuyor.

20 TEMMUZ PAZARTESİ

BU HİKÂYE SENDEN UZUN OSMAN

Aylin Balboa'nın kaleme aldığı, Salih Usta'nın yönettiği ve usta oyuncu Şenay Gürler'in performansıyla sahneye taşınan "Bu Hikâye Senden Uzun Osman", ayrılığın ardından yeniden kendini keşfetmeye çalışan bir kadının içsel yolculuğunu anlatıyor. Oyun uzun yıllardır beraber olduğu hayat arkadaşından ayrılan bir kadının hikâyesini anlatır. Yaşadığı ayrılık sonrasında Osman'a mektuplar yazmaya başlayan ana karakterimiz, bir noktadan sonra cevap beklemeden yazmaya devam eder.

21 TEMMUZ SALI

ETEKLER VE PANTOLONLAR

Mine Artu'nun kaleme aldığı, Serkan Budak'ın yönettiği "Etekler ve Pantolonlar", evlilik, dostluk ve kadınların kendilerini yeniden keşfetme yolculuğunu mizahi bir dille sahneye taşıyor. Nurseli İdiz, Nergis Kumbasar ve Kimya Gökçe Aytaç'ın rol aldığı oyun dostluk, evlilik ve kadınların kendilerini yeniden keşfetme yolculuğunu mizahi ve duygusal bir dille anlatıyor. Yıllar sonra okul arkadaşı Aysel'i ziyaret eden Nurcan, eşinin ihanetiyle sarsıldığını ve intikam almak için yardım istediğini söyler. İki eski arkadaş, bu planı kurarken yalnızca evliliklerini değil, geçmişlerini, hayallerini ve hayatlarını da sorgulamaya başlar.

22 TEMMUZ ÇARŞAMBA

MÜZEYYEN

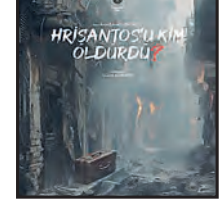

Ali Yalçın'ın yazıp yönettiği, Ayşegül Yalçın ve Damla Özen'in sahnelediği "Müzeyyen", Cumhuriyet'in divası Müzeyyen Senar'ın yaşam öyküsü'nü Türkiye'nin politik, toplumsal ve kültürel dönüşümüyle birlikte ele alan bir tiyatro oyunu. Şarkılar, anılar ve samimi diyaloglarla örülmüş bu anlatı, yalnızca Müzeyyen Senar'ın yaşamını değil, kendi kimliğini inşa

etmeye çalışan bir kadının cesaretini, seçimlerini ve ödediği bedelleri de izleyiciyle buluşturuyor.

23 TEMMUZ PERŞEMBE

HRISANTOS'U KİM ÖLDÜRDÜ?

aşk, hafıza ve kayıplar üzerinden anlatıyor. Gerçek bir tarihsel olaydan ilham alan yapım, büyük yangın gecesinde geçmişle yüzleşen Efsun'un hikâyesini sahneye taşıyor. Şarkılar, anılar ve sırlarla örülmüş anlatı; bir Rum mahallesinin yok oluşunu, unutulmaya yüz tutmuş hayatları ve geçmişle hesaplaşmanın ağırlığını güçlü bir atmosferle izleyiciye aktarıyor

4 TEMMUZ CUMA

EZGİNİN GÜNLÜĞÜ KONSERİ

Türkiye'nin en köklü ve sevilen müzik gruplarından Ezginin Günlüğü, yıllara meydan okuyan şarkılarıyla Özgürlük Parkı'nda müzikseverlerle buluşuyor. Nâzım Hikmet'in, Orhan Veli'nin ve diğer usta şairlerin şiirlerini besteleyen grup, "İnsan Sever Bir Kere", "Eksik Bir Şey" ve "Ebrulü" gibi hafızalara kazınan eserleriyle dinleyicilerine duygulu bir konser deneyimi yaşatacak.

Sıcak hava ve hareketsizlik pıhtıya yol açabilir!

Yazın sıvı kaybının ve hareketsizliğin pıhtı gelişme olasılığını artırabileceğine dikkat çeken Op. Dr. Hidayet Demir, risk grubunda olan kişilerin sıcak havalarda sıvı tüketimine özen göstermelerinin ve uzun süre hareketsiz kalmamalarının büyük önem taşıdığını söyledi

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Yaz aylarında hava sıcaklığının pıhtı oluşumuna zemin hazırladığına dikkat çekiliyor. Uzmanlar özellikle sıvı kaybı ve hareketsizliğin pıhtı riskini artırdığına işaret ediyor. Memorial Göztepe Hastanesi Kalp ve Damar Cerrahisi Bölümü'nden Op. Dr. Hidayet Demir ile pıhtının ne olduğunu, risklerini ve yazın neden artılabileceğini konuştuk.

Pıhtının tıpta "tromboz" olarak adlandırıldığını, kanın damar içinde normalin dışında pıhtılaşarak damarı kısmen ya da tamamen tıkaması durumu olduğunu ifade eden Memorial Kalp ve Damar Cerrahisi Uzmanı Op. Dr. Hidayet Demir, pıhtılaşmanın vücudun kanamayı durdurmak için geliştirdiği doğal bir savunma mekanizması olduğunu söyledi.

"YAŞAMI TEHDİT EDİYOR"

"Ancak bu mekanizma damar içinde gereksiz yere devreye girdiğinde ciddi sonuçlara yol açabilir." diyen Op. Dr. Hidayet Demir, yaşanabilecek ciddi sonuçları şöyle anlattı: "En sık karşılaştığımız tablo, bacak toplardamarlarında oluşan derin ven trombozudur. Buradaki en önemli tehlike, pıhtının bulunduğu yerden koparak akciğere gitmesi ve pulmoner emboli dedğimiz, yaşamı tehdit edebilen bir tabloya neden olmasıdır. Ayrıca pıhtılar beyin damarlarını etkilediğinde inme, kalp damarlarını etkilediğinde ise kalp krizine yol açabilir. Bu nedenle pıhtıyı basit bir dolaşım sorunu olarak değil, erken tanı ve tedavi gerektiren önemli bir sağlık problemi olarak de-

ğerlendirmek gerekir."

Op. Dr. Hidayet Demir, risk nedenlerini ve riski azaltabilmek için yapılması gerekenleri de şöyle anlattı: "Uzun süre dizler bükülü şekilde aynı pozisyonda oturmak, bacak toplardamarlarındaki kan akımını yavaşlatıyor. Uçak yolculuklarında kabin havasının düşük nemli olması nedeniyle oluşan sıvı kaybı da bu riski artırabiliyor. Ancak sağlıklı bireylerde bu risk oldukça düşüktür. Risk daha çok ileri yaşta olanlarda, daha önce pıhtı geçirmiş kişilerde, kanser hastalarında, hamilelerde,

Demir, yazın bu risk faktörlerine sıvı kaybı ve hareketsizlik eklendiğinde pıhtı gelişme olasılığının daha da yükselebileceğine dikkat çekti.

"KORUYUCU TEDBİRLER ÖNEM TAŞIYOR"

Op. Dr. Demir, bilgilendirmeyi şöyle sürdürdü: "Özellikle aşırı sıcaklarda terleme yoluyla önemli miktarda sıvı kaybediyoruz. Bu kayıp yeterince yerine konulmadığında kan daha yoğun hale geliyor ve pıhtılaşma eğilimi artabiliyor. Sıcak hava aynı zamanda damarların genişlemesine neden oluyor. Bu durum özellikle bacak toplardamarlarında kanın göllenmesine ve dolaşımın yavaşlamasına yol açabiliyor. Kan akımının yavaşlaması ise pıhtı oluşumu için uygun bir ortam hazırlıyor. Risk grubunda olan kişiler özellikle sıcak havalarda sıvı tüketimine daha fazla özen göstermeleri, uzun süre hareketsiz kalmamaları ve gerektiğinde hekim kontrolünde koruyucu tedbirler almaları büyük önem taşıyor."

Dört saatin üzerindeki uçak, otobüs veya oto-

mobil yolculuklarının da pıhtı riskini artırabileceğini dile getiren Demir, risk nedenlerini ve riski azaltabilmek için yapılması gerekenleri de şöyle anlattı: "Uzun süre dizler bükülü şekilde aynı pozisyonda oturmak, bacak toplardamarlarındaki kan akımını yavaşlatıyor. Uçak yolculuklarında kabin havasının düşük nemli olması nedeniyle oluşan sıvı kaybı da bu riski artırabiliyor. Ancak sağlıklı bireylerde bu risk oldukça düşüktür. Risk daha çok ileri yaşta olanlarda, daha önce pıhtı geçirmiş kişilerde, kanser hastalarında, hamilelerde,

obez bireylerde ve büyük ameliyat sonrası dönemde belirgin hale gelir. Yolculuk sırasında her bir-iki saatte bir ayağa kalkıp kısa yürüyüşler yapmak, otururken ayak bileği egzersizleri uygulamak, bol su tüketmek ve mümkün olduğunca rahat kıyafetler tercih etmek alınabilecek en basit ama en etkili önlemler arasındadır."

"SAĞLIKLI YAŞAM ÖNLER"

Pıhtıyı önlemenin temelinde sağlıklı yaşam alışkanlıklarının bulunduğunu söyleyen Demir, "Yaz aylarında susamayı beklemeden yeterli miktarda su tüketmek, mümkün olduğunca düzenli yürüyüş yapmak ve uzun süre aynı pozisyonda kalmamak gerekiyor. Özellikle masa başında çalışanlar veya uzun yolculuk yapanlar her saat başı birkaç dakika hareket etmeye özen göstermeli. Sağlıklı kilonun korunması, sigaradan uzak durulması ve kronik hastalıkların düzenli takibi de riski azaltan önemli unsurlar arasında yer alıyor. Pıhtı açısından yüksek risk taşıyan hastalarda ise doktor önerisiyle koruyucu ilaç tedavisi veya basınçlı varis çorabı kullanılabilir." ifadelerini kullandı.

"BELİRTİLERİ DİKKATE ALIN"

Tek taraflı bacak şişliği, ağrı, kızarıklık, ani başlayan nefes darlığı, göğüs ağrısı veya kanlı öksürük gibi şikâyetler geliştiğinde vakit kaybetmeden en yakın sağlık kuruluşuna başvurulması gerektiğine dikkat çeken Op. Dr. Demir, "Unutmamak gerekir ki pıhtı, erken tanındığında ve doğru şekilde tedavi edildiğinde büyük ölçüde kontrol altına alınabilen bir hastalıktır. Özellikle yaz aylarında alınacak basit önlemler, hayati sonuçlar doğurabilecek ciddi komplikasyonların önüne geçebilir." dedi.

Sıcaklık arttıkça klimaya ihtiyaç artıyor

Avrupa'da aşırı sıcaklar binlerce kişinin ölümüne neden olurken Türkiye'de soğutma kaynaklı elektrik tüketimi iki yılda yüzde 26 arttı. TMMOB Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi, artan sıcaklıklarla birlikte klimanın özellikle risk grupları için temel bir ihtiyaca dönüştüğüne dikkat çekti

● Erhan DEMİRTAŞ

Avrupa'da haziran ayının son haftasında etkili olan sıcak hava dalgası, ölüm verilerine de yansdı. EuroMOMO verilerine göre 22-28 Haziran haftasında Batı Avrupa'da 10 bin 650'den fazla "fazladan ölüm" kaydedildi. Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi'nin verilerine göre ise Avrupa Birliği ve ilişkili ülkelerde son dört yılda 200 binden fazla kişi sıcak nedeniyle hayatını kaybetti.

Aşırı sıcaklarla birlikte serinlemeye erişim de yeni bir eşitsizlik başlığı olarak tartışılıyor. Uluslararası Enerji Ajansı'nın verilerine göre Avrupa'da klima sahipliği yaklaşık yüzde 20 seviyesinde. Avrupa Birliği Ortak Araştırma Merkezi'nin 2023 yılı verilerini temel alan çalışmasına göre hanelerin yüzde 26'sı yaz aylarında evini konforlu bir sıcaklıkta tutamıyor. En düşük gelir grubunda bu oran yaklaşık yüzde 35'e yükseliyor.

SOĞUTMA TALEBİ ARTIYOR

Türkiye'de de artan sıcaklıklarla birlikte soğutma için harcanan elektrik miktarı yükseliyor. Enerji düşünce kuruluşu Ember'ın analizine göre Türkiye'nin soğutma kaynaklı elektrik tüketimi 2022'ye kıyasla yüzde 26 artarak 2024 yılında 10 teravatsaate ulaştı.

Peki, klima artık bir konfor ürünü olmaktan çıkıp temel bir ihtiyaca mı dönüşüyor? TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) İstanbul Şubesi Mekanik Tesisat Komisyonu'nun değerlendirmesinde, artan sıcaklıklar ile sıcak hava dalgalarının sıklığı ve süresindeki artış nedeniyle klimanın özellikle yaşlılar, çocuklar, kronik hastalar ile sıcak iklim bölgelerinde yaşayanlar için "temel bir ihtiyaç haline geldiği" belirtildi. Açıklamada, "Uygun iç ortam sıcaklığının sağlanması; sağlık, yaşam kalitesi ve verimlilik açısından önem taşımaktadır." ifadelerine yer verildi.

Klima kullanımının toplam maliyetinin cihaz bedeli, montaj, bakım ve elektrik tüketiminden oluştuğuna dikkat çekilen değerlendirmede, ilk yatırım maliyetinin yanı sıra sürekli enerji giderinin de dikkate alınması gerektiği belirtildi. Düşük gelirli hanelerin klimate erişiminin zorlaştığına işaret edilen açıklamada, "Düşük gelirli haneler için klima erişimi zorlaşabilmekte ve sıcak hava koşullarına karşı korunmada sosyoekonomik eşitsizlikleri artırabilmektedir." denildi.

KLİMA SEÇİMİ ENERJİ TÜKETİMİNİ ETKİLİYOR

Klima kapasitesinin kullanılacak mekâna uygun seçilmesi ve yüksek enerji verimliliği-

ne sahip inverter teknolojili modellerin tercih edilmesi gerektiği belirtilen değerlendirmede, iç ve dış ünitenin hava sirkülasyonunu engellemeyecek bir konuma, yetkili servis tarafından kurallara uygun şekilde monte edilmesi gerektiğine dikkat çekildi.

"Hatalı yer seçimi ve montaj enerji tüketimini olumsuz etkiler. Dış ünitenin doğrudan güneş almaması ve hava akışının önünün açık olması sistem verimini artırır." ifadelerine yer verilen açıklamada, kullanım aşamasında filtrelerin düzenli temizlenmesi, kapı ve pencerelerin kapalı tutulması, güneş kazancının azaltılması ve iç ortam sıcaklığının yaz aylarında 24-26 derece aralığında ayarlanmasının enerji tüketimini düşüreceği belirtildi.

Açıklamada, "Klimada 1 derecelik sıcaklık artırım ve azalışı ortalama yüzde 7'lik enerji tasarrufu sağlar. Gereğinden büyük veya küçük kapasitede klima seçimi ile çok düşük sıcaklık ayarları elektrik tüketimini belirgin şekilde artırabilir." denildi. Yatak odalarına konan klimalarda iç ünite ses seviyelerine özellikle dikkat edilmesi gerektiği belirtilirken Türkiye'de yılda toplam 3 milyon klima satıldığı bilgisi paylaşıldı.

BİR SAATLİK KULLANIMIN BEDELİ

Klimaların elektrik tüketimine ilişkin örneğe de yer verilen değerlendirmede, "Evlerde kullanılan en büyük kapasite olan 24.000 Btu/h bir klimanın yaklaşık 2 kW/h enerji çektiğini düşünürsek, yaklaşık KDV dahil 5,4 TL kW elektrik birim fiyatla saatte maksimumda 10,8 TL tüketir." denildi. Cihazın enerji sınıfı, çalıştırma şekli ve süresi ile bina kabuğuna göre tüketimin değişebileceği belirtilerek, "Bu değerler pratikte uygulanan değerler olup farklı mühendislik çalışmaları ile minimize etmek mümkündür." ifadelerine yer verildi.

FİLTRELER 2-4 HAFTADA BİR TEMİZLENMELİ

Klima filtrelerinin kullanım yoğunluğuna bağlı olarak 2-4 haftada bir temizlenmesi, cihazın genel bakımının ise yılda en az bir kez yetkili servis tarafından yapılması gerektiği belirtilen açıklamada, "Bakımsız klimalarda hava akışı azalır, enerji tüketimi yükselir ve soğutma performansı düşer. Ayrıca kirli filtreler; toz, bakteri, küf ve alerjenlerin iç ortama yayılmasına neden olarak solunum yolu rahatsızlıkları açısından risk oluşturabilir." denildi.

Klimadan çok etkilenmemek için özellikle vücut terliyen klimalı ortamda dikkatli olunması gerektiğine işaret edilen değerlendirmede, "Cihazın önünde direkt bulunulmamalı veya klima kanatık ve fan hızları ayarları yapılmalıdır." uyarısına da yer verildi.

AŞIRI SICAK HAVALARDA NELER YAPMALIYIZ?

Özellikle yaşlılar, çocuklar, hamileler, kronik rahatsızlığı bulunanlar ve engelliler gibi sıcağa duyarlı insanlar mümkünse serin veya klimalı ortamlarda kalmalıdır.

Bol sıvı tüketilmeli. Susuzluk hissedilmese de saatte bir; en az 1-2 bardak su içilmelidir. Kafein içeren içecekler yerine süt, meyve suyu, ıhlamur ve kuşburnu gibi bitkili çayları tercih edilmelidir.

Günün sıcak saatlerinde (11.00-16.00) zorunlu olmadıkça dışarı çıkılmamalı. Dışarı çıkılması zorunlu ise; açık renkli, hafif, bol ve sıkı dokunmuş kumaşlardan yapılan giysiler tercih edilmeli, şapka giyilmeli ve güneş gözlüğü kullanılmalıdır.

Vücut ısının kontrolü amacıyla sık sık duş alınmalı, mümkün değilse ayaklar, eller, yüz ve ense soğuk suyla ıslatılmalı veya silinmelidir.

● Erhan DEMİRTAŞ

Türkiye'nin 9-20 Kasım 2026 tarihlerinde Antalya'da ev sahipliği yapacağı Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı (COP31) öncesinde, sağlık, çevre ve iklim alanında faaliyet gösteren 74 kuruluş COP31 Başkanlığı'na ortak çağrıda bulundu. Türkiye'de faaliyet gösteren Temiz Hava Hakkı Platformu (THHP) öncülüğünde hazırlanan çağrıda, sağlığın iklim politikalarının merkezine alınması talep edildi.

“SADECE BİR ÇEVRE KRİZİ DEĞİL”

Çağrı metninde, “İklim değişikliği sadece bir çevre krizi değil; aynı zamanda derin ve gidecek tırmanan bir halk sağlığı ve insan hakları krizidir. Fosil yakıtların üretimi ve kullanımının devam etmesi, sağlık hakkını ve temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre hakkını sistematik olarak zedelemektedir.” ifadelerine yer verildi.

Fosil yakıtların sağlık üzerindeki etkilerine dikkat çekilen metinde şöyle denildi: “Fosil yakıtlar, sağlığa zararlı ürünler olarak tanınmalı ve bu şekilde ele alınmalıdır. Çıkarılmasından işlenmesine, nakliyesinden yakılmasına ve atık haline gelmesine kadar tüm yaşam döngüleri boyunca, insan sağlığına yaygın ancak önlenemez zararlar vermektedir.”

Bu zararlar arasında toksik maddelere maruz kalma, hava, su ve toprak kirliliği, iş sağlığı riskleri, yerel toplulukların yerinden edilmesi ile uzun vadeli sosyal ve ekonomik yıkımlar sıralandı.

“HER YIL 7,9 MİLYON ERKEN ÖLÜM!”

Çağrıda, hava kirliliğinin her yıl yaklaşık 7,9 milyon erken ölüme neden olduğu, bu ölümlerin milyonlarcasının fosil yakıt emisyonlarıyla bağlantılı olduğunun tahmin edildiği belirtildi. Metinde, “Fosil yakıt kaynaklı kirlenici maddelere maruz kalma, kardiyovasküler hastalıklar, solunum hastalıkları, kanserler, doğumla ilgili sağlık sorunları, nörolojik bozukluklar ve neredeyse tüm organ sistemleri üzerindeki etkilerle ilişkilidir.” denildi.

İklim değişikliğinin bu zararları derinleştirdiği belirtilerek, sıcak hava dalgaları, su ve gıda güvencesizliği ile vektör kaynaklı hastalıkların milyonlarca insanı risk altına soktuğu kaydedildi. Çağrıda, 2025 yılında rekor kıran sıcak dalgaları, siklonlar ve aşırı yağışlar nedeniyle küresel kayıpların 120 milyar dolara ulaştığı bilgisine de yer verildi.

“UYGULAMAYA GEÇİLMELİ”

Metinde, birbiriyle iç içe geçmiş krizlerin sağlık sistemleri üzerinde “benzeri görülmemiş bir baskı” yarattığı ve yapısal olarak dezavantajlı topluluklarda eşitsizlikleri derinleştirdiği belirtildi.

Fosil yakıtların zararları, hava kirliliği ve iklim değişikliğinin “tek bir temel nedeni olan

çok katmanlı bir sağlık krizini” ortaya koyduğu ifade edilen çağrıda, fosil yakıtlardan aşamalı çıkış, hesap verebilirlik ile adil ve eşitlikçi geçişi önceleyen politikaların geliştirilmesi gerektiği vurgulandı. Çağrıda ayrıca plastik ve petrokimyasal atıkların sağlık üzerindeki etkilerine dikkat çekilerek, “Plastikler, yaşam döngülerinin tüm aşamalarında sağlık riskleri yaratırken; depolama sahalarından kaynaklanan metan emisyonlarının azaltılması, hızlı iklim kazanımları ve daha temiz hava sağlayacaktır.” denildi.

Sağlık konusunun Küresel Uyum Hedefi (GGA) ve Belém Sağlık Eylem Planı (BHAP) gibi süreçlerde giderek daha fazla tanındığı ancak bu tanınmanın büyük ölçüde söylem düzeyinde kaldığı belirtilerek, “Tanımadan uygulamaya geçilmesi acil bir gerekliliktir; sağlık ve insan haklarının iklim politikalarına ve karar alma süreçlerine sistematik biçimde entegre edilmesi sağlanmalıdır.” ifadelerine yer verildi.

COP31 BAŞKANLIĞI'NA 8 TALEP

74 kuruluş, COP31 Başkanlığı'na sunduğu sekiz maddelik çağrıda, sağlığın COP31 Eylem

Gündemi'nde ayrı bir başlık olarak ele alınması ve gündemin tüm alanlarına entegre edilmesi çağrısı yaptı. Sağlık hakkı ile temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre hakkının iklim eylemine yön veren ilkeler olarak tanınması da talepler arasında yer aldı.

Çağrıda, fosil yakıtların “sağlığa zararlı ürünler” olarak kabul edilerek yaşam döngüleri boyunca sağlık üzerindeki etkilerinin ele alınması gerektiği vurgulandı. Kuruluşlar ayrıca adil ve eşitlikçi bir süreçle fosil yakıtlardan çıkışı destekleyen politikaların geliştirilmesine; hava kalitesi, atık yönetimi, su ve sanitasyon ile sürdürülebilir gıda sistemlerinde sağlık faydası sağlayacak azaltım ve uyum çalışmalarının teşvik edilmesine dikkat çekti.

Sağlık ve hava kirliliğinin ülkelerin Ulusal Katkı Beyanları (NDC) ile iklim stratejilerine dahil edilmesi çağrısında bulunan kuruluşlar, fosil yakıt kaynaklı zararlar ve iklim etkilerinden orantısız biçimde etkilenen, özellikle yapısal eşitsizliklerle karşı karşıya olan toplulukların korunmasına öncelik verilmesi gerektiğini belirtti.

74 KURULUŞ ÇAĞIRIYI DESTEKLEDİ

Türkiye'de faaliyet gösteren Temiz Hava Hakkı Platformu (THHP) öncülüğünde yapılan çağrıyı toplam 74 küresel, bölgesel ve ulusal kuruluş destekledi. İmzacılar arasında Sınır Tanımayan Doktorlar (MSF), Lancet Sağlık ve İklim Değişikliği Geri Sayımı, Avrupa Solunum Derneği (ERS), Avrupa Halk Sağlığı Birliği (EUPHA), NCD Alliance, Küresel İklim ve Sağlık İttifakı (GCHA), Columbia Üniversitesi İklim ve Sağlık Eğitimi Küresel Konsorsiyumu, 350.org, Uluslararası Çevre Hukuku Merkezi (CIEL), Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) yer aldı.

Çağrıda son olarak, “COP31 Başkanlığı olarak Türkiye, sağlığı, eşitlik ve insan haklarını merkeze alan dönüştürücü bir gündemi iletlemek için eşsiz bir fırsata sahiptir. Fosil yakıtları sağlığa zararlı ürünler olarak kabul etmek ve buna göre hareket etmek, hayatların korunması, eşitsizliklerin azaltılması ve etkili iklim eyleminin hayata geçirilmesi için hayati önem taşımaktadır.” denildi.

Adalar'da dijital takipli sıfır atık uygulaması

İBB, İSTAÇ ve Adalar Belediyesi iş birliğiyle hayata geçirilen proje kapsamında, Adalar genelindeki tüm konut ve işletmelerde atıklar kaynağında ayrıştırılarak dijital altyapıyla anlık olarak takip edilmeye başlandı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda, İSTAÇ AŞ ve Adalar Belediyesi iş birliğiyle yürütülen “Geleceğe Dönüş İstanbul-Adalar Sıfır Atık Projesi” tüm adalarda uygulamaya konuldu. Büyü-kada'da başlayan pilot çalışmanın ardından Heybeliada, Burgazada ve Kınalıada'yı da kapsayacak şekilde genişletilen proje ile atıklar kaynağında ayrıştırılarak dijital sistemlerle takip ediliyor.

Proje kapsamında hanelerde ve kamu kurumlarında ikili (ambalaj ve diğer atıklar), işletmelerde ise üçlü (organik, ambalaj ve diğer atıklar) toplama modeli uygulanıyor. Atık yönetim süreçleri, SAP altyapısına entegre edilen Akıllı Atık Toplama Sistemi ile dijital ortamda kayıt altına alınıyor.

Her bina ve işletmeye tanımlanan barkodlar vasıtasıyla, hangi adresten ne kadar ve ne tür atık alındığı anlık olarak izleniyor. Sistem üzerinden ayda ortalama bin 200'ü

organik atık, bini ambalaj atığı olmak üzere yaklaşık 2 bin 200 QR kod okutma işlemi gerçekleştiriliyor.

KATILIM ARTIYOR

Uygulamanın hayata geçirilmesiyle birlikte sahada somut sonuçlar elde edilmeye başlandı. Proje kapsamında Ağustos 2024 ile Haziran 2026 dönemleri arasında 156 ton organik atık kaynağında ayrı toplanırken, Aralık 2025 ile Haziran 2026 arasında ise yaklaşık 30 ton ambalaj atığı geri dönüşüme kazandırıldı. Sistemin uygulanmaya başlamasıyla birlikte vatandaş katılımında da artış gözlemlendi; Ocak-Haziran 2026 döneminde düzenli olarak atık teslim eden mesken ve işletme sayısı yüzde 60 oranında yükseldi.

Yetkililer, Adalar ilçesinde bütünüyle uygulanan atık yönetiminden, ilerleyen süreçte diğer ilçeler için de bir uygulama modeli oluşturmalarının hedeflendiğini belirtti.

İklim krizi çölleşmeyi HIZLANDIRIYOR

İklim krizinin çölleşmeyi hızlandığına belirten Dr. Öğr. Üyesi H. İnci Ateş, toprak kaybının gıda güvenliğinden temiz suya kadar birçok alanda halk sağlığını tehdit ettiğini söyledi

Küresel sıcaklık artışlarının yol açtığı çölleşme süreci, artık sadece çevresel bir yıkım değil, doğrudan kitlesel bir halk sağlığı krizi olarak kapımızda. Atlas Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Çevre Sağlığı ve Çevresel Risk Yönetimi Teknikerliği Program Başkanı Dr. Öğr. Üyesi H. İnci Ateş, iklim krizinin tetiklediği çölleşmenin halk sağlığı üzerindeki ciddi risklerine karşı uyardı. Çölleşmenin yalnızca çevresel bir yıkım değil, aynı zamanda hayati bir halk sağlığı sorunu olduğunu ifade eden Ateş, küresel sıcaklık artışlarının tarımsal üretimi, su kaynaklarını ve gıda sürdürülebilirliğini olumsuz etkilediğini belirtti.

Çölleşmenin yalnızca çevresel değil, aynı zamanda önemli bir halk sağlığı sorunu olduğunu vurgulayan Ateş, “Küresel sıcaklık artışları tarımsal üretimi, su kaynaklarını ve gıda sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Verimli toprakların çoraklaşması, besleyici gıdaya erişimi engelleyerek malnütrisyon (yetersiz beslenme) krizini tetiklemektedir.” dedi.

HASTALIKLARA YOL AÇIYOR

Kuraklaşan arazilerden kaynaklanan toz fırtınalarının hava kalitesini düşürdüğünü ifade eden Ateş şöyle devam etti: “Çölleşmeyle beraber kuraklaşan arazilerden solzgarlarla toza dönüşmesiyle sızdırdığımız havaya yüksek miktarda partikül madde karışmaktadır. Bu durum astım, KOAH ve solunum yolu enfeksiyonlarına artışa yol açmaktadır.”

Toprağın su tutma ve filtreleme kapasitesinin azalmasının temiz içme suyu kaynaklarını tehdit ettiğini belirten Ateş, su kıtlığının hijyen sorunları-

nı ve su kaynaklı salgın hastalık riskini de artırdığına dikkat çekti.

İklim krizinin ve çölleşmenin etkilerini hafifletmek için bireylerden kurumlara kadar uzanan ortak bir sorumluluk bilinciyle hareket edilmesi gerektiğini hatırlatan Dr. Öğr. Gör. H. İnci Ateş, acil çözüm önerilerini şöyle sıraladı:

Yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması, enerji verimliliği ve ormanlar ile sulak alanların korunması ekosistemlerin çölleşmeye karşı direncini artıracaktır.

Su tasarrufu sağlanması, gıda israfının önlenmesi, geri dönüşüm uygulamalarının benimsenmesi ve sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarının geliştirilmesi, doğal kaynakların ve toprağın korunmasına ve çölleşme riskinin azaltılmasına katkı sunan temel bireysel adımlardır.

İklim krizinin ve çölleşmenin etkilerini sınrlandırmak; kamu kurumları, üniversiteler, yerel yönetimler ve sivil toplumun ortak eylem planları üretmesiyle mümkündür.”

NÜKHET
EREN

Moda İskeleyi

Yokuşun sonunda beliren yelkenli, solda yükselen binanın arkasında bir anda gözden kayboldu. Kıyıya doğru koşmak işe yaramazdı, hafif bir rüzgâr bile onu çoktan Kalamış Koyu'na taşımış olurdu. Burada bakışlar, denizin üstündeki karabatak, vapur, sandal, yelken, ne olursa olsun gözden kaybolana kadar peşinden giderdi.

Yelkenci, Fenerbahçe'deki kulübe giden gençlerden biri olmalydı. Lokanta masaları boştu, cumartesi sabahı öğlene ağır ağır varıyordu. İskele yolunun beyazlığı binanın beyazlığına karışıyor, duman isı, yolcu telaşı, pas ve kalabalık değmemiş bir yüzey gibi parlıyordu. Dört yanını saran suyun içinde birinciliği alan beyaz Moda İskele Kütüphanesi'nindi.

Denizin üç ayrı rengi vardı. Karaya bakan tarafta yanık yeşil, Marmara'ya açılan genişlikte mavi, Dereağzı'na doğru lacivert koyuluğu. Mehmet Rauf'un mensur şiirindeki "en pâk ve taze rüzgârlarla sermest beyaz ufuklu, mai semâli, lâciverd denizli bir sahil..." kelimeleri, iskelenin beyazlığına ve denizin renklerine dokununca Moda'yı yüz yıl öncesine yaklaştırıyordu. Mehmet Rauf'ta aşk denizle, müzikle, kokuyla söylenirdi, yabanıl ve örtülü ne varsa hepsi aşka

dönüştürdü. Moda, Karanfil ve Yasemin'in aşk-ı memnu yerlerinden biriydi.

Romanda, tıpkı Eylül'deki gibi üçlü bir aşk vardır, şu farkla ki Eylül'ün hiç söylememeyen, içe gömülen aşkı cesaretle kene kendine gizli bir ev arar. Samim, Nevhiz için Moda'da küçük bir ev tutar. Yarım bodrum üstünde üç odalı, terasından birkaç basamakla sık ağaçlı bir bahçeye inilen, bir peri masalını andıran manzaralı evde yüksek duvarların ve kapalı faytonların ardına saklanan buluşmalar yaşanır. Zaman, Moda İskeleyi'nin açılışından sonraki döneme, çay partilerinin çoğaldığı, Batılılaşmanın hem yaşandığı hem tartışıldığı, Doğu-Batı geriliminin romanlara sızdığı yıllara denk düşer.

Yolun sonundaki kütüphaneye varmadan, açıklama panosunun önünde duranlar iskelenin geçişini uzun uzun okuyordu. Merak şaşırtıcıydı ve doğru yerdeydi. Merdivenin tatlı yükselişini erteleyip alt katta kalmaya ikna eden başka bir kokuydu. Ahşap kapıdan sızan kahvenin kokusu. Evvelden vapurların yanaştığı, şimdi kafenin kıyısı olan yerde masalar aralıklı, sandalyeler doluydu.

Altı sivri kemerin arkasında, ahşap pencerenin üstündeki taş levhada eski yazıyla "Moda 1335" yazıyordu. Kenarlarına rumi süslemeler kazınmıştı. Yazının ve bezemenin yumuşak sadeliği büyüleyiciydi. İstanbul'un kapılarına, çeşmelerine, mezar taşlarına, iskelelerine hattatın cümlesini yazardı taş ustaları. Yerin kimliğini, yerin tarihini söylardı. İstanbul taşlarıyla durmadan anlatıyordu, biz çoğu zaman okumadan geçiyorduk.

Üst kat daha çok kütüphaneydi. Çay tepsileri, bulmaca kağıtları, kahve telaşı yu-

kari çıkmamış, sadece balkon fotoğraf çekme yarışına yenilmişti. İskeleye neredeyse yanaşmış sandalda dört kişi vardı. Sandal, boş denize aniden girmiş, sarı-beyaz yükek direğe yaklaşırken açığa yönelmişti. Direk, vapur geliş gidişlerine ilişkin bir işaret olmalıydı. Alt katın hemen girişinde camkân içinde duran, ne olduğu ve iskeleye bağı çözilemeyen seramik nesnenin bu direğe gönderme yaptığı anlaşıldı.

Yukarıdakiler gelip geçiciydi, alt katın yerleşikliği yukarı çıkmamıştı. Çoğu fotoğrafını çekip gidiyor, kimi kısa süre oturuyordu. Telefon ekranlarından ucu bucağı bilinmeyen bir akış sızıyordu. İskeleye, parlak yüzeylerde görünen, kaydedilen, toplanan, bölünen yeni haritasında bambaşkaydı.

Oraya gelenler, iskelenin kemerini, merdivenini, kitabesini, denizini kendi görüntülerine fon yapmışlardı. Binanın kimliği yerine öndeki "ben" vardı. Sevdalıları bile denize karşı birbirlerine değil, kameraya dönüyordu. Oysa Mehmet Rauf başka bir uzaklaşmayı düşlemişti: "Benim olsan, âh bu mümkün olsaydı... Seni uzak, uzak, bu insanlardan pek uzak bir yere götürürdüm; öyle bir yere götürürdüm ki orada yalnız tabiatla kalırdık. Denizle, semâ ile sahra ile kalırdık... Sade ikimiz kalırdık..."

Bir görüntünün altına "Zincir kahvecide ders çalışma devri bitiyor" düşülmüştü, bir diğeri şehir hatları gününü iskele seyahatleri kurgusuyla anlatıyordu. İBB Miras'ın restorasyon videosunun altına yalnızca "Deniz havası..." yazılmıştı. Her şey anlık, iskele hoş manzaranın sunduğu bir dekor-dan ibaretti. Ne taş levha, ne rumi süslemeler, ne Mimar Vedat Tek'in kendi dönemini

aşan imzası görünüyordu. Tarihi miras, kurulan yeni hafızanın neredeyse dışındaydı.

Oysa Moda ve iskeleye romanda bir ölümün başlangıcıdır. Üçlü aşkın bedelini hayatıyla ödeyen Pervin olur. Samim'in kendisine yalan söylediğini anladığı fırtınalı gecede, araba bile bulamadan Moda'daki eve kadar yürür, Samim'in evde olmadığını görünce her şey çözülür. O gecenin ardından hastalanan Pervin kurtulamaz. Nevhiz de başka biriyle yurt dışına giden-ce Samim'in uğradığı yıkımı Mehmet Rauf denizle anlatır: "Moda istikametine doğru yürüdü. Artık ölmekten başka bir emeli olmadığı halde, iskelenin taa ucuna kadar ilerledi. Deniz methur dalgaları rıhtıma hücum ediyor, emeline nail olamayarak daha kuduran canavarlar gibi gerileyerek daha akur hamleler alıyordu. Deniz de sade onun hayatı gibi bulanık, onun emelleri gibi zir ü zeber haldeydi."

Videoardan birinde denizin yanık yeşil dalgaları arasında çırpınan bir başın kahraltısını yakalamıştı kamera, altına "Yüzer haldeymiş..." yazıp geçmişti. İklim krizine dikkat çekmek için denize bırakı-

lan Poseidon'un huzursuzluğu beş saniyeye sığmıştı. Moda İskeleyi'nde göze çarpan karşı karşıya geliş suydı. İskeleye yüzünün sabrına karışan ekran telaşı.

Bütün bu ekran kalabalığı arasında, az önce alt katta kanepeye yayılmış, hasta olduğu söylenip çalışanların ilacını verdiği, tüyleri ısılk olduğu için denize düşüp düşmediği tartışılan kedi merdivenlerde göründü. Poz verenlerin, kendi suretini iskeleye yamayanların inadına, mekânın sahibi gelmiş edasıyla hiçbir Instagram etiketine sığmayacak tembel adımlarla yukarı doğru yürümeye başladı.

Beyaz iskelenin içinde, eski harflerin ve telefon ışıklarının arasında Mehmet Rauf'un Siyah İnciler'i parlıyordu. Dışarıda deniz üç rene bölünüp ardından birleşirken, onun zamansız cümlesi de bugünün gürlütüsünü bir anlığına susturuyor muydu: "Sen ademler ihsas eden zulmetle-

rinle çırpın, çırpın ey deniz..."

Mor Mekan'da
takas pazarı

Mor Mekan'da düzenlenen takas pazarı, kullanılmayan eşyaları yeniden dolaşıma sokarken tüketim kültürüne ve ekonomik eşitsizliklere karşı dayanışmayı öne çıkardı

● Simge KANSU

Kadıköy'deki Mor Mekan'da 12 Temmuz Pazar günü takas pazarı düzenlendi. Gün boyu devam eden etkinlikte katılımcılar, kullanılmadıkları ancak başka birinin değerlendirebileceği kıyafet, çanta, ayakkabı ve kitapları takas alanına getirdi. Para kullanılmadan gerçekleştirilen takaslarla eşyalar yeniden dolaşıma sokulurken tüketim alışkanlıkları, ekonomik sokullar ve kadın dayanışması üzerine de konuşuldu. Belirli aralıklarla gerçekleştirilen takas etkinlikleri, yalnızca eşyaların el değiştirdiği bir pazar olmanın ötesinde, katılımcıların tanışabildiği, deneyimlerini paylaşabildiği ve dayanışma ilişkileri kurabildiği bir buluşma alanı oluşturuyor. Etkinliğe katılmak için takas edilecek bir eşya getirme zorunluluğu bulunmuyor. Mor Mekan'ın çalışmalarını tanımak ve düzenlenen etkinlikleri gözlemlemek isteyenler de buluşmalara katılabilir. Etkinliği düzenleyen Benginur Ezgi Sarıkaya ve Işıl İlayda Kaya'nın görüşlerini aldık.

“KADINLAR TÜKETİME
YÖNLENDİRİLİYOR”

Benginur Ezgi Sarıkaya, “Mor Mekan'da belirli aralıklarla takas etkinlikleri düzenliyoruz. Her geçen gün daha fazla tüketimin dayatıldığı bu düzende, tüketmek yerine paylaşmayı; biriktirmek yerine eşyaları yeniden dolaşıma sokmayı seçiyoruz. Bir önceki takas etkinliğimizde ‘Eşyaların Patriarkası’

üzerine konuşmuştuk. Günümüzde kadınların yönlendirildiği başlıca alanlardan biri tüketim olurken, mevcut ekonomik koşullar da sürekli tüketme baskısını giderek daha ağır hale getiriyor. Biz de hem kapitalist tüketim düzenine karşı durmak hem de dayanışmayı büyütme amacıyla bu etkinlikleri düzenliyoruz. Etkinliklerimize herkesi bekliyoruz; katılmak için mutlaka takas edilecek bir eşya getirmek gerekmiyor, yalnızca tanışmak ve bizi daha yakından görmek için de gelebilirsiniz. Neden burada olduğumuzu, neler yaptığımızı, bu kadar çok kadının neden dayanışmak için kıyafetlerini getirdiğini ve bu çalışmayı neden birlikte yürüttüğümüzü görmek isteyen herkesi Mor Mekan'a bekliyoruz.” dedi.

“TÜKETİM ALIŞKANLIKLARINI
DÖNÜŞTÜRÜYORUZ”

Işıl İlayda Kaya ise şunları dile getirdi: “Takas, hem tüketim çılgınlığına hem de içinde bulunduğumuz ekonomik koşullara karşı dayanışmayı büyüttüğümüz, birbirimize iyi geldiğimiz ve kendi aramızda dolaşım oluşturduğumuz bir alan. Eşyaları paylaşarak tüketim alışkanlıklarını dönüştürüyor, dönüştürebildiğimiz ölçüde başka bir yaşam biçiminin mümkün olduğunu göstermeye çalışıyoruz. Bu nedenle takas etkinlikleri düzenlemeye devam ediyoruz. Geçmişte pek çok yerde bulunan bit pazarlarının bugün antika pazarı adı altında eski ürünlerin yüksek fiyatlarla satıldığı ticari alanlara dönüştürüldüğünü görüyoruz. Biz ise tüketimin yeniden pazarlandığı bu düzene karşı çıkarak eşyaların ticari değerinden çok kullanımını, paylaşımını ve dayanışmayı öne çıkarıyoruz.”

Türkiye'nin zaman karnesi

TÜİK'in Zaman Kullanım Araştırması'na göre insanlar günde ortalama 8 saatini uykuya ayırırken, spora yalnızca 12 dakika ayırıyor

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından daha önce 2006 ve 2015 yıllarında uygulanan Zaman Kullanım Araştırması'nın üçüncüsü yapıldı. Geçen senenin verilerini içeren araştırmada, Türkiye'de insanların günlerini nasıl geçirdiğini gözler önüne serdi. Araştırmada fertlerin yaş, cinsiyet, çalışma durumu gibi değişkenlere göre bir gününü hangi faaliyetlere ne kadar süre ayırarak geçirdikleri hakkında bilgiler yer alıyor.

Araştırma sonuçlarına göre; uykuya ayrılan zaman, 2025 yılında 10 yaş ve üzeri fertler için günde ortalama 8 saat 55 dakika oldu. Kadınlar günde ortalama 9 saat uyurken erkeklerde bu süre 8 saat 49 dakika olarak gerçekleşti. Uykuya ayrılan süre, hafta içi günde ortalama 8 saat 41 dakika iken hafta sonu bu süre, 9 saat 28 dakika oldu.

Uyku faaliyetini, 3 saat 15 dakika ile yemek ve diğer kişisel bakım, 2 saat 25 dakika ile istihdam faaliyetleri (işte geçirilen zaman, iş arama vb.) ve 2 saat 22 dakika ile hanehalkı ve aile bakımı takip etti. Yaşı 15 ve üzerinde olan fertlerin 24 saat boyunca yapmış oldukları faaliyetler incelendiğinde, istihdamla ilgili faaliyetlere ayrılan toplam sürenin kişi başına ortalama 2 saat 39 dakika olduğu görüldü. Çalışan fertlerin, günde ortalama 5 saat 41 dakikalarını istihdamla ilgili faaliyetlere ayırdığı belirlendi. Çalışan erkeklerin günde ortalama 6 saatini, çalışan kadınların ise 4 saat 58 dakikalarını istihdamla ilgili faaliyetlere ayırdıkları tespit edildi.

KADINLAR ZAMANINI AİLEYE
HARCİYOR

Yaşı 15 ve üzerinde olan fertlerin hanehalkı ve aile bakımına ayırdığı zaman cinsiyete göre incelendiğinde, kadınların bu faaliyete günde

ortalama 4 saat 3 dakika, erkeklerin ise 58 dakika ayırdığı görüldü. Çalışma durumuna göre değerlendirildiğinde; çalışan kadınların hanehalkı ve aile bakımına günde ortalama 2 saat 38 dakika, çalışan erkeklerin ise 47 dakika ayırdığı belirlendi. Çalışmayan kadınların bu faaliyete günde ortalama 4 saat 33 dakika, çalışmayan erkeklerin ise 1 saat 17 dakika ayırdığı tespit edildi.

EN AZ ZAMAN SPORA

Fertlerin gün içinde en az zaman ayırdıkları faaliyet, ortalama 12 dakika ile spor ve doğa sporları oldu. Kadınlar bu faaliyetlere günde ortalama 9 dakika, erkekler ise 16 dakika ayırdı. Spor ve doğa sporlarının ardından, fertlerin en az zaman ayırdığı faaliyetler sırasıyla, 26 dakika ile hobiler ve oyunlar, 37 dakika ile gönüllü işler ve toplantılar olduğu görüldü. Yaş gruplarına göre ortalama faaliyet süreleri incelendiğinde, uyku, eğitim, hobiler ve oyunlar ile

spor ve doğa sporları faaliyetlerine en fazla zamanı 10-14 yaş grubundaki fertlerin ayırdığı belirlendi. Bu yaş grubundaki fertlerin, hobi ve oyun faaliyetlerine ayırdıkları süre 1 saat 9 dakika, spor ve doğa sporlarına ayırdıkları süre ise 27 dakika oldu.

Sosyal yaşam ve eğlence faaliyetlerine en fazla zamanı 15-24 yaş grubunun ayırdığı görüldü. Tv izleme, radyo ve müzik dinleme ile gönüllü işler ve toplantılara en fazla zamanı 55 yaş ve üzeri yaş grubundaki fertlerin ayırdığı tespit edildi.

VOLEYBOL OYNAYANLAR ARTTI

Son dört hafta içinde 10 yaş ve üzeri fertlerin gerçekleştirdiği sportif faaliyetler incelendiğinde, en fazla yapılan sportif faaliyetlerin yüzde 11,7 ile yürüyüş veya koşu, yüzde 4,1 ile futbol ve yüzde 2,5 ile aletli spor faaliyetleri olduğu görüldü. 2015 ve 2025 yılları karşılaştırıldığında, futbol oynadığını belirten fertlerin oranının yüzde 5,2'den yüzde 4,1'e azaldığı, voleybol oynadığını belirten fertlerin oranının ise yüzde 0,9'dan yüzde 1,4'e arttığı görüldü.

GAZETE OKUYANLAR AZALDI

Son dört hafta içinde 10 yaş ve üzeri fertlerin yaptıkları eğlence ve kültür faaliyetleri incelendiğinde, en fazla yapılan faaliyetlerin yüzde 88,8 ile televizyon izlemek, yüzde 71,7 ile sosyal medyada vakit geçirmek ve yüzde 67,5 ile akraba ziyaretinde bulunmak olduğu görüldü. Sosyal medyada vakit geçirenlerin oranı erkeklerde yüzde 77 iken kadınlarda yüzde 66,6 olarak gerçekleşti.

Araştırmanın 2015 yılı sonuçları ile karşı-

laştırıldığında, 2025 yılında en yüksek artışın sosyal medyada vakit geçiren fertlerin oranında olduğu görüldü. Sosyal medyada vakit geçirenlerin oranı 2015 yılında yüzde 33,9 iken 2025 yılında yüzde 71,7'ye yükseldi. 2015 yılına göre en belirgin azalışın ise gazete, dergi ve benzeri yayınların okuma faaliyetinde gerçekleştiği görüldü. Bu faaliyeti gerçekleştirenlerin oranı yüzde 39,4'ten yüzde 20,1'e düştü.

GazeteKadıköy

Haftalık süreli yerel gazete

Kadıköy Belediyesi ve Kadıköylülere adına
Sahibi Kadıköy Belediye Başkanı

Mesut KÖSEDAĞI

Yayın Kurulu

Ayten Genç, Erhan DEMİRTAŞ, Gökçe UYGUN

Genel Yayın Yönetmeni

Leyla ALP

Yazı İşleri Müdürü

Semra ÇELEBİ

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gürbüz ENGİN

Sayfa Tasarımı

Rıza BÜLBÜL, Sinem HAMARAT

Haber Merkezi

Gökçe UYGUN, Hülya ARSLAN,

Erhan DEMİRTAŞ, Seyhan KALKAN VAYIÇ

Reklam Servisi

Özge ÖZVEREN MUSLU

Reklam: 0 (216) 345 82 02

Adres: Hasanpaşa Mahallesi

Sarayardı Caddesi

Kahramanmaraş Mahallesi

No: 98 Kadıköy

Tel: 0 (216) 345 70 60

İlan/Reklam: 0 (216) 345 82 02

Baskı: Turkuvaaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş. 51 Levent Mahallesi Maresal Fevzi Çakmak Caddesi B Blok No:29/1/1 34060 Etiler/Şişli/İSTANBUL

Gazetemizde yayınlanan yazıların yasal sorumluluğu yazı sahibine aittir.

Avrupa'dan 7 konser Kadıköy'de

3 gün boyunca 3 şehirde, 25'e yakın konser ve 10'dan fazla sanatçıyı dinleyicilerle buluşturacak olan Sound of Europe Festivali kapsamında Kadıköy'de 7 konser olacak

● Gökçe UYGUN

Avrupa'nın farklı ülkelerinden genç müzisyenleri Türkiye'ye taşıyan Sound of Europe Festivali başlıyor. Bu sene beşinci kez gerçekleştirilen festival, 17-19 Temmuz tarihleri arasında İstanbul, Ankara ve İzmir'de yapılacak. Festivalin adreslerinden biri de Kadıköy Belediyesi Alan Kadıköy olacak.

Avrupa Birliği'nin Yaratıcı Avrupa Programı çerçevesinde desteklenen ve Avrupa Birliği Ulusal Kültür Enstitüleri (EUNIC) İstanbul ve Ankara kümelerinin girişimiyle hayata geçen organizasyon, Kadıköy, Çankaya ve İzmir Büyükşehir Belediyeleri'nin de katkılarıyla büyüyor. Avrupa'nın farklı noktalarından seçilen 8 müzik grubunun yanı sıra Türkiye'den yeni seslerin aynı çatı altında bulunduğu festival, genç yetenekler ile dinleyiciler arasında kültürlerarası bir diyalog kurulmasına hizmet ediyor.

Katılımın ücretsiz olduğu festivalde, 25'e yakın konserle Avrupa'dan ve Türkiye'den 10'dan fazla sanatçı ve grup sahne alacak.

Festivalin Alan Kadıköy programı şöyle: 18 TEMMUZ CUMARTESİ -19.00

► **JazzyBIT - Romanya**
Piyano/klaviede Teodor Pop, basta Mihai Moldoveanu ve davulda Szabó Csongor-Zsolt'tan oluşan caz triosu JazzyBIT, yaklaşık 14 sene önce Romanya'da kuruldu. Müzik tarzlarını caz ve rock'ın enerjik bir birleşimi olan "loud jazz" olarak tanımlayan ekip, bugüne kadar üç albüm yayınladı. Grammy ödüllü isimlerin katkıda bulunduğu "Drive" adlı albümleri müzik dünyasında yoğun ilgi gördü. 2022'de bu albümüyle "En İyi Caz Albümü" ödülünün sahibi oldular. Grup, yüksek enerjili performanslarıyla Sound of Europe Festivali izleyicisinin karşısında olacak.

► **shama - Polonya**
shama, 16 yaşında tanışan ve eski müziğe olan tutkuları sayesinde aşık olup müzik yapmaya başlayan Basia Tomaszewska ve Jimi Bachniak'tan oluşan Varşova merkezli bir ikili. Müzikleri blues, soul, vintage

rock ve indie pop türlerini bir araya getiren sıcak ritimler, güneşli melodiler ve Polonya nostaljisi içeren, hem zamansız hem de taze bir deneyim sunuyor. Sahnede her zaman neşe, ritim ve birliktelik duygusu yayan ikili, güneş, ritim ve son notadan sonra bile uzun süre kalan bir birliktelik duygusu getiriyor.

► **Aze - Avusturya**

Beyza ve Ezgi'den oluşan ikili, 2020'den bu yana "melankolik ve seksi" tınılarını eğlenceli sözleriyle bir arada sunarak iç dünyalarına bir bakış sunuyor. İkili, R&B, Indie ve Pop'un tüm yönlerini oryantal melodilerle birleştiriyor. Tanınmış festivallerde yer alan ikili, "Sneaky Link" teklisiyle küresel Spotify listelerinde yer alarak dünya çapındaki erişimini bir kez daha gösterdi.

19 TEMMUZ PAZAR -19.00

► **Mosaïc - Fransa**

Bulgaristan, Fransa, Portekiz ve Tunus'tan gelen altı müzisyenden oluşan uluslararası müzik topluluğu Mosaïc, caz ve Akdeniz müziğini birleştiren özgün besteleriyle adını duyurdu. Balkan ezgilerini, Batı Avrupa oda müziği renklerini ve Kuzey Afrika ritimlerini harmanlayan topluluk, kolektif ve sözlü kompozisyon tekniklerini kullanıyor.

► **Nacho Sarria - İspanya**

Çağdaş İspanyol rock müziğinin umut vadeden müzisyenlerinden biri olarak

tanınan müzisyen, uluslararası kariyerine henüz 20 yaşında, ritim gitaristi ve back vokal olarak dünya turnesine çıkarak başladı. Son albümünde müzikal rotasını funk, disco ve psychedelic seslere yönelten sanatçı, son dönemde 80'ler sesini Asya tonlarında disco tınılarıyla ve çağdaş sözlerle pekiştiriyor.

► **Witch 'n' Monk - Almanya**

Kolombiyalı flütçü Mauricio Velasierra ve İngiliz soprano ve gitarist Heidi Heidelberg'den oluşuyor. Müziklerini tanımlamak için "post-jazz", "art rock", "prog-punk" veya "Andean punk opera" gibi çeşitli türler kullanılsa da, grup kendi özgün ve sınıflandırılmaz müzikal dilini yarattığını söylüyor. Geleneksel Latin Amerika flütleri, alışılmadık vokaller, elektro gitar, bas hibritleri ve özel elektronikler kullanan ikili, bestelerinde zıtlıklardan yola çıkıyor.

► **Future Husband - Hollanda**

Synth-pop, neo-soul ve indie rock'ın sinematik bir sentezini sunan, tamamı şarkı yazarı ve multi-enstrümantalistlerden oluşuyor. Yıllara dayanan dostluk üzerine kurulu olan grup, her performansa ham ve sürükleyici bir enerji getiriyor. İlk teklileri "Terra'yı kendi etiketlerinden bağımsız olarak yayımlayan ve Eurosonic Noorderslag'da dikkat çeken Future Husband ilk albümleri "Confused Kids'i dinleyiciyle buluşturdu.

Kadıköy'ün sokaklarını müziğin büyüülü dünyası sarıyor

Kadıköy Belediyesi Gençlik Sanat Merkezi'nin pazar günü Süreyya Operası önünde yaptığı "flash mob" etkinliği hem konser verenlere hem de izleyenlere keyifli anlar yaşattı

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Kadıköy'de yaşayan ve eğitim gören gençlerin sanat eğitimine ücretsiz ulaştığı, güvenli bir alanda sosyalleştiği Kadıköy Belediyesi Gençlik Sanat Merkezi, düzenlediği konserlerle de keyifli ve unutulmaz anlar yaşıyor. Gençlik Sanat Merkezi, yaz döneminde Kadıköy'ün farklı noktalarında yapacağı "flash mob" etkinlikleri ile müziğin büyüülü ritmini sokaklara taşıyor. Etkinlik serisi 12 Temmuz Pazar günü Kadıköy Süreyya Operası önünde başladı. Merkezdeki eğitmen ve öğrencilerin verdiği konser ve yaptığı dans gösterisi, Kadıköylülerin ve pazar gezmesi için Kadıköy'e gelenlerin yüzünü güldürdü. Şarkıların hep birlikte söylendiği etkinliğe çocukların tatlı halleri de renk kattı. Coşku dolu anlara sahne olan etkinliğin bir sonraki yeri ve tarihi de merak konusu oldu.

"AMACIMIZ NEŞE KATMAK"

Konser sonrası duygu ve düşünce-

FLASH MOB NEDİR?

Önceden belirlenen bir yer ve zamanda aniden bir araya gelerek gerçekleştirilen sıra dışı toplu performanslara "flash mob" deniyor. Çevredeki habersiz kalabalıkta şaşkınlık yaratmayı amaçlayan bu etkinliklerde katılımcılar aniden dans ediyor ya da şarkı söylemeye başlıyor. Gençlik Sanat Merkezi öğrencileri de Kadıköy'ün herhangi bir köşesinde, herhangi bir zamanda şarkıları ve danslarıyla karşınıza çıkabilir!

sini sorduğumuz Gençlik Sanat Merkezi eğitmeni Hasan Doğukan Aker, "Konser çok keyifliydi. İzleyenler eşlik ettiler ve keyif aldılar. Enerjimiz yüksekti. Yazı öncelikle sonuna kadar yaşatmak istiyoruz. Sokakta müzik, sokakta sanat ve insanların hayatlarında küçük de olsa bir neşe katmak bizim hedeflediğimiz ve varmak istediğimiz sonuç. Bugünkü konserimiz de amacımıza hizmet ettiğimizi gösterdi." dedi.

Etkinlikte şarkı söyleyen merkezin öğrencileri Belçim Başak Çelik ile Ilgın Katılmış da "Sahnede olmak güzeldi, keyifliydi. Heyecanladık. Ama bu heyecanlar bize iyi hissettiriyor. Arkadaşlarımızla birlikte çalışıyor ve söylüyor olmak mutlu ediyor. Dans da ettik. Farklı bir deneyim oldu. İzleyenler de çok eğlendi. Müziğin sesini

duyan geldi. Müzik hepimizi güzel duygularda birleştirdi." diye konuştu.

"ŞANSLI HİSSETTİK"

Amasya'dan kardeşini ziyaret için İstanbul'a gelen Nazlı Keleş de, çocukları Asya ve İklim ile etkinliğin tadını çıkaranlar arasındaydı. Keleş, "Pazar gezmesi için Kadıköy'e geldik. Kızlarım konserde çok eğlendi. Bu kadar güzel bir etkinliğe denk geldiğimiz için şanslı hissediyorum. Kadıköy Belediyesi'ne ince düşüncesi için teşekkür ediyoruz." dedi.

Maltepe'de oturan Merve Değirmenci de şunları söyledi: "Süreyya Operası'nın önünden geçerken çok güzel denk geldi. Çalanların da söyleyenlerin de enerjileri çok güzeldi. Biz de bu güzel enerjiye kayıtsız kalamadık. Kızım Leyla da dans etti."

Terasta Caz devam ediyor

Yaz akşamlarının sevilen etkinliklerinden "Terasta Caz", temmuz ayında İstanbul Kitapçısı Kadıköy şubesinin terasında müzikseverleri ağırlamaya devam ediyor

● Simge KANSU

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür AŞ tarafından düzenlenen "Terasta Caz" konserleri temmuz ayında da devam ediyor. Açık havada keyifli bir müzik deneyimi sunan seri, ay sonuna kadar iki konserle daha devam edecek.

Temmuz programının ilk konseri, 1 Temmuz'da Lara Çetin & Barış Öztürk Duo'nun performansıyla gerçekleştirildi. Serinin ikinci etkinliğinde ise 8 Temmuz'da Fatih Oral Quartet sahne aldı. Neyzen Fatih Oral'ın bestelerinden oluşan repertuarını seslendiren topluluk; modal, makam, folk ve pentatonik gamlardan beslenen eserlerini müzikseverlerle buluşturdu.

Konser serisinin 22 Temmuz'daki konuğu Ajda Ahu Giray & Ricardo Moyano Duo olacak. İkili, Frankofon caz etkileri taşıyan repertuarı ve özgün yorumlarıyla dinleyicilere keyifli bir yaz akşamı yaşatacak. Temmuz programı, 29 Temmuz'da gerçekleştirilecek Esra Gürçay & Kerem Can Dündar Duo konseriyle tamamlanacak. İkili, kendilerine özgü müzikal yaklaşımları ve yorumlarıyla Terasta Caz sahnesinde yer alacak. Konserler saat 19.30'da başlayacak.

● Seyhan KALKAN VAYIÇ

Yaz döneminde sıcak ve nemli hava ile deniz ve havuz kullanımı kadınlarda bazı sağlık sorunlarının daha sık yaşanmasına neden olabiliyor. Kadıköy Belediyesi Prof. Dr. Korkmaz Altuğ Sağlık Polikliniği Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı Gamze Erdem ile yazın yaşanan sağlık sorunlarını, nedenlerini ve merak edilen konuları konuştuk.

● Yaz aylarında kadınlar hangi sağlık sorunlarını sık yaşar?

Yaz aylarında genital bölge enfeksiyonları ve idrar yolu enfeksiyonlarında belirgin bir artış görüyoruz. Genital bölge enfeksiyonlarının en önemli nedenleri sıcak ve nemli havanın mikroorganizmaların çoğalmasını kolaylaştırması, uzun süre ıslak mayo veya bikini ile kalınması, terlemenin artması ve hava almayan dar kıyafetlerin tercih edilmesidir. Deniz suyu mukozaları ve cildi kurutabilir. Klorlu havuz suyu ise doğal pH dengesini bozabilir. Bu nedenlerle özellikle vajinal mantar enfeksiyonları bu dönemde daha sık karşınıza çıkar. Mantar enfeksiyonu genellikle yoğun kaşıntı, yanma, kızarıklık ve beyaz, peynirimsi akıntıyla kendini gösterir.

Yaz aylarında sık gördüğümüz bir diğer sorun ise idrar yolu enfeksiyonlarıdır. Sıcak havalarda terlemeyle birlikte vücuttan daha fazla sıvı kaybedilir. Yeterince su içilmediğinde idrar miktarı azalır ve bakterilerin mesaneden uzaklaştırılması zorlaşır. Bunun yanı sıra uzun süre ıslak mayo ile kalmak ve idrarı uzun süre tutmak da enfeksiyon riskini artırabilir. Sık idrara çıkma, idrar yaparken yanma ve kasık ağrısı gibi belirtiler görüldüğünde gecikmeden hekime başvurulmalıdır.

● Enfeksiyonlardan korunmak için neler yapılmalı?

Yaz aylarında günde ortalama 2-2,5 litre su tüketmek, idrarı uzun süre tutmamak, deniz veya havuz sonrası duş alıp ıslak mayoyu değiştirmek, pamuklu iç çamaşırı tercih etmek, genel hijyene dikkat etmek ve genital bölgenin doğal florasını bozabilecek parfümlü temizlik ürünlerinden kaçınmak oldukça etkilidir.

“YAŞAM KOŞULLARI ETKİLİ OLABİLİR”

● Sıcak hava regl döngüsünü etkiliyor mu? Sıcak havanın adet döngüsünü doğrudan

Yaz aylarında genital bölge ile idrar yolu enfeksiyonlarında belirgin bir artış görüldüğünü belirten Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı Gamze Erdem, deniz veya havuz sonrası ıslak mayoyu değiştirmenin enfeksiyonları önleyebileceğini söylüyor

değiştirdiğine dair güçlü bilimsel kanıtlar bulunmuyor. Ancak yaz aylarında değişen yaşam koşulları dolaylı olarak adet düzenini etkileyebilir. Aşırı sıcak, sıvı kaybı, tatil döneminde uyku düzeninin değişmesi, uzun yolculuklar, yoğun fiziksel aktivite ve stres, hormon dengesini etkileyerek adet tarihinin birkaç gün erken ya da geç olmasına neden olabilir. Sıcak hava, su tutulumun arttırarak adet öncesi dönemdeki ödem ve rahatsızlık hissini arttırabilir. Yeterli sıvı almak adet kramplarını, baş ağrılarını kötüleştirir. Yaz aylarında kadınlar adet kanamalarının daha fazla olduğu düşünülüyor. Ancak bu değişiklik genellikle hafiftir ve tıbbi açıdan önemli bir sorun oluşturmaz.

Öte yandan, aşırı veya uzun süren kanamalar, iki adet arasındaki düzensizliklerin sık tekrarlaması ya da şiddetli ağrı gibi yakınmaların sadece sıcak havaya bağlanmaması gerekir. Bu durumlarda altta yatan hormonal, yapısal veya jinekolojik bir neden olabileceği için kadın hastalıkları ve doğum uzmanına başvurulmalıdır.

“DOKTOR KONTROLÜNDE KULLANILMALI”

● Regl geciktirici hapların kullanımı nasıl olmalı? Olası yan etkileri var mı?

Yaz aylarında tatil, düğün, balayı veya önemli organizasyonlar nedeniyle birçok kadın adet tarihini ertelemek isteyebiliyor. Hekim önerisiyle, uygun zamanda başlanan regl geciktirici ilaçlar bu amaçla güvenle kullanılabilir. Bu ilaçların en sık görülen yan etkileri arasında lekelenme şeklinde ara kanamalar, memelerde hassasiyet, karında şişkinlik, bulantı, baş ağrısı, ödem hissi ve ruh halinde geçici değişiklikler yer alabilir. Regl geciktirici ilaçlar kısa süreli kullanımda çoğu sağlıklı kadında güvenlidir. Ancak sigara kullanan, ileri yaşta olan, obezitesi bulunan, kronik karaciğer hastalığı olan veya daha önce damar tıkanıklığı ya da pıhtılaşma öyküsü olan kadınlarda dikkatli değerlendirme yapılmalıdır. Bu hastalarda bazı hormon ilaçları pıhtı oluşumu riskini artırabileceğinden mutlaka hekim önerisiyle kullanılmalıdır. Bu riskler nedeniyle regl geciktirici ilaçlar, eczaneden rastgele temin edilip kullanılacak ilaçlar olarak görülmemeli-

dir. Adetin ne kadar süre erteleneceği, kullanılacak ilacın tipi ve başlama zamanı kadın hastalıkları ve doğum uzmanı tarafından belirlenmelidir. Böylece hem istenilen sonuç elde edilir hem de olası yan etkiler en aza indirilmiş olur.

● Tampon kullanımında nelere dikkat edilmeli?

Regl döneminde denize veya havuza girmek isteyen kadınlar için tampon, doğru kullanıldığında güvenli ve pratik bir seçenektir. Tampon, adet kanını vajina içinde emdiği için yüzme sırasında sızıntıyı önlemeye yardımcı olur ve günlük aktivitelerin rahatlıkla sürdürülmesini sağlar.

Tamponun uygun boyutta seçilmesi, temiz ellerle yerleştirilmesi ve kullanım süresine dikkat edilmesi önemlidir. Genel olarak tampon 4 saatte bir değiştirilmelidir. Deniz veya havuzdan çıktıktan sonra yenisiyle değiştirilmelidir. Tampon kullanımı tek başına enfeksiyona neden olmaz. Ancak çok uzun süre değiştirilmeden bırakılması, hijyen kurallarına uyulmaması veya önerilen süreden fazla kullanılması enfeksiyon riskini artırır.

● Menstrual kap hakkında neler söylersiniz?

Menstrual kaplar son yıllarda giderek daha fazla tercih edilen, doğru kullanıldığında güvenli ve çevre dostu regl hijyen ürünleridir. Tıbbi silikon, lateks ya da kauçuktan yapılmış çan şeklinde cihazlardır. Vajina içine yerleştirilen bu kaplar, adet kanını biriktirir ve uygun şekilde kullanıldığında günlük yaşam ve yüzme gibi aktiviteleri rahatlıkla sürdürmeye olanak sağlar. Reglin yoğun olduğu günlerde 4-8 saatte bir değiştirmek gerekir ve bu süre 12 saati aşmamalıdır.

● Sağlık açısından riskleri var mıdır?

Risk oluşmaması için en önemli nokta hijyen kurallarına uymaktır. Menstrual kap, kullanmadan önce ve adet dönemi sonunda üretici firmanın önerilerine uygun şekilde sterilize edilmeli, kullanım sırasında ise eller mutlaka yıkanmalıdır. Sterilizasyonda kaynatma ya da sterilizasyon tabletleri kullanılabilir. Kap, kanama miktarına göre düzenli aralıklarla boşaltılıp temizlenmelidir. Temizleme sırasında öncelikle mutlaka soğuk su ile yıkanmalıdır. Sıcak su, kabın lekelenmesine ve koku yapmasına neden olabilir. Yıkamada kullanılacak sabun parfümsüz ve genital bölge için uygun pH'da olmalıdır. Bunun için genital bölge temizleyicileri ya da kap temizleme jelleri kullanılabilir. Kullanılmadığı dönemde sterilizasyonu yapılarak hava almasını sağlayacak şekilde, pamuklu bez torba içinde, saklanmalıdır.

Geçmeyen beyin sisi hastalık habercisi

Beyin sisi, geçici bir odaklanma sorunu gibi görülse de uzun sürdüğünde altta yatan nörolojik ya da sistemik hastalıkların habercisi olabiliyor

● Hülya ARSLAN

Son yıllarda özellikle yoğun iş temposu, stres ve uyku düzensizliğiyle birlikte daha sık dile getirilen “beyin sisi”, zihinsel performansı olumsuz etkileyen önemli sorunlardan biri olarak öne çıkıyor. Çoğu zaman geçici olarak görülen bu durumun bazı kişilerde vitamin eksikliklerinden hormonal değişikliklere, uyku bozukluklarından nörolojik hastalıklara kadar farklı nedenlerle uzun süre devam edebileceğine dikkat çeken Memorial Ataşehir Hastanesi Nöroloji Bölümü Uzm. Dr. Selda Özşahin, beyin sisinin kişinin zihinsel netliğini kaybetmesi, odaklanmakta güçlük çekmesi ve düşüncelerini eskisi kadar hızlı organize edememesiyle ortaya çıktığını belirtti.

“İHMAL EDİLMEMELİ”

Beyin sisi çoğu zaman günlük yaşamın getirdiği etkenlerle ortaya çıksa da belirtilerin uzun sürmesi farklı sağlık sorunlarının araştırılmasını gerektirebiliyor. Beyin sisinin unutkanlık yapan nörolojik hastalıklarla karıştırılmaması gerektiğini belirten Özşahin, “Beyin sisi, kişinin zihinsel netlik kaybı yaşaması, odaklanma zorluğu çekmesi ve düşüncelerin bulanık olması durumudur. Bu durum, yorgunluk, stres, uyku eksikliği gibi faktörler ya da çeşitli medikal durumlarla tetiklenebilir. Kişi, normalde kolay yapabildiği zihinsel görevlerde zorlanır ve net düşünememeye başlar. Unutkanlık yapan nörolojik hastalıklarda ise belirgin, sürekli ve ilerleyici bir bellek kaybı, bilişsel bozukluk ya da başka nörolojik bulgular saptanır. Yani, beyin sisi daha hafif seyreden ve çoğunlukla düzeltililebilir bir durumdur. Nörolojik hastalıklar ise klinik testlerle belirlenebilir ve kalıcı bir seyir izler.” dedi.

“VİTAMİN EKSİKLİKLERİ ZİHNİ ETKİLEYEBİLİYOR”

Yaşam tarzının yanı sıra bazı vitamin ve mineral eksiklikleri de zihinsel performansı olumsuz etkileyebiliyor. Beyin sisi şikâyetlerinde gerekli tetkiklerin yapılmasını önemine değinen Özşahin, “Unutkanlığa vitamin eksikliği de etkili olabiliyor. B12 vitamini, D vitamini, demir ve omega-3 eksiklikleri, beyin sisi belirtilerine yol açabilir. Böyle durumlarda, kan testleriyle vitamin ve mineral düzeylerini kontrol etmek, eksik olanları doktor önerisiyle takviye etmek gerekir. Sağlıklı ve dengeli beslenme, bol su tüketimi, düzenli uyku ve günlük hareket de bu bulanıklığı önlemeye yardımcı olur.” ifadelerini kullandı.

Her odaklanma sorunu ciddi bir hastalık anlamına gelmese de haftalarca süren ve günlük yaşamı etkileyen şikâyetler ihmal edilmemeli. Hangi durumlarda nöroloji uzmanına başvurulması gerektiğini de anlatan Özşahin, “Beyin sisi şikâyeti olan kişiler, eğer bu durum haftalarca sürüyor, dinlenmayla geçmiyorsa ve günlük işlevleri aksatıyorsa, bir nöroloji uzmanına başvurmalıdır. Özellikle ani ve ciddi unutkanlık, kafa karışıklığı, kişilik değişiklikleri ya da konuşma bozukluğu gibi belirtiler acil değerlendirme gerektirir. Bu belirtiler, nörolojik bir hastalığın ya da ciddi bir durumun habercisi olabilir.” dedi.

“TEDAVİ ALTTA YATAN NEDENE GÖRE PLANLANIYOR”

Beyin sisinin tedavisinde öncelikle altta yatan nedenin belirlenmesi gerektiğini belirten Özşahin, “Tedavi yaklaşımı, özellikle nedeni belirlemeye dayanır. Vitamin eksikliği, hormonal değişimler, uyku sorunları veya stres gibi etkenler tespit edildiğinde buna yönelik yaşam tarzı değişiklikleri planlanır, eksiklikler yerine konur ve gerekirse profesyonel destek sağlanır. Şikâyetlerin devam etmesi halinde uzman takibi gereklidir.” diye konuştu.

Menopoz döneminde yaşanan hormonal değişimlerin de benzer yakınmalara neden olabileceğini ifade eden Özşahin, “Menopoz dönemindeki hormonal değişiklikler, özellikle östrojen azalması, beyin fonksiyonlarında etkili olabilir. Bu, odaklanma zorluğu ve unutkanlık gibi beyin sisi benzeri sorunlara yol açabilir. Bu süreçte dengeli beslenme, düzenli fiziksel aktivite, kaliteli uyku ve stres yönetimi önerilir. Ayrıca doktor kontrolünde hormon ya da bilişsel destek tedavileri de değerlendirilebilir.” dedi.

Beria Turaç İdealtepe Göz Merkezi

Göz kontrollerinizi ihmal etmeyin

- Katarakt
- Refraktif Cerrahi
- Kornea
- Retina
- Glokom
- Oküloplasti
- Şaşılık
- Çocuk Göz Sağlığı

İSTANBUL
Bayrampaşa
Göz Hastanesi
(0212) 467 75 00

İSTANBUL
Beria Turaç
İdealtepe Göz Merkezi
(0216) 417 20 21

BURSA
Nilüfer
Göz Hastanesi
(0224) 364 91 00

Dünya Kupası şampiyonu 19 Temmuz'da oynanacak finalin ardından belli olacak. Bir ay boyunca futbol sahalarında yaşanan sürprizlerden ev sahibi ABD'nin vize politikalarının gölgesinde kalan takımlara, erken vedalardan tribünlerde hafızalara kazınan görüntülere kadar turnuvadan geriye kalanları derledik

● Erhan DEMİRTAŞ

İlk kez 48 takımın katıldığı Dünya Kupası'nda sona gelindi. ABD, Kanada ve Meksika'nın ortaklaşa ev sahipliği yaptığı turnuva, 19 Temmuz'da New Jersey'de oynanacak İspanya-Arjantin maçının ardından tamamlanacak. 11 Haziran'da başlayan turnuva, 39 güne yayılan 104 maçlık programıyla Dünya Kupası tarihinin en geniş organizasyonu oldu. Yalnızca 72 maçlık grup aşamasını 4 milyon 644 bin 549 kişi tribünden takip ederken maç başına ortalama seyirci sayısı 64 bin 508'e ulaştı. Üç ülkeye ve 16 şehre yayılan turnuvanın büyüklüğü, futbolun alıştığı bazı sınırları da değiştirdi. Takım sayısı arttı, grup aşaması uzadı ve Kuzey Amerika yazında oynanan maçlarda 22'nci ve 67'nci dakikalara üçer dakikalık zorunlu hidrasyon molaları yerleşti. Oyunun ritmini değiştiren uygulamanın yayıncılara yeni reklam aralıkları yaratması da turnuva boyunca tartışıldı.

Saha dışında ise ev sahibi

cak futbolcuların maçların oynanacağı kentlere karşılaşmalardan yalnızca 24 saat önce gitmesine izin verildi. Maçların ardından takım yeniden Tijuana'daki kampına döndü. İran Teknik Direktörü Amir Ghalenoei, takımını "Dünya Kupası'nın en fazla baskı gören ekibi" olarak tanımladı. İran grup aşamasında elendikten sonra Tijuana halkına teşekkür eden Ghalenoei, Meksika'nın "ikinci evleri ve ikinci takımları" olduğunu söyledi.

DEVLER ERKEN VEDA ETTİ

Dünya Kupası'nın bazı büyükleri eleme turlarının daha başında turnuvanın dışında kaldı. Dört kez dünya şampiyonu Almanya, son 32 turunda Paraguay'a penaltılarla elendi. Son iki Dünya Kupası'nda gruptan çıkamayan Almanya, böylece 2014'te şampiyon olduğu turnuvadan bu yana Dünya Kupası'nda bir eleme maçı daha kazanamadı. Üç kez final oynayan Hollanda'nın turnuvası da aynı turda sona erdi. Fas ile 120 dakikası 1-1 biten karşılaşmayı penaltılarda kaybeden Hollanda kupaya veda etti. Almanya ve Hollanda, Dünya Kupası tarihinde toplam 11 kez final oynayan iki ülke olarak son 16'yı dahi göremedi. Brezilya ise bir tur daha ilerleyebildi. Beş kez dünya şampiyonu olan Güney Amerika ekibi, 28 yıl sonra Dünya Kupası'na dönen Norveç'e 2-1 yenilerek son 16 turunda elendi. Son şampiyonluğunu 2002'de kazanan Brezilya'nın kupa hasreti 24 yıla çıkarken turnuvayı son 16'da tamamlaması, 1990'dan bu yana en kötü Dünya Kupası derecesi oldu.

LUMUMBA TRIBÜNDE

Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nin maçlarında tribünler davullar, şarkılar ve danslarla hareket ederken Michel Kuka Mboladinga yerinden kıpırdamadı. Takım elbisesi ve gözlükleriyle sağ kolunu havaya kaldırarak Kongolu taraftar, maç başladığında aldığı pozunu son düdüğe kadar korudu.

Mboladinga'nın 90 dakika boyunca canlandığı figür, Kinşasa'daki Patrice Lumumba heykeliydi. "Lumumba Vea", yani "Lumumba yaşıyor" adıyla tanınan taraftar, 1961'de öldürülen Kongo'nun ilk başbakanı ve bağımsızlık mücadelesinin simge isimlerinden Lumumba'nın duruşunu yıllardır milli takım maçlarında tekrarlıyor. 2025 Afrika Uluslar Kupası'nda uluslararası ölçekte tanınan Mboladinga, Kongo'nun 52 yıl sonra döndüğü Dünya Kupası'nda da aynı performansını sürdürdü. Kongolu taraftar, 90 dakika boyunca koruduğu tek bir pozla ülkesinin sömürgecilik sonrası tarihinin en önemli isimlerinden birini Dünya Kupası tribünlerine taşıdı.

Evora'nın vizesi çıktı ve oğlunu Dünya Kupası'nda izlemek için ABD'ye geldi.

Turnuvaya ilk kez katılan Curaçao'nun hikayesi ise farklı başladı. Dünya Kupası'na katılan en küçük ülke, Almanya karşısında 7-0 gerideyken Livano Comenencia ile tarihindeki ilk Dünya Kupası golünü attı. Gol Curaçao'yu kurtarmadı, maç 7-1 bitti. Ancak tribünlerdeki kutlama, turnuvanın en ağır yenilgilerinden birini birkaç dakikalığına şenliğe çevirdi. Curaçao, altı gün sonra Ekvador karşısında golsüz berabere kalarak Dünya Kupası tarihindeki ilk puanını da aldı.

İRANLI FUTBOLCULARA VİZE EZİYETİ

İran'ın Dünya Kupası hazırlıklarında gündem yalnızca futbol değildi. Futbolcuların ABD vizeleri turnuvanın başlamasına kısa süre kala çıkarken İran Futbol Federasyonu'na bağlı 15 idari ve yönetim personeline vize verilmedi.

ABD'ye giriş konusundaki belirsizlik nedeniyle İran kampını Meksika'nın Tijuana kentinde kurdu. Takımın üç grup maçı da ABD'deydi an-

lamadı ve sahadan 1-0 mağlup ayrıldı. Son maç öncesinde elenmesi kesinleşen Türkiye, kupaya ev sahibi ABD karşısında aldığı 3-2'lik galibiyetle veda etti. Vincenzo Montella, takımının turnuvadan "başı dik" ayrıldığını söylese de 24 yıl sonra gelen Dünya Kupası yolculuğu yalnızca üç maç sürdü. Türkiye, genişleyen formatta grup üçüncülerinden sekizincinin de eleme turuna yükseldiği turnuvada grubunu son sırada tamamladı.

YARIM MİLYONLUK ÜLKENİN KUPASI

Turnuvanın en dikkat çekici hikâyelerinden biri Atlas Okyanusu'ndaki 10 volkanik adadan oluşan Yeşil Burun'dan geldi. "Mavi Köpekbalıkları" ilk Dünya Kupası'nda grubunu namağlup tamamladı. Son 32 turunda ise son şampiyon Arjantin'i uzatmalara götürdü. Arjantin 3-2 kazandı ancak Yeşil Burun, ilk Dünya Kupası'nda eleme turlarına yükselen en az nüfuslu ülke olarak turnuvanın akılda kalan takımlarından biri oldu.

Takımın öne çıkan isimlerinden biri 40 yaşındaki kaleci Vozinha'ydı. İspanya karşısında yedi kurtarıyla maçın oyuncusu seçilen Vozinha, karşılaşmanın ardından vize sorunu nedeniyle tribünde olmayan annesinden söz ederken gözyaşlarını tutamadı. Birkaç gün sonra annesi Ana Candida

ABD'nin vize politikaları Dünya Kupası'nın hikâyelerinden birine dönüştü. İran Milli Takımı kampını Meksika'da kurup ABD'deki maçlarına sınırı geçerek giderken bazı futbol yöneticileri ve taraftarlar vize sorunları nedeniyle turnuvayı tribünden takip edemedi. 24 yıl sonra turnuvaya dönen Türkiye'nin macerası kısa sürdü. Yaklaşık yarım milyon nüfuslu Yeşil Burun son dünya şampiyonunu uzatmalara götürdü; Almanya, Hollanda ve Brezilya eleme turlarının başında kupaya veda etti. Bir Kongolu taraftar 90 dakika boyunca tek bir pozunu koruyarak Patrice Lumumba'yı tribünlere taşıdı. Lionel Messi ise turnuvanın en az mesafe kat eden futbolcularından biri olurken Dünya Kupası gol rekoruna ulaştı.

24 YILLIK HASRET ÜÇ MAÇ SÜRDÜ

Türkiye'nin 24 yıllık Dünya Kupası hasreti beklenenden kısa sürdü. Son olarak 2002'de katıldığı turnuvadan üçüncülükle dönen A Milli Takımı, ABD, Avustralya ve Paraguay'ın bulunduğu D Grubu'nu üç puanla son sırada tamamlayarak grup aşamasında elendi.

Türkiye için turnuvanın kırılma anı Paraguay maçı oldu. Rakibi karşısında 32 şut çeken milli takım, 10 kişi kalan Paraguay'a karşı da golü bu-

Voleybol heyecanı Kalamış'ta yaşandı

Filenin Sultanları'nın Japonya galibiyeti, Kalamış Atatürk Parkı'ndaki dev ekranda coşkuyla izlendi

● Hülya ARSLAN

Kadıköy Belediyesi'nin 8-12 Temmuz tarihleri arasında Kalamış Atatürk Parkı'nda kurduğu dev ekranda vatandaşlar, Türkiye Kadın Milli Voleybol Takımı'nın 2026 FIVB Voleybol Milletler Ligi üçüncü hafta maçlarını hep birlikte izledi. Japonya etabına Polonya'yı 3-1 mağlup ederek başlayan Filenin Sultanları, ABD'ye 3-2 mağlup olmasının ardından ev sahibi Japonya'yı 3-1 yenerek üst üste sekizinci kez Voleybol Milletler Ligi finallerine katılma hakkı kazandı. Sıcak havaya rağmen erken saatlerde Kalamış Atatürk Parkı'nda bir araya gelen sporseverler, dev ekran önünde milli takımın mücadelesini alkış ve tezahüratlarla takip ederek galibiyet sevincini birlikte yaşadılar.

"SALONDA İZLİYORMUŞUM GİBİ HİSSEDİYORDUM"

Maçı ailesiyle birlikte izleyen ve Filenin Sultanları'nı güvendiğini söyleyen Maya Gümüşer, "Japonya karşısında kazanacağımıza inanıyordum. İlk seti aldıktan sonra daha da umutlandım. Burada büyük ekranda maç izlemek çok güzel bir duygu. Sanki salonda izliyormuşum gibi hissediyordum. Tüm maçları burada izlemek isterim. Kızlar çok güzel oynadı, onları izlerken çok mutlu oldum." dedi.

Sıcak havaya rağmen milli takımını desteklemek

için parka geldiklerini belirten Maya'nın kardeşi Dora Gümüşer ise "Hava sıcak olsa da kızları yalnız bırakmak istemedik. Onların her zaman arkasındayız. Açık havada, büyük ekranda maç izlemek çok eğlenceli. Kendimizi adeta tribündeymiş gibi hissediyoruz. İnşallah tüm maçlarda başarılı olurlar. Bu organizasyon için belediyeye teşekkür ederim. Evde tek başımıza izlemektense aynı duyguyu hissettığımız insanlarla izlemek çok keyifli." ifadelerini kullandı. Etkinliğin ailece keyifli vakit geçirmek için güzel bir fırsat sunduğunu söyleyen Hande Usluer, "Bence çok güzel bir organizasyon. Evde maç izlemekten çok daha keyifli. Burada yüzlerce kişiyle aynı heyecanı, aynı sevinci yaşayabiliyoruz. Bu atmosfer bizi çok mutlu ediyor. İki kızım da voleybol oynuyor. Bu yüzden milli takımın maçlarını yakından takip ediyoruz ve bundan sonraki karşılaşmalarda da yine burada olacağız." diye konuştu.

Uzun yıllardır düzenlenen dev ekran etkinliklerini takip ettiğini dile getiren Orhan Çatalçam ise, "Sabah uyandığımda eşime ilk söylediğim şey 'Hadi Kalamış'a gidip maçı izleyelim' oldu. Hava sıcak ama buna değiyor. Ben basketbol da oynuyorum, burada basketbol karşılaşmalarını da takip ediyorum. Bu etkinliklerin yıl boyunca devam etmesini isteriz. Milli maçları kalabalıkla birlikte izlemek bambaşka bir duygu. Evde de izleyebildik ama bizi buraya getiren şey bu ortak heyecanı birlikte yaşayabilmek oldu." dedi.

FENERBAHÇE (1929)

HAYDARPAŞA SARAÇLAR ÇEŞMESİ VE KAHVESİ

MODA İSKELESİ

ERENKÖY KIZ LİSESİ

İBRAHİM AĞA MAHALLESİ

Hoca Ali Rıza'nın fırçasından süzülen Kadıköy manzaraları

● Mesut KAPLAN

"Bu fani dünyadan bir gün göçüp gideceğim. Ama yeniden dünyaya gelmek olanağım olsa, Allah'tan yine ressam olmayı dilerim."
Hoca Ali Rıza

Türk resim sanatının peyzaj geleneğinde ekol yaratmış en müstesna figürlerinden biri olan Hoca Ali Rıza (1858–1930), Üsküdar başta olmak üzere İstanbul'un sokaklarını, sahillerini, kahvehanelerini ve tarihi köşelerini büyük bir sadakatle tuvaline aktaran bir kent seyyahıdır. "Asker Ressamlar" kuşağının bu öncü ismi, Batı'dan gelen resim tekniklerini Türk-İslam estetiğinin dinginliği ve yerelliğiyle harmanlamıştır. 1914 Kuşağı ressamlarının (İbrahim Çallı, Ruhi Arel, Feyhaman Duran, Hikmet Onat, Hüseyin Avni Lifij, Nazmi Ziya Güran, Namık İsmail, Sami Yetik ve Ali Sami Boyar ve Hasan Vecih Bereketoğlu) da hocası sayılan Hoca Ali Rıza'nın, doğaya olan tutkulu bağlılığı ve açık havada çalışma alışkanlığı, onu döneminin diğer sanatçılarından ayıran en önemli özelliklerindendir. Onun fırçasında İstanbul; anıtsal

yapıların gölgesinde kalmış sivil mimarisi, yıkılmaya yüz tutmuş ahşap evleri, ihtişamlı selvi ağaçları ve mahalle çeşmeleriyle en doğal ve samimi haliyle hayat bulur. Hoca Ali Rıza'nın ressamlığındaki en ayırt edici güç, yağlı boya-daki ustalığı yanında aynı zamanda desen ve söğüt veya asma gibi ağaçların dallarının yakılarak kömürleştirilmesiyle elde edilen bir çizim aracı olan füzen tekniğindeki olağanüstü hızı ve yeteneğidir.

Cebinde her an taşımaya hazır olduğu küçük defterlerine kurşun kalem, sulu boya veya mürekkeple düştüğü anlık eskizler (krokiler), Türk sanat tarihinde eşine az rastlanır bir görsel hafıza havuzu oluşturur. Hoca Ali Rıza, çizdiği mekânların köşelerine o anki hislerini, hava durumunu veya mekânın ismini içeren eski harflerle notlar düşerek adeta resimlerini birer günlük gibi kullanmıştır. Onun çizgilerindeki güçlü perspektif algısı, ışık-gölge dengesindeki hassasiyet ve ağaç dokularının işlemedeki detaycılık, arkasında bıraktığı binlerce eseri salt birer sanat objesi olmaktan çıkarıp Osmanlı'nın son dönemi ve Cumhuriyet'in ilk yıllarına ait paha biçilemez birer tarihi belgeye dönüştürür.

Hoca Ali Rıza'nın eşsiz mirası, İstanbul'un kaybolan kentsel kimliğini koruyan en güçlü

referans kayaklarındadır. Bugün betonlaşan veya tamamen yok olan pek çok dere yatağı, kır kahvesi ve tarihi semt dokusu, Hoca Ali Rıza'nın İstanbul ışığı; yakaladığı o şeffaf, huzurlu ve nostaljik paleti sayesinde zihinlerimizde canlılığını korumaktadır. Ömrünü Üsküdar ve Kadıköy gibi semtlerin doğal güzelliklerini kayıt altına almaya adanmış ve uzun yıllar verdiği derslerle sayısız öğrenci yetiştiren bu büyük ustanın, Türk resminde memleket manzarasını ve yerli ruhu romantik bir realizmle taçlandıran gerçek bir ekol olduğu aşikardır.

"Ressamlık tabiattan çizmektir. Modelden çizmeğe çalışan, tabiattan çizerken muvaffak olamaz."
Hoca Ali Rıza

Bütün ilhamını tabiattan aldığını söyleyen Hoca Ali Rıza, yaşamı boyunca bunu devam ettirerek başta Üsküdar olmak üzere İstanbul'un yüzlerce noktasını resmetmiş ve geçmişle günümüze mukayese imkânı vermiştir.

Hoca Ali Rıza'nın en çok resmettiği bölgelerden biri olan Kadıköy manzaraları, estetik bir görüntüden ziyade 20. yüzyılın ilk yarısındaki Kadıköy ve çevresinin kentsel dönüşümünü ve sivil mimarisini gözler önüne seriyor olması da önemlidir.

Hoca Ali Rıza'nın Üsküdar'dan sonra adımlarını en çok sıklaştırdığı yer, şüphesiz sivil mimarisi ve kendine has sahil yaşantısıyla öne çıkan Kadıköy'dür. Onun fırçasında Kadıköy; bugünkü kalabalığından uzak, tabiatla insanın henüz kavga etmediği huzurlu bir sayfiye beldesidir. Bugün yüksek apartmanların ve asfalt yolların altında boğulan Kurbagalıdere, ustanın tuvallerinde salkım söğütlerin suya sarktığı, kıyısına küçük ahşap sandalların, kırık dö-kük iskelelerin ve ahşap kulübelerin dizildiği epik bir su yoluna dönüşür. Moda ve Kalamış sahilleri ise Hoca Ali Rıza için İstanbul ışığının denizle buluştuğu en nadide alanlardır.

Küçük krokilerinde Moda'nın dik yarlarını, kıyıya vuran dalgaların köpüklerini ve uzakta, puslu bir ufuk çizgisinde kaybolan adaları büyük bir perspektif dehasıyla betimler. Erenköy'ün masalsı tren istasyonu, Haydarpaşa, Moda İskelesi, Moda Deniz Hamamı, çeşmeler, sokaklar ve kıraathaneler, Hoca Ali Rıza'nın Kadıköy çizimlerinde kendini gösteren başlıca yerlerdendir.

Bugün hızlı kentsel dönüşümün gölgesinden kalan İstanbul'un birçok kültürel değerini korumak ve geçmişle olan bağın kopmasını engellemek için Hoca Ali Rıza'nın resimlerini tekrar tekrar gözden geçirmek gerekir.

Kahve ve resim bir arada

Göztepe'deki MB Sanat Evi'nin düzenlediği "Kahve ile Suluboya Resim Şenliği", 22 Temmuz'da altıncı kez sanatseverlerle buluşacak

KADIKÖY BELEDİYESİ
KARİKATÜR
EVİ

KADIKÖY ÇİZGİ FESTİVALI AFİŞ YARIŞMASI

01 Temmuz - 14 Ağustos 2026

Yarışma şartnamesine, Kadıköy Belediyesi ve Karikatür Evi internet sitelerinden ulaşabilirsiniz.

İllüstrasyon: İbrahim Duran

YARIŞMA

0216 418 10 49, Hasanpaşa Mah. Kurbagalıdere Cad. No:69 Kadıköy

kadikoy.bel.tr | 444 55 22 | @xifd/kadikoybelediye

Sanatçı
KADIKÖY
BASKA

MESUT KAPLAN
KADIKÖY BELEDİYESİ

KADIKÖY
BELEDİYESİ

MB Sanat Evi'nin bu yıl altıncısını düzenlediği "Kahve ile Suluboya Resim Şenliği", 22 Temmuz Çarşamba günü yapılacak. Etkinlikte katılımcılar, suluboya tekniğinin akışkanlığı ile kahvenin doğal tonlarını bir arada kullanarak resim yapma deneyimi yaşayacak. Şenlikle kahvenin yalnızca bir içecek değil, aynı zamanda sanatsal üretimde kullanılabilen alternatif bir malzeme olduğunun gösterilmesi amaçlanıyor. Şenliğin kurucusu ressam Mücella Balyemez, etkinliğin temel amacının sanatı daha geniş kitlelerle buluşturmak olduğunu belirterek şenliğin amacını şu sözlerle anlatıyor: "Sanat bazen en beklenmedik malzemelerle hayat bulur. Bir fincan kahve, bir fırça ve biraz cesaret... Kahveyle resim yapmak sadece farklı bir teknik öğrenmek değil; aynı zamanda bakış açımızı değiştiren, yaratıcılığımızı özgür bırakan keyifli bir deneyimdir. Bu şenlikte amacımız, sanatı herkes için ulaşılabilir kılmak ve paylaşmanın güzelliğini birlikte yaşamaktır." Etkinlikte, katılımcılar kahvenin farklı tonlarıyla resim yapmayı deneyimlerken, sanat aracılığıyla yeni insanlarla tanışma ve yaratıcı bir ortamı paylaşma fırsatı da bulacak.

BULMACA

Hazırlayan: Mustafa Başaran / bilmececi@hotmail.com

KELİME AVI BULMACA

O B Ü M U Ç L O T Ü T N
R L E N K L A E R A İ Y
İ N A I H M N I Z N S L
A P K S U O İ İ E R K L
E N A K I N L J E İ O Y
O A O K R D İ G U L K O
B T İ R O S İ N U U O L
C K İ L K İ Ğ İ L N B E
E O Y O A Z A K V E R İ
O K T A V D O İ L E R K

Aşağıdaki sözcükleri bulmacada arayın ve bulduklarınızı karalayın. Geride kalan harfler bir şairin dizesini oluşturacaktır.

OKAPİ OLASI
OKLUK OLÇUM
OKSİT OLEİK
OKTAN OLEİN
OKTAV OLGUN
OKUMA OKSİJEN

SUDOKU BULMACA

		3					5	
		7					2	1
		8	4	1				
5								3
1			7	4				
9			3	6				7
	6					7		
	4		5		7	6		
					9	8		

1			7	3			2	
5				6				
						7	6	
		7			5	2		
2		4			1	3		
	9	1			2	4		5
	8		1					
	6			9				3
							7	9

		2		7				
		5		6			9	3
	1						6	5
3	4		7					
	9		2					1
			1				5	6
8			5		3			7
9				2				
						8	2	

		4	7			1		
		8				6		
		5	4			2		
4					8		7	
					3	2		
6	1						9	
				6			1	4
9	8							
				1	7			3

Her satır, her sütun ve 3x3'lük her kutuya, 1'den 9'a kadar rakamlar yerleştirilecektir.
Her satır, her sütun ve 3x3'lük kutu bölümlerinde 1'den 9'a kadar sayılar bir kez kullanılacaktır.

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

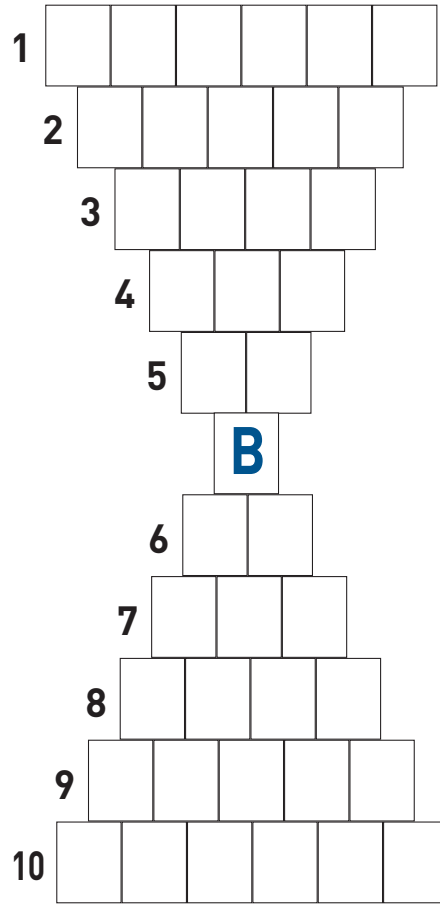
1. Sonuçsuz, yararı olmayan söz - Fokuslama - Doğada az bulunan, güç işlenen, hidratlı çinko si-likat **2**. Armoniyi sağlayan seslerin birleşmesi - Misket limonu - İzmir'in bir ilçesi - "..... Sunal" (aktör) **3**. Tibet sığırı - Lanetlenmiş, melun - AB-D'de bir eyalet - Aşama, adım **4**. Yabancı - Küçük taneli bir tür bakla - Aklama, temize çıkarma - Bir haber ajansı (kısa) - Beddua - Neonun simgesi **5**. Akdeniz ve Marmara denizinde yaşayan, kırmızı renkli, lezzetli bir balık - "..... Arkan" (fotoğraftaki aktör) - "..... Sangu" (aktris) - Satrançta bir taş **6**. Çöl Arapları - Kök boyasığıllardan, sıcak iklimlerde yetişen bir ağaç - Eksiksiz, kesintisiz **7**. Şaşı (lyöre-sel) - Savaşlarda giyilen zırh **8**. Kalayın simgesi - Her türlü maddeyi oluşturan çok ince ve uzun parça - Rahatlama ünlemi - Büyük ve sert taş küttlesi **9**. Devlet büyükleri, ileri gelenler - Aynı düzlem içinde ikiye ikiye bulunan ve keşismeyen **10**. Baryumun simgesi - Hayvansal bir besin mad-desi - Mecazen varlıklı kişinin harcamalarını yapan kimse **11**. Bitkisel - Bir bağlaç - Sakıncasız, em-niyetli, tehlikesiz **12**. Mikroskopta incelenecek maddelerin üzerine konulduğu dar, uzun cam parçası - Temel, esas **13**. Güvenlik - Özel gezinti gemisi - Protein sentezi asidi **14**. Bir ay adı - Tut-turgaç **15**. Baklagillerden, hayvan yemi olarak

yetiştirilen bir bitki - Doğru yol, hak olan Müslümanlık yolu - Elma, armut kuru-su - Büyük, yetişkin **16**. Herhangi bir girişimin işletme ve ekonomi yön-lerinden durumunu önceden tespit etme, uygulanabilirlik - Yolcu ve tur-istlere geceleme, konaklama imkânı sağlamak amacıyla kurulmuş işletme - Doğalgazın önemli bir bileşeni olan gaz **17**. İşini iyi bilen, yetenekli kimse - Türk Eğitim Derneği (kısa) - Bir ay adı - Mercek - Bir bağlaç **18**. Eziyet eden - Metin olma, dayanma **19**. Taht - İlaç - Uçak ve gemilerde kullanılan cihaz - Sergen **20**. Bir tür yarış tek-nesi - İş yeri - Mezar - Kötü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Ölümsüz, ölmez - Eski dilde baba - Bir şeyin doğru olduğunu belirtmek için yapılan işaret - Gemilere yol gösteren ışık kulesi **2**. Amerikan to-humundan yurdumuzda üretilen bir tür pamuk - Yurtlandırma - Mavi renkli, değerli bir korindon türü, gök yakut - Bir nota **3**. Ayı balığı - Çoğu zaman davulla veya dümbelekle bir-likte çalınan nefesli çalgı - Elazığ'ın eski adı - Takımlar grubu **4**. Çıkarma işleminin sonucu - Bir girişimde kendine güvenebilecek durumda olan kimse - Kiloamper (kısa) **5**. Erzincan'ın bir ilçesi - Bir işte emir verme yetkisi bulunan kimse - Serçeğillerden, küçük bir kuş **6**. Hile, entrika - Dil ve kültür yönünden büyük bir türdeşlik gösteren, birçok boydan oluşan, yapısındaki aileler arasında toplum, ekonomi, din, kan veya evlilik bağları bulunan göçebe veya yerleşik nitelikteki topluluk - Mezar taşı **7**. "..... Sürmeli" (aktör) - Genişlik - İrade dışı kas hareketi - Afrika'da bir nehir - Demirin sim-gesi **8**. Sitmanın tedavisinde kullanılan beyaz al-kaloit - Üreteç **9**. Lümen (kısa) - Basın İlan Kurumu (kısa) - Çevik **10**. Üzerine yapı yapılmak için ayrılmış yer - Solak **11**. Harç alıp sürmeye yarayan, çoğu üçgen biçiminde, yassı biçimli,

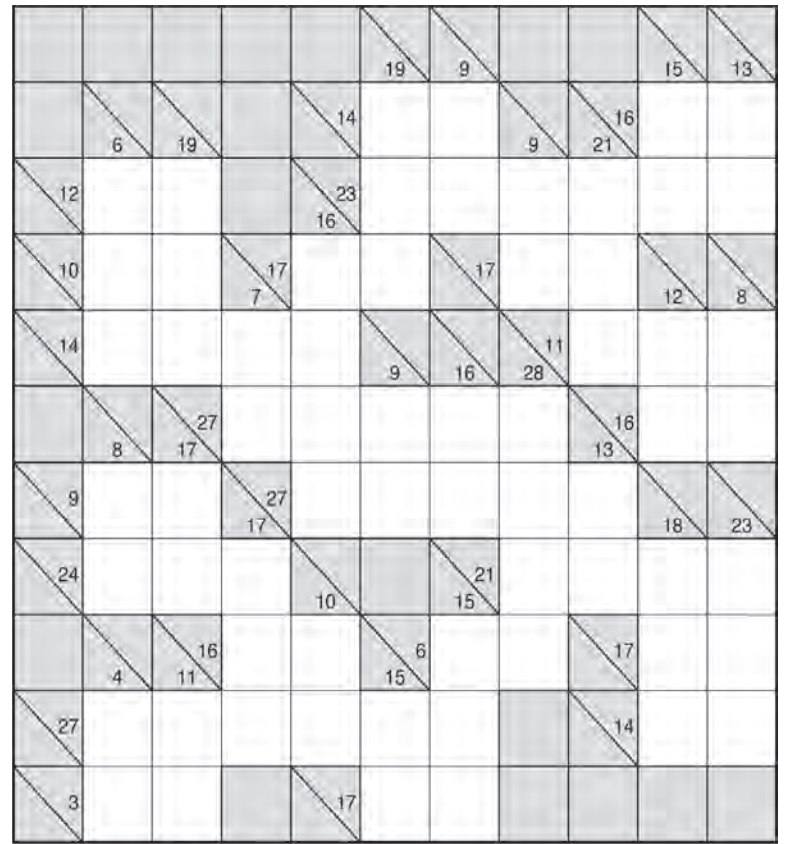
KUM SAATİ

Tanımlara uygun yanıtları yerlerine yerleştirin. **B** harfini ipucu olarak veriyoruz. **B**'den başlayarak yukarıya ve aşağıya doğru sözcüklere birer harf ekleyerek diğer sözcükleri oluşturacaksınız.

- Bitkisel.
- Barındırma.
- Birine veya bir şeye uyan, onun arkası sıra giden.
- Asalak bir böcek.
- Bizmutun simgesi.
- Su.
- Hava basıncı birimi.
- Avukatlar örgütü.
- Avrupa'da bir soyluluk sanı.
- C simgeli element.

KAKURO BULMACA

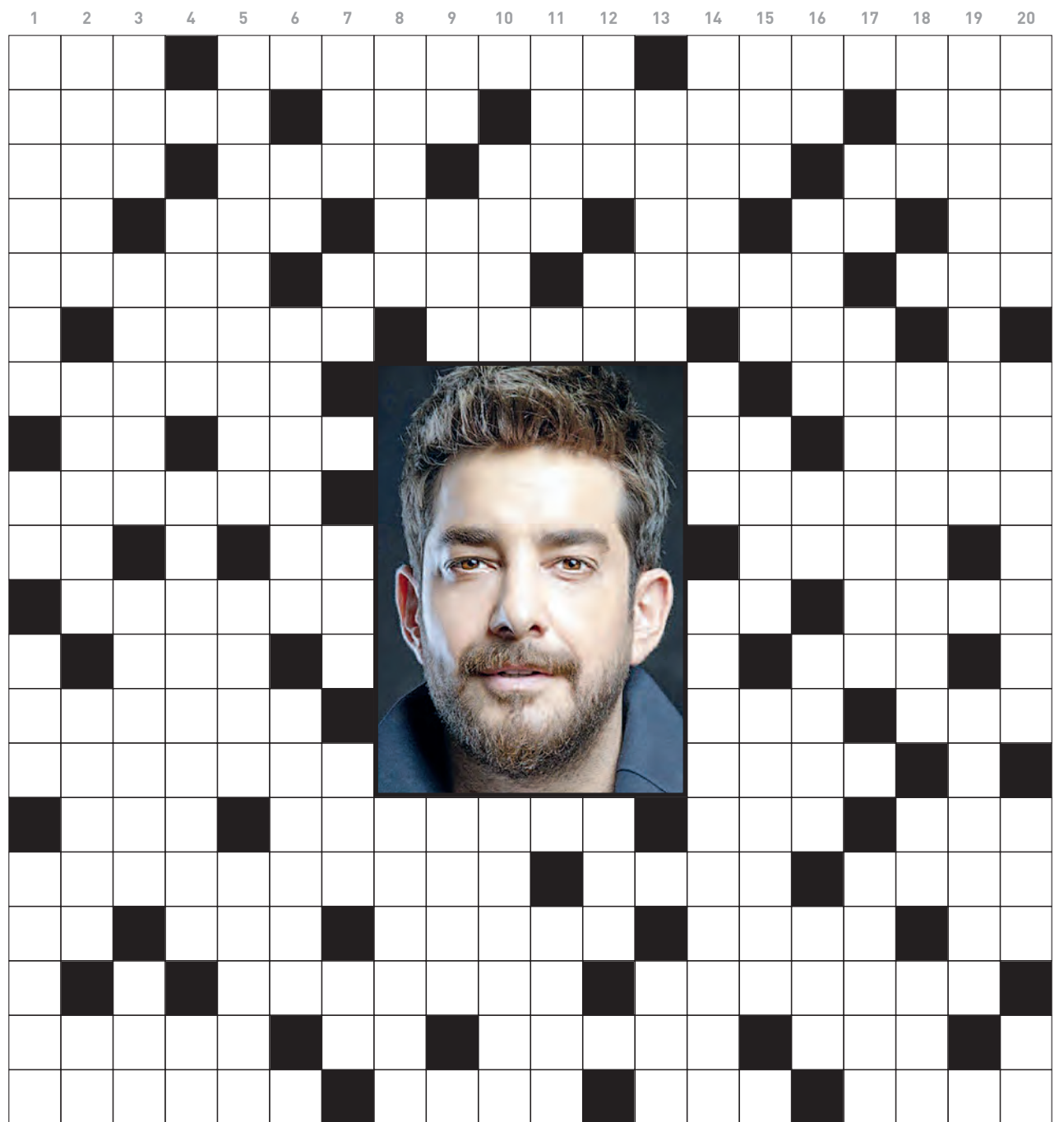

Kurallar basit. 1-9 arası rakamları kullanarak, boşlukları doldurun. Bunu yaparken karelerin toplamının, bağlı hücredeki sayıya eşit olmasını sağlayın ve bir rakamı sadece bir kere kullanın.

6. Ab. 7. Bar. 8. Baro. 9. Baron. 10. Karbon.
1. Nebati. 2. İbati. 3. Tabi. 4. Bit. 5. Bi.
KUM SAATİ
Bütün renkleri aynı hızla kırılıyor
/ Birinciliği beyaza verdiler.
KELİME AVI BULMACA
KARE BULMACA
SOLDAN SAĞA
YUKARIDAN AŞAĞIYA
ÇÖZÜMLER

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	S	E	N	S	E	R	H	A	T	V	O	N	S	A	I	K	A		
2	A	Z	I	Z	I	Y	E	N	O	T	A	M	S	A	Y	K	A	L	
3	F	I	A	N	A	M	I	N	I	K	M	A	N	I	Z	A			
4	U	M	U	E	L	T	I	A	B	U	R	N	B	A	A	B			
5	L	E	L	E	M	E	N	D	I	E	R	I	S	T	E	E	M	A	
6	V	A	S	A	T	E	S	I	T	F	E	R	I	K	A	L			
7	N	I	M	E	T	H				K	A	S	I	N	T	I			
8	A	A	R	E	K	A				E	L	R	E	K					
9	T	E	I	K	A	Z				R	K	A	O	S					
10	O	P	E	C	S	A				P	A	L	A	N	K	A			
11	E	L	E	Z	E	R				A	Z	O	T	O	R				
12	A	E	D	A	T					R	R	A	R	K					
13	K	E	M	I	K	F				E	K	O	S	E	I				
14	I	A	T	I	R	E				A	F	E	R	I					
15	R	A	N	R	E	T	I	N	A	R	A	L	L	I	O	M			
16	A	P	I	A	A	V	L	A	K	A	T	A	K	L	A	N			
17	R	I	Y	I	A	L	A	B	K	A	Z	A	N	A	L	E			
18	T	E	L	A	F	I	A	S	A	M	A	E	N	D	E	R			
19	E	I	L	E	T	I	M	B	I	Z	A	R	A	L	A	T			
20	F	O	K		T	E	M	A	S	A	I	S		I	L	E	T	K	I

tahta saplı, demirden sıvama aracı - Doğu Anadolu'da bir nehir **12**. Kekliğin boynundaki siyah halka - Hane - Konuşmada sesin duyguları belirtecek biçimde çıkması **13**. Akıtmaya - Soğurma, emme **14**. Manda pastırması - Çoğu tek parça kadın giysisi - Bukalemun **15**. Geniş toprakları olan, sözü geçen, varlıklı kimse - Köpek - Yeşile çalan toprak rengi - Tembellik **16**. Bir nota - Şefkatli, anne gibi davranan - Eski Mısır tanrısı - Düşüncesizce her işe atılan, cürekâr - Ateş **17**. İdare eder ünlemi - Kısa ökçeli bağırsız

ayakkabı - Küçük sermaye ve zanaat sahibi **18**. Satrançta yenilgi - Bir tür mürekkep balığı - Steven Spielberg'in bilimkurgu filmi - Yiğit, özellikle Batı Anadolu köy yiğidi **19**. Sonsuza kadar - Boks maçında yumruk etkisiyle yere düşen ve on saniye içinde kalkıp devam edemeyen oyuncunun yenilmesi durumu **20**. İki bağlantı parçasını birbirine yakın olarak eklemekte kullanılan özel parça - Yağda kızartılarak üzerine şeker veya şerbet dökülen bir hamur tatlısı - Şaşma bildirir ünlem - Kabaca evet.

Düyunu Umumiye ve Göztepe

PINAR ERKAN

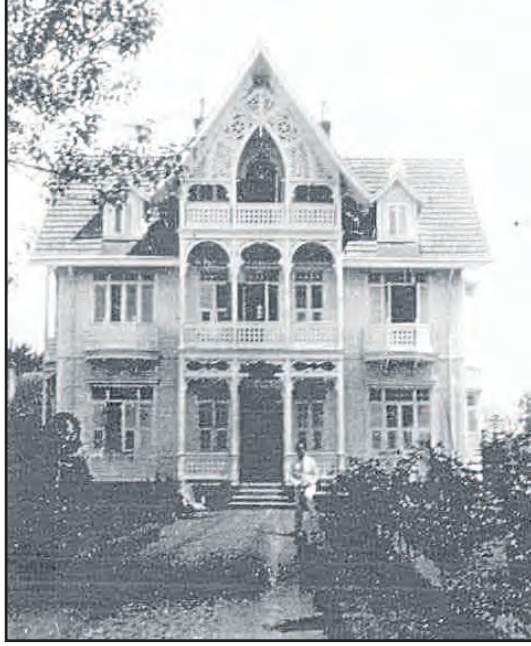

Tütüncü Mehmet Efendi'nin Göztepe'nin kentsel bir yerleşim olarak gelişimde oynadığı rolün yanı sıra rantın bir bölgeyi nasıl değiştirdiğini anlamamızı sağlayan hikayeleri de ibretliktir. Osmanlı Rus Savaşı nedeniyle Mehmet ve Yusuf kardeşler Kemah'tan İstanbul'a gelerek hayat kurmak isterler. Başlangıçta sokaklarda tütün satmaya çalışırken zamanın zenginlerinden Tahsin Bey ile tanışırlar. Tahsin Bey'in verdiği borç para ile İskeçe'den 40 hayvan yükü tütün getirirler İstanbul'a. Sonradan Tütüncü Mehmet Efendi'nin fabrikatörlüğe giden hikayesi böyle başlar.

Mehmet Efendi Eminönü'nde dükkan açtıktan sonra ünlenir. Küçükpazar'daki dükkanında işleri o kadar ilerler ki Halic kıyısındaki Cibali'de bir fabrika açar. Fab-

rikada ürettiği tütünle ordunun ihtiyacını karşılayacak hale gelir. Artık Sarayın baş tütüncüsüdür ve zenginleşmiştir. Ancak Osmanlı Devleti'nin durumu giderek bozulur ve devlet İstanbul'da imtiyazlarla çalışan yabancı şirketlere ve Galata bankerlerine olan borçlarını ödeyemediği için, 1879 yılı itibarıyla alkollü içecek, tuz, ipek, balık avı gibi kalemlerden sağlanan vergi gelirlerini borçlarını karşılamak üzere alacaklı devletlere bırakacağı anlaşmayı kabul eder. 1881 yılında Düyun-u Umumiye kurulur. Hollanda, İtalya, Fransa, Almanya, Avusturya ve İngiltere'ye ayrılmış borçların ödemelerini artıkt Düyunu Umumiye yönetecektir.

Toplanan vergi, borçları ödemeye yetmediğinden Düyunu Umumiye ve Osmanlı hükümeti, kaynak aradıkları için Tütüncü Mehmet Efendi'yi fabrikasını satmaya ikna ederler. Saray, satışa karşılık Fener-

yolu ile Caddebostan arasındaki araziyi teklif etmişse de Mehmet Efendi, denize yakın olduğunu söyleyerek istemez. 19. yüzyılın sonlarında Caddebostan kıyıları henüz düzenlenmemişti ve Kadıköy yerleşiminin dışında kalan, tercih edilmeyen bir yerdi. Mehmet Efendi sonuç olarak

Kayıdağ'ından Kadıköy'e inen yol ile Bağdat Caddesi arasındaki 1000 dönüm araziyi satın alır.

Mehmet Efendi aldığı 1000 dönüm araziyi parselleyerek devrin yöneticilerine satar. O vakitler Reji İdaresi'nde genç bir muhasebe memuru olan Tevfik Bey'e Göztepe'nin ileride çok değerleneceğini anlatarak 5 dönümlük bir arazi parçasını hediye etmek ister ancak Reji İdaresi'nin bu alışverişten dolayı başına iş açabileceğini düşünen Tevfik Bey, başta kabul etmez. Kadir Toprakkaya, Mehmet Efendi'nin Reji İdaresi'nden muhtemelen haber almasını sağlayacak bir bağa ihtiyaç duyduğu için bu teklifi yapmış olabileceğini söylüyor. Tevfik Bey ise laf çıkar, dedikodu olur diye çekimser davranmış. Ancak sonrasında bilabedel mülk sahibi olma fikri galebe çalmış olacak ki, Mehmet Efendi'nin araziyi önce güvendiği bir tanıdığına satmış görünüp birkaç yıl geçince üstüne alması şeklinde bulduğu çözümü(!) kabul etmiş.

Gerçekten de 1940'lı yıllara gelindiğinde İstanbul Reji Müdürlüğü'nden emekli Tevfik Bey, ailesiyle birlikte Göztepe'deki arazide yaptırılmış köşkte yaşamaktadır.

Tevfik Bey'in iki kızından büyüğü Muazzez, her gün ata biner. Sabahları 11.00'de ve akşam üstü 16.00 sularında kahverengi çizmelerini giyip atıyla gezintiye çıkar. Demek ki o devirde ata binen genç bir hanım az rastlanan bir şeydi ki komşular işlerini bırakıp Muazzez Hanım'ın atla çıkmasını bekler olmuş. Köşke atlı köşk diyorlarmış. Genç kızın ünü Avrupa yakasına yayılmış. Sırf onu görecekler diye ta nerelerden gelerek köşkün civarında birikiyorlarmış. Kızcağız bunaldığı için sadece sabahın çok erken saatlerinde at binmeye gider olmuş.

Kızının bu kadar dikkat çekmesinin oturdukları köşk arazisiyle ilgili bilinmeyenlerin ortaya çıkmasına neden olmasından tedirgin olan Tevfik Bey, Gebze'de 40 dönümlük bir çiftlik alıp taşınır. Çiftliğin parasını, Göztepe'deki arazisinin bir bölümünü satarak karşılar. Eşi Muzaffer Hanım ile küçük kızı Lamia Göztepe'de yaşamaya devam eder. Yalnız kalmasınlar diye Tevfik Bey, köşkün giriş katına kiracı alır. Muazzez Hanım, hafta sonları Zürih plakalı arabasıyla annesini ve kız kardeşini görmeye gelir. Köşk, günümüzde tescillenmiş tarihi bir yapı olarak ayaktaadır.

PIRAYE KOLEKSİYONU

dijital erişime açıldı

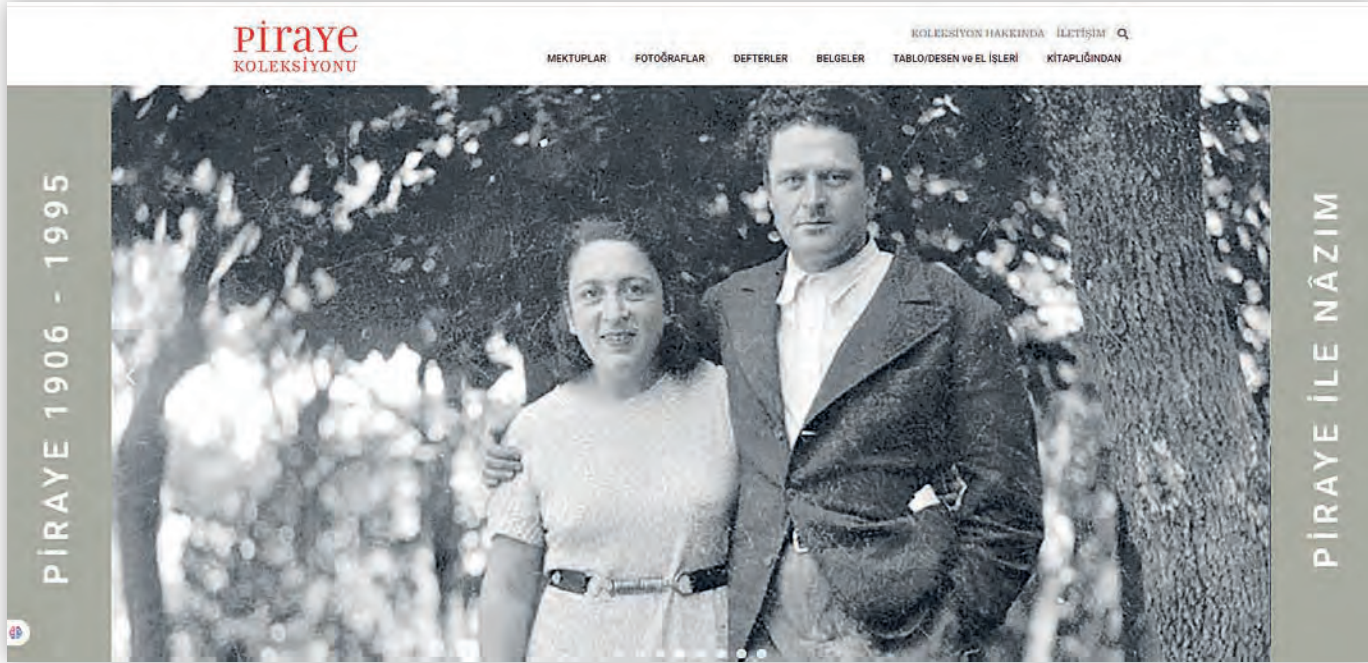
Nâzım Hikmet ile eşi Piraye'nin ortak yaşamına ışık tutan "Piraye Koleksiyonu", dijital ortamda erişime açıldı. Mektuplar, fotoğraflar, cep defterleri, belgeler ve kişisel eşyalardan oluşan arşiv yüzlerce belgeyi ilk kez tek çatı altında araştırmacılar ve okurlarla buluşturuyor

● Leyla ALP

Usta şair Nâzım Hikmet ile büyük aşkı Piraye'nin ortak geçmişine ait kişisel arşiv, pirayekoleksiyonu.com adresi üzerinden dijital erişime açıldı.

Edebiyatseverler, kültür-sanat tarihçileri ve biyografî araştırmacıları için bir kaynak niteliği taşıyan bu dijital arşiv, ikilinin yaşamına, aşklarına ve dönemin tarihî ruhuna tanıklık eden çok sayıda orijinal materyali bir araya getiriyor. Sitede, Nâzım Hikmet ve Piraye'nin yaşam öyküsünün bütüncül bir şekilde yansıtan "Mektuplar", "Fotoğraflar", "Defterler", "Belgeler", "Tablo/Desen ve El İşleri" ile "Kitaplığından" başlıklı ana kategoriler yer alıyor.

Sitenin "Piraye Koleksiyonu Hakkında" bölümünde koleksiyonun ortaya çıkış öyküsüne de yer veriliyor. Burada, "Piraye, ömrünün yarısını beklemek ve biriktirmekle geçmiş bir kadındır. Piraye Koleksiyonu, önce ilk kocası Vedat Örfi'nin Mısır'dan dönmesi, sonra da ikinci kocası Nâzım Hikmet'in hapisten çıkmasını bekleyen Piraye'nin koruyup sakladıklarına, özenle biriktirdiklerine bizim sonradan yakıştırdığımız bir ad sadece. Tablodan mektuba, fotoğraftan kitaba, belgeden deftere

binbir malzeme... Bunlara, kayışına Piraye adı kazınmış Nâzım Hikmet'in kol saati de dâhil, Mısır sinemasının ilk filminden kareler de... 1950'den sonra Piraye için beklemek de biter, biriktirmek de. Derin bir sükût. Bu sabırlı ve değer bilir kadının biriktirdiklerinin gün ışığına çıkması için 15 yıl daha gerekecektir." ifadeleri kullanılıyor.

Aynı bölümde, Piraye'nin ölümünün ardından oğlu Memet Fuat'ın, annesinin yıllarca sakladığı müsveddelerden yararlanarak Nâzım Hikmet'in şiir kitaplarını ve oyunlarını yayımlamaya başladığı, şairin Piraye'ye yazdığı yaklaşık 600 mektubun tamamının ise Piraye'nin ölümünden sonra, 1998 yılında Piraye'ye Mektuplar adıyla yayımlandığı bilgisi de paylaşıyor.

Koleksiyonun dijital ortama taşınma gerekçesi ise şu sözlerle açıklanıyor: "Gün yüzüne çıkmayı bekleyen, ilgisiyle, meraklısıyla buluşması gereken o kadar zengin bir koleksiyon bırakmıştı ki Piraye, paylaşılması şarttı. Bu site, işte bu farkındalıkla açılıyor. Gezinlerine selam olsun."

"581 MEKTUP OKURLA BULUŞACAK"

Arşivin en dikkat çekici bölümlerinden birini "Mektuplar" oluşturuyor. Bölüm yalnızca

Nâzım Hikmet'in Piraye'ye yazdığı mektupları değil, Piraye'nin ailesi, dost çevresi ve dönemin edebiyat, sanat ve düşünce dünyasından isimlerle yaptığı yazışmaları da bir araya getiriyor. Yazışmalar arasında Vedat Nedim Tör, Kemal Tahir, Muhsin Ertuğrul, Orhan Kemal gibi önemli kişilerin imzalarını taşıyan mektuplar ve kartlar da var.

Sitede şimdilik Nâzım'ın Piraye'ye yazdığı 26 mektup yer alıyor. İlerleyen günlerde ise 1998 yılında Piraye'ye Mektuplar adıyla yayımlanan toplam 581 mektup kitapta yer alan sıraya göre taranarak okurlarla buluşturulacak.

Arşivde yer alan mektuplar arasında, Nâzım Hikmet'in Bursa Cezaevi'nden, o dönemde Kadıköy Erenköy'de yaşayan eşi Piraye'ye gönderdiği mektuplar da bulunuyor.

"Fotoğraflar" bölümünde, Nâzım Hikmet ve Piraye'nin aile yaşamına, dost çevresine, cezaevi yıllarına ve dönemin kültürel ortamına ışık tutan çok sayıda kare yer alıyor. Koleksiyonda, çiftin birlikte çekilmiş fotoğraflarının yanı sıra aile bireyleri, yakın dostları ve farklı dönemlere ait fotoğrafları da görmek mümkün.

Arşivin "Defterler" bölümü ise Nâzım Hikmet'in farklı dönemlerde tuttuğu el yazması defterleri bir araya getirmiş. Şairin Çankırı Hapishanesi'nde yazdığı "saat dört yoksun saat beş / altı, yedi, ertesi gün" dizeleriyle başlayan hasretlik şiiri de bu cep defterleri arasında. Defterlerde şiir taslaklarının yanı sıra yarım kalmış dizeler, günlük notlar, dava sürecine ilişkin kayıtlar, adresler, hesaplamalar ve çizimler de bulunuyor.

NÂZİM&PIRAYE AŞKI

Türk edebiyat tarihinin en melankolik, en tutkulu ve belki de en trajik hikâyelerinden biridir Nâzım ile Piraye'nin aşkı. Parmaklıklar ardında yazılan ölümsüz şiirlerin ve nihayetinde ömür boyu sürececek derin bir kırgınlığın özeti bu sevdadır. Her şey 1929 yılında başlar... Piraye, iki çocuğuyla hayata tutunmaya çalışan 24 yaşında gencecik bir kadındır. Nazım ise Moskova'dan yeni dönmüş, içi içine sığmayan, ateşli bir şair. Kızıl saçlı Piraye'yi görür görmez vurulur Nazım. Ve 1935 yılında gizlice evlenirler. Fakat saadet uzun sürmez; 1938'de Nazım siyasi nedenlerle tutuklanır. Araya demir parmaklıklar girse de Nazım saat kayışına "Piraye" adını işler, ona yüzlerce hasret şiiri yazar. Piraye ise dışarıda geçim sıkıntısıyla boğuşurken İstanbul, Çankırı, Bursa cezaevleri yollarında aşkını da gururunu da hep dik tutar. Gelen mektupları yatağının altındaki ceviz bavulda toplar ve uzun yıllar hapisliğe rağmen şairine gözü gibi bakar. Gelin görün ki Nazım tarafında aşkın büyüüsü bozulur.

Şair, 1948 yılında kendisini ziyarete gelen dayısının kızı Münevver'e aşık olur. Piraye'ye bir mektup yazarak "karı-kocalık ilişkisi yaşamadıkları" için zaten fillen bitmiş olan bu ilişkiyi sonlandırmak istediğini söyler. Ayrırlılar... Lakin Münevver evlidir. Hatta kocası, ünlü ressam Nurullah Berk durumun ciddiyetini anlayınca bizzat hapishaneye, Nazım'ın görüşüne gidip "Karım size aşık olmuş. Bu bir buhrandır, geçicidir. Yuvamız yıkılmasın," diye adeta rica eder. Bu sırada Münevver evliliği ve hisleri arasında zaman kazanmaya çalışırken, Nazım bir başına bıraktığını hissederek ve Piraye'ye geri dönmek ister. Piraye başta Nazım'ı affetmez. Mektuplarını cevapsız bırakır. Nazım Hikmet onlarca mektup yazar, "Bir tanemdin, bir tanem kalacaksın" der.

Nazım, 1950 yılında af talebiyle açlık grevine başlar ve durumu ağırlaşır. Nazım'ın hastaneye kaldırıldığını öğrenen Piraye, yaşanan tüm kırgınlıkları, uğradığı haksızlığı bir kenara bırakır, Nazım'a destek olmak için hastaneye gider. Piraye içerideyken odanın kapısı açılır; içeriye Nazım'ın kız kardeşiyle birlikte Münevver girer. Nazım'ın her iki kadını da aynı anda idare etmeye çalıştığını, Münevver ile bağıni aslında hiç koparmadığını o an, oracıkta anlar Piraye... Ne bir feryat fıgan koparır ne de hesap sorar; tek bir kelime bile etmeden odadan çıkar. Bu onların son görüşmesi olur. Piraye, Nazım'dan 1951'de resmen boşanır ve hayatının sonuna kadar onun hakkında tek bir kelime bile konuşmaz. Edebiyat dünyasında yıllardır yankılanan o meşhur "Piraye öldü aşkından, yine de dönmedim Nâzım'a..." sözleri Piraye'nin 50 yıllık susuşunu anlatır. Nazım ardından hasret ve sevdâ şiirleri bırakır. Piraye ise kırılmış bir kalbin gururlu sessizliğini...

Nâzım Hikmet'in Erenköy Ethemefendi'de oturan Piraye'ye 1933'te yazdığı mektup

